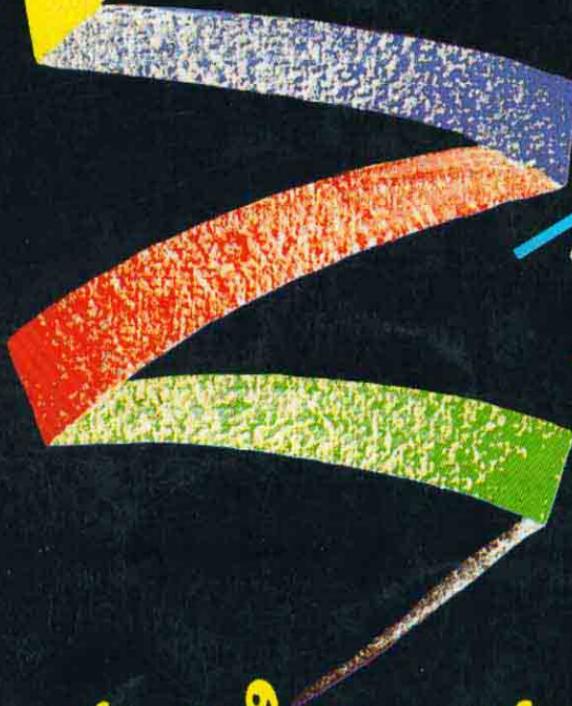

యిండ్రజిల్

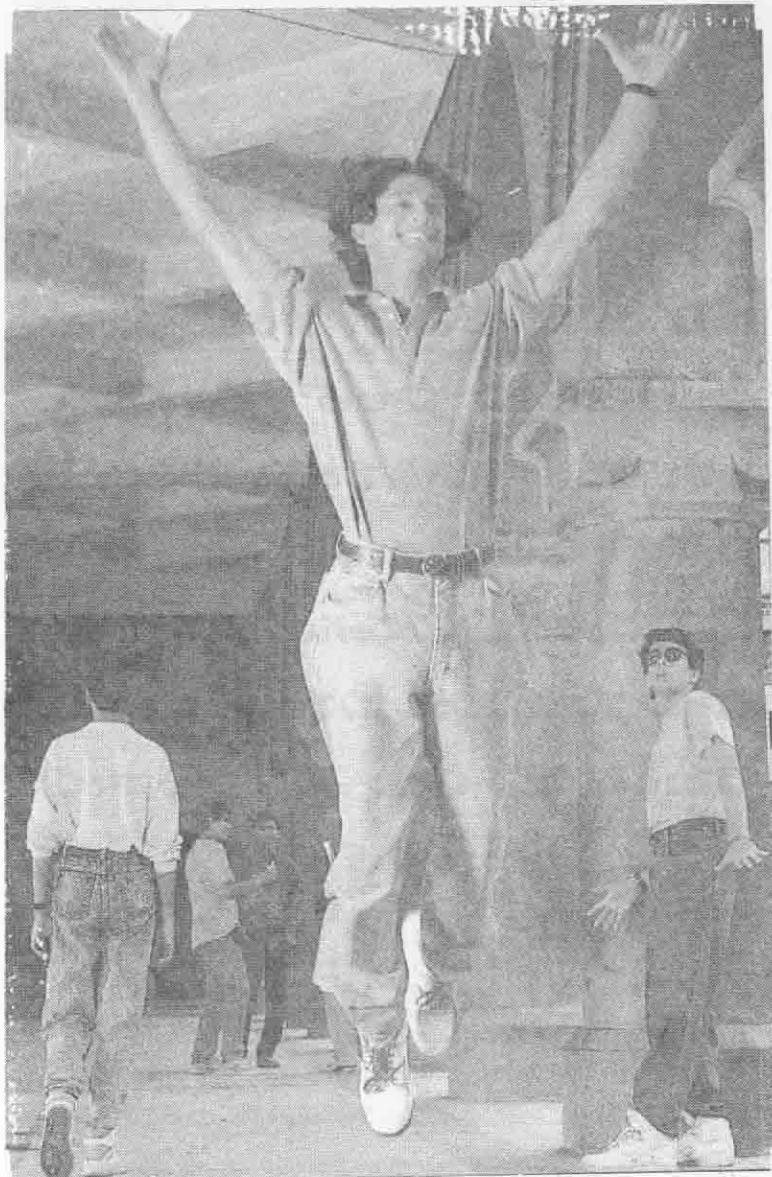
వీరంపునాథ

80 వేల కావీలు వైన
అమ్మకుపెసియన పుస్తకాలు

విజయానికి అయిదు మెట్టు

రండ్రీ మెట్టు

మీరే ది బెస్ట్

ఆశలని ప్యాదయంలో ఉంచి, అవి నెరవేరే ఆలోచనలని మెదడులో నింపు.
నన్ను నేను తెలుసుకోవటమే నా విజ్ఞానానికి మొదటి పారం అన్న ఇంగిత జ్ఞానాన్ని
పుట్టుకల్పనే నా కిష్టు.

నాజీవితాన్ని పూలపాన్న చేయకు. ముఖ్యభాధ తెలిసినట్టుగత పూలతాలూకు
మెత్తదనం మరింత ఆర్థమవుతుందన్న పాలాన్ని నాకు నేర్చు. ఓ భగవంతుడా ! నా
ప్యాదయం స్వచ్ఛంగా, నా గమ్యం ఎత్తుగా, నా ఆలోచనలు నిర్ద్ధష్టంగా సాగేటట్టు చేయ్య.

నన్ను నేను ఎంత తొందరగా గెలిస్తే ఇతరులని అంత తొందరగా గెలవగలను -
అన్న చిన్న పాలాన్ని నా బాల్యంలోనే నేను తెలుసుకునేలా చేయు.

హాయిగా నవ్వటం ఏలాగో నాకు నేర్చు. దుఃఖాన్ని మరువచ్చకు.

భవిష్యత్తు ఎలా తీర్చిదిద్యుకోవాలో నాకు నేర్చు. గతాన్ని మరువచ్చకు.
ఓ భగవంతుడా !

హస్యాన్ని ఆస్యారించే గుణాన్ని నానుంచి దూరం చేయకు. అందువల్ల నేను ఎంత
సీరియస్సగా ఉండాల్సిన పరిస్థితిలోనైనా నన్ను నేను కోల్చేను.

నా కౌర్కార్డీగా అణకువ నిష్టు. అందువల్ల ఎంత పెద్ద గెలుపులోనైనా నేను నన్ను
కోల్చేను.

పరిపూర్ణమైన వ్యక్తిత్వానికి ఇవే మూలకారణాలని నేను విశ్వసిస్తున్నాను. ఇంతకన్నా
గొప్ప కారణాలు నున్న కూడా చెప్పలేవన్న నావాదనని నా ఆహంగా అనుకోతు."

*

*

*

ప్రతి మనిషి స్నేహాన్ని కాంక్షిస్తాడు. ఆ స్నేహ కాంక్షని పాలతో పోల్చువచ్చు. అవతలివ్యక్తి ఇచ్చేది పంచదార అయితే మనలో కరిగిపోతుంది. ఉప్పయితే విరగ్గాడుతుంది. పెరుగయితే మన ఆస్తి ల్యాన్ని మారుస్తుంది. నీరయితే పలుచన చేస్తుంది. మన పాలు ఎవరి పాలవ్వాలో మనమే నిర్ణయించుకోవాలి.

మొదంగి ఉద్ఘోషయం

మానవ సంబంధాలు

పీ కృపేజీలో కొబేష్వ చూశరు కదా ! మళ్ళీ ఇంకాకసారి పరిశిలించి చూడండి. చాలా వాస్తవంగా, అవనిపించేట్లు వుంది. కొందరు వ్యక్తులలో స్నేహం గోదారి మీద పదవలా సణావుగా, హోయిగా సాగిపోతుంది. మరికొందరి ఉనికి మనని భరించలేనట్లు చేస్తుంది. కొందరు మన స్నేహాతులుగా వుంటునే వెన్నోటు పొదుస్తారు. కొందరితో స్నేహం మొదట్లో బాపుండి, రానురాను నిరాసక్తంగా, మరోసారి భరించలేనిదిగా తయారవుతుంది. అందుకే ఆ కొబేష్వ చూడగానే ఎంత వాస్తవంగా వుందో అనిపిస్తుంది.

అయితే ఆ కొబేష్వ మరో కోణంలోంచి చూస్తే చాలా పేలవంగా, అర్దరహితంగా, అవాస్తవంగా కనపడుతుంది. మీరలా ఆలోచించి చూడండి. మన మనసు పాలలాంటి దయితే దాన్ని ఇంకెడో విరక్కట్టుడమెందుకు ? పెరుగు చుక్క వేసి ఘనిథవించ చేయడమెందుకు ? మన మనసు మన ఆస్తి ! మన పాలు ఎవరి పాలూ అవ్యక్తిరేదు. మన దగ్గరే భద్రంగా వుంచే ఆప్యుడు దాన్ని మనమే అవతలవాళ్ళకి ఇస్తోం. దానినల్లు “హారి పాలల్లో” ఉప్పుగానీ, పెరుగు గానీ, నీళ్ళగానీ మిళితమయ్యే అవకాశం లేదు. వారి పాలు రెట్లింపయ్యే అవకాశం మాత్రమే వుంది.

ఈ ధియరీని ఒప్పుకున్న మనిషికి ఎవరివల్లా నష్టంకానీ, కష్టం కానీ రాదు. అతడు ఇస్తాడంతే ! తీసుకోడు. ఒకవేళ తీసుకున్నా అవతలివారు ఇచ్చేది సీళ్ళూ, ఉప్పుకాదని తెలుసుకుంటాడు. తనకి పెరుగు అవసరమా, పంచదార అవసరమా అనేది స్వప్తంగా నిర్ణయించుకుంటాడు. అప్పుడే అవతలివారి నుంచి తీసుకోవటం ప్రారంభిస్తాడు. అలా తీసుకున్నందుకు జీవితంలో మరెపుడూ విచారించడు.

ఈ విధంగా - తనకేం కావాలో నిర్ణయించుకోగలిగే విచక్షణ జ్ఞానాన్ని డీటాచ్యుమిట్ అంటారు. ఎవరు కనపడతారా ? కాప్టాన్ ప్రోయెంగా మాట్లాడతారా ? అని ఎదురుచూస్తూ వాళ్ళకి తన స్నేహాన్ని పూర్తిగా అర్పించేసుకోవాలి అనే తొందరలో వుండే వ్యక్తికి రిస్టో

ఎక్కువ. తొందరపడి భాగస్వాముల్ని కలుపుకుని, వ్యాపారంలో స్వపోయేవారు కూడా ఈ కోవకి చెందినవారే. అలా కాకుండా, తన చుట్టూ వుండేవాళ్లని పరిశీలిస్తూ, తన మనుషుకి దగ్గరగా వచ్చినవాళ్లని కొంతకాలంపాటు తన విచక్షణా జ్ఞానాన్నపయోగించి పరిశీలిస్తూ మంచి చెడ్లలు నీర్దయించుకొని, అప్పుడే స్నేహం ప్రారంభిస్తే అవతలివాళ్లు మని మౌసం చేరానో, మని డామినేట్ చేస్తున్నారనో భాధ వుండదు.

దీనికి చక్కటి ఉదాహరణగా రైలులో జరిగే పరిచయాల్ని లేక యాదృచ్ఛికంగా కలిసే స్నేహాల్ని చెప్పు కోవచ్చు. ఉదాహరణకి ఒకమాయికి మరొకమాయి ఏ రైలులోనో, బవ్వోలోనో పరిచయ మయిందనుకుండాం. కాస్టేషన్ సరదాగా మాటల్డుకున్నారు. వారి సంభాషణలో ఒకరి అభిరుచులు ఒకరికి విపరితంగా నచ్చాయి. ఆ తర్వాత ఉత్తరాలు ప్రాసుకోవడం ప్రారం భిందారు. గంటల తరబడి కూర్చుని పేజీలకి పేజీలు ఉత్తరాలు ప్రాసుకున్నారు. తమది చాలా గాఢమైన స్నేహం అనుకున్నారు. ఇంతలో ఒకమాయికి పెళ్ళయిపోయింది. లేదా ఒకమాయి ప్రేమలో పడింది. ఆ అమాయి తాలూకు ప్రపంచం మారిపోవడంతో ఉత్తరాల సాంద్రత క్రమక్రమంగా తగ్గుతూ ఆగిపోయింది. ఇంకో అయిదారు సంవత్సరాలకి ఇద్దరూ ఒకళ్ల పేర్లు ఒకళ్ల మర్మిసోయేస్తితికి కూడా చేరుకున్నారు. ఎవరి రోటీన్లో వాళ్లు పడిపోయారు. లేదా కొంతకాలం జరిగేనిరికి ఒకమాయి తను ఒక అభ్యాయిని ప్రేమించినట్టు రెండో అమాయికి ఉత్తరం ప్రాసింది. ఇటువంటి ప్రేమలమీద నమ్మకం లేని రెండో అమాయి మొదటి అమాయిని పోచ్చరించింది. మొదటి అమాయి నుంచి ఉత్తరాలు రావడం మానేశాయి. అప్పటికే ఆమె గాఢమైన ప్రేమలో వుంది. ఆ స్నేహం ఆ విధంగా ముగిసింది.

మరొక పరిశామక్రమాన్ని తీసుకుంటే, మొదటి అమాయికి పుస్తకాలంటే విపరీత తైన ప్రేమ. రెండో అమాయి మొదటి అమాయి దగ్గర్నుంచి క్యాజ్జనల్గా ఓ నాలుగు పుస్తకాలు తీసుకుని తన ఊరు వెళ్లిపోయి నిరక్కంగా ఎక్కడో పారేసింది. దాంతో ఇద్దరిమధ్య విభేదాలు తలత్తాయి. స్నేహం ఆగిపోయింది. తాను మౌసిగింపబడ్డను అని మొదటి అమాయి భావించింది.

మన జీవితాన్ని వెనక్కి విట్టించి చూసుకుంటే ఇలాంటి స్నేహాలన్నే గుర్తుకువస్తాయి. కలయికలూ, విడిపోవటాలూ చాలా మామూలే. అయితే ఇటువంటి స్నేహాలు మనిషికి తాత్కాలికంగా అనందాన్నిస్తాయే తప్ప వీటివల్ల ప్రాడక్షివిటీ ఏమీ వుండదు. ఇక్కడ చాలామందికి ఒక అనుమానం రావచ్చు. జీవితం అంటే రకరకాల అనుభవాల మిశ్రమం కదా! ఎవరినీ మనుషుకి దగ్గరగా చేసుకోకుండా, ఎవరి మనుషుకూ దగ్గరవకుండా బ్రతకటం ఎలా? స్నేహాతులంటూ లేకుండా, నన్ను ముట్టుకోకు అన్న పద్ధతిలో వుంటే జీవితం నిస్పరం అవడా? అన్న డోట్టు రావచ్చు. స్నేహాలు వుండకూడదని గానీ, మనకి నచ్చిపాళ్లతో మనం కాలం గడువుకూడదని గానీ ప్రస్తావించడం ఇక్కడి ఉద్దేశ్యం కాదు. ఏ స్నేహమయినా సరే, మనకి ఆనందం ఇవ్వాలే తప్ప విషాదాన్ని ఇవ్వకూడదు.

అంతేకాకుండా అది తాత్కాలికమైన ట్రైమ్సపాసా, కాదా అన్న విషయంకూడా మనం చాలా భచ్చితంగా, నిరంతరం బేరీజా వేసుకుంటూ వుండాలి. అందుకే ఆ కోపిష్టన్ మనం జాగ్రత్తగా అస్యయించుకోవాలి. ముందే చెప్పినట్టు - మనరగ్గర స్వచ్ఛమైన పాలున్నాయి. అవి అవతలివాళ్లకిస్తే అవతలివాళ్ల పాల సాంద్రత పెరగాలే తప్ప మన మనుషులో ఉపునీ, నీళ్లనీ, వెరుగునీ నింపుకుంటే అది స్నేహస్తి పాదుచేస్తుంది. మరోలా చెప్పాలంటే మానవ సంబంధాలన్నిటినీ ఒక తాత్కాలిక అనుభవంగా తీసుకోవాలే తప్ప, అధారపడే ప్రక్కియగా ఎప్పుడయితే తీసుకోవడం మొదలుపెట్టమో, మనం భవిష్యత్తులో రాబోయే విషాదాన్ని ప్రస్తుతమే ఆహ్వానిస్తున్నామన్నమాట. ఈ ఆధారపడబటం గురించి ఇదే అధ్యాయంలో తర్వాత చర్చిస్తామ.

మానవ సంబంధాలు నాలుగు రకాలుగా వుంటాయి.

1. ఒకరితో ఒకరికి అవసరం వుండి కల్పించుకున్న సంబంధం. (అవసరం)
 2. ఇద్దరి అభిరుచులూ కలవడం వలల్నో, ఇద్దరికి మూర్ఖజిక, చిత్రలేఖనం, సాహిత్యం లాంటి ప్రక్కియలపట్ల అభిరుచి వుండబడువలన ఏర్పడిన సంబంధం. (అభిరుచి)
 3. ఇద్దరూ జీవితంలో ఒంటరితనం ఫీలపుతూ, మరే విధమైన భావసామీప్యమూ లేకుండా, కేవలం పరిష్కారుల ప్రభావం వల్ల ఏర్పరుచున్న స్నేహంథం. (ఇడంటిటీ క్రైస్తినిస్తు).
 4. ఆపోజిట్ సెక్స్ లో వుండే ఆకర్షణవల్ల కలిగే స్నేహం. (ఆకర్షణ)
- ఇప్పుడు ఈ నాలుగు రకాల మానవ సంబంధాలనీ కొంచెం వివరంగా చర్చిద్దాం.

1. అవసరం

చాలా పెద్ద జనసుముద్రంలోంచి మన స్నేహాతులని జాగ్రత్తగా ఎంపిక చేసి ఎన్నుకుంటున్నామని మనం సంతృప్తిపడతాం. ఇది తప్ప, మనకున్న చిన్న పరిధిలో మాత్రమే మనం ఎన్నుకోవలసి వుంటుంది. పక్కంటివాడినీ, ఆఫీసులో పక్క డెస్కు క్లర్కున్నానీ, క్లాసేమేట్లో ఒకరినీ, అన్నయ్య స్నేహాతుడినీ, పెళ్ళిచూపుల్లో కుల్చాడినీ.... ఇంతే అవకాశం వుంటుంది. ఇందులోంచే 'ది బెస్ట్' అనుకుని ఎన్నుకుంటాం. ఈ విధంగా స్నేహస్తి 'అవకాశం' నీర్శిశిస్తుంది. అందుకే పెద్దలంటారు - ఎన్నుకునేటప్పుడు మంచి స్నేహాతులని ఎన్నుకోవాలి అని.

పెద్దలన్నామాట మరొక్కుసారి గమనించి చూడండి. మనం మంచి స్నేహాతులని ఎన్నుకోవాలి సరే. కానీ అవతలివాళ్లకూడా అదే అభిప్రాయంతో మనని ఎన్నుకుంటారు. కాదా అధ్యాయమంతా దీని గురించి ఒకుండా మంచి స్నేహాతుదయ్యే అర్థత వుందా? (ఈ అధ్యాయమంతా దీని గురించే చర్చింపబడుతుంది. అందువల్ల దీనికి మీరే ది బెస్ట్ అన్న పేరు పెట్టడం జరిగింది).

ఒక్కొక్క వ్యక్తికి మానవ సంబంధం పట్ల ఒక్కొక్క అభిప్రాయం వుంటుంది. కొంతమందికి ఎంతోమంది స్నేహితులు, పరిచయస్తులు వుంటారు. మరికొంతమంది చాలా బంటరిగా జీవితం గడపటాన్ని అభిలషిస్తారు. ఏ మానవ సంబంధమైనా సరే అవసరం వల్లే ఏర్పడుతుంది. ఈ అవసరం అనేది కేవలం ఆర్థికరమైనదే కావావచ్చు. ‘త్యాగి’ కూడా మనిషికి ఒక అవసరం అనుకుంటే ఒక స్నేహితుడిలో మాటల్లడటం ద్వారా కలిగి త్వరిత కూడా మనిషికి చాలా అవసరం.

కొంతమంది తమ పరిచయస్తుల అందరి పుట్టినరోజు తేదీలూ గుర్తుంచుకొని ఆరోజునాడు గ్రీటింగ్స్ పంపుతూ వుంటారు. జనవరి పస్సన అయితే కొన్ని వందల కార్యులు కొని అందరికి పోస్తుచేస్తూ వుంటారు. అవతరి వాళ్ళ తిరిగి తమని రెసిప్రోకేట్ చేస్తున్నారా లేదా అనికూడా అల్సిచించరు. ఇంకందరు ‘నాకు చాలామంది స్నేహితులున్నారు’ అని గర్వంగా చెప్పుకుంటూ వుంటారు.

నిజంగా ఒక మనిషికి ఇంతమంది స్నేహితులుండటం అవసరమా అనే విషయాన్ని ఈక్కింద చర్చించాడు.

ఒకవ్యక్తి అనారోగ్యంతో హస్పిటల్లో చేరాడనుకుండాం. ఎంతోమంది బంధువులూ, స్నేహితులూ, పరిచయస్తులూ అతడిని పరామర్థించి నెఱుతూ వుంటే మానసికంగా అతడికి ఎంతో దైర్యంగానూ, అనందంగానూ వుంటుంది. ఇందులో ఏ అనుమానమూ లేదు. నాకు ఇంతమంది వున్నారు కదా అన్న ఫీలింగ్ చాలా గొప్పది. అయితే, ఒక వ్యక్తి హస్పిటల్లో వున్నప్పుడు అతడిని పదిమంది పరామర్థించారమకుండాం. ఆ పదిమంది మళ్ళీ హస్పిటల్లో వున్నప్పుడు తనుకూడా వెళ్లి వాళ్ళని పరామర్థించారి. అతడి తాలాకు కొడుకులో, కూతుల్లో, భార్యాహస్పిటల్లో వున్నప్పుడు కూడా వెళ్లి పరామర్థించ వలసిన బాధ్యత అతనిమీద వుంటుంది. అలాగే వాళ్ల పీల్లల బుభకార్యాలకే, పెళ్ళిళ్ళకి కూడా వెళ్లవలసి వుంటుంది. సగటున సంవత్సరానికి దాచాపు వందసార్లు ఆ విధంగా ఆ పది కుటుంబాలనీ పరామర్థించటం, వాళ్ల ఇళ్లలో పంక్కన్నకి వెళ్లటం అతడి బాధ్యత అవుతుంది. మరోరకంగా చెప్పింటే తన ఇంట్లో బుభకార్యానికి, తన హస్పిటల్లో చేరినప్పుడు - పదిమంది తనని చూడాలని కోరుకున్నవాడు తన ఏడాదికి వందసార్లు తన కాలాన్ని ఈవిధంగా ఖర్చు పెట్టవలసి వస్తుంది. ఈ సత్యం మనం తప్పనిసరిగా గుర్తుంచుకోవాలి. జీవితంలో సెటీలయ్యక గానీ, ఎక్కువ భాషి సమయం ఉన్నప్పుడు గానీ ఇటువంటి బాధ్యత ఫరవాలేదు గానీ, కెరీర్ నిర్మించుకునే దశలో తన సమయాన్ని వ్యాపార్యకోవటం అంత అభిప్రాయం కాదు. అందువల్లే తనకి దగ్గర స్నేహితులు ఎంతమంది వుండాలీ అన్న విషయాన్ని ప్రతి మనిషి చాలా ఖచ్చితంగా నీర్చేశించుకోవాలి. లేకపోతే పెళ్ళిళ్ళ సీజన్ వచ్చేసరికి చూడవుడిగా ఆ ఊరు, ఈ ఊరు వెళ్లటాలు తప్పనిసరి అవుతాయి. అత్యంత ముఖ్యమైన పని చేస్తున్నప్పుడు ఈ పదిమందిలో ఎవరో

ఒకరికి ఏతైనా ప్రమాదం జరిగినా లేక అవసరం వచ్చినా, చేస్తున్న పని మధ్యలో వదిలి వాళ్ళని అచెండ్ అవడం కూడా బాధ్యతగా పరిణమిస్తుంది. ఇది ఒక రకంగా చెప్పింటే అభివృద్ధికి ఆటంకమే. అందుకే ఇంతమంది స్నేహితులు నిజంగా అవసరమా అనేది మనం ఎప్పటిక్కప్పుడు బేరిజు నేసుకుంటూ వుండాలి.

తన ఇంట్లో బుభకార్యానికి తండ్రిసేతండ్రాలుగా జనం రావాలని ప్రతి వ్యక్తి కోరు కుంటాడు. అలా కోరుకున్నప్పుడు ఆ వచ్చిన జనం అందరి ఇళ్ళకి తను కూడా వెళ్లటం అతడికి తప్పనిసరి అవుతుంది. ఈ విధంగా మనం పరిచయాలనీ, బాధ్యతలనీ పెంచుంటూ పోతే మన కాలమంతా దీనికి సరిపోతుంది. ఒంటిప్పిల్లి రాకాసిలా బతకమని సూచించడం ఇక్కడ ఉద్దేశ్యం కాదు. మనకేం కావాలో స్పష్టంగా మనకి మనమే నీర్చేశించుకోవాలి అని సూచించడమే ఇక్కడ జరుగుతోంది.

ఎమైన్ మంచి మార్పులతో పొసయ్య ఐ.ఎ.ఎఎస్. కు ప్రిసేరవుతున్న ఒక అమ్మాయి, అర్పెల్లక్కితం విడిపోయిన తన క్లాన్సేట్ అందరి పెళ్ళిళ్ళకి దాదాపు అటెండయి ఆ తర్వాత పరీక్ష పేలయి తీరిగ్గ క్షోభించడం నాకు తెలుసు. తాను వెళ్లపోతే మిగతా వాళ్ళందరూ ఏమనుకుంటారో అన్న గిర్డ్ ఫీలింగ్ తప్ప ఆ పెళ్ళిళ్ళకి తను హాజరవడానికి మరే విధమైన కారణమూ లేదని అమె చెప్పింది. ఇదే పాయింట్ మనం గమనించవలసింది. ఒక బుభకార్యానికి వెళ్లన్నప్పుడు అందర్నీ కలుస్తున్నాం కదా అని మనసు ఉరకలు వేయాలే తప్ప ఎందుకొచ్చిందిరా భగవంతుడా అనిపిస్తే వెళ్లటం మానేయంది. కొంపలు మునగవు. వీడింతలే అని అవతరించాళ్లు అనుకుంటారు. అందుకే జీవితాన్ని విర్మించుకోవేజిలో ఏది అవసరమైన అనందమో, ఏది అవసరమైన బాధ్యతో నిర్మారించుకోగలిగి వుండాలి.

* * *

చాలా స్నేహితులు అవసరం వల్లే ఏర్పడతాయి. మార్చింగ్సాక్స్ కి తనతో కలిసి నడిచే స్నేహితులు, అఫీసులో (లేక క్లాసులో) మిత్రులు, పాయింట్లం పేకాల్లలో కలిసివాళ్లు, వీరుగాక మళ్ళీ బంధుమిత్రులు..... ఈ విధంగా ప్రతిమనిషికి కొన్ని సరిగ్గు ఏర్పడతాయి. అదే ఆడవాళ్ళయితే మార్చింగ్సాక్స్ లక్సీ తోడు రావడం కోసమో, మధ్యావ్యాప్తాటు కబుర్లు చెప్పడం కోసమో చేసుకునే పరిచయాన్ని స్పూగంగా భావిస్తారు. పెళ్ళయ్యక ఆడపదుచు తరపువారూ, తోటికోడలి బంధువులూ, వారిళ్లలో ఘంక్షల్లా - లప్పనిసరి తలన్పో బాధ్యతలవుతాయి.

జీవితంలో భాగా మైక్రో వచ్చిన వాళ్లని గమనిస్తే వాళ్ల స్నేహితులందరూ తమ వ్యక్తికి, దాని అనుబంధ సర్క్సెసులకి సంబంధించిన వాళ్లే అయివుంటారు. ఈ విషయాన్ని ‘విజయం మైపు పయనం’ అనే పుస్తకంలో మరింత వివరంగా చర్చించాను. వేర్చేరు సరిగ్గు లేకుండా, కేవలం తన వ్యక్తికి సంబంధించిన సరిగ్గులో వున్న వ్యక్తులనే

విజయాసితి ఐదు మెట్లు

పరిచయస్తులుగా చేసుకుంటే అది మనిషికి రెండు విధాలుగా ఉపయోగపడుతుంది. కాల్జీపుం + వ్యతి ఒక సర్కిల్ లోనే జరిగిపోవటం వల్ల వచ్చే లాభం ఇది. ఒక పెద్ద పారిళామికవేత్త వున్నాడనుకుండా. సాయంత్రం వరకూ అస్తిత్వములో పనిచేసిన తర్వాత అతడు రిలాఫ్ అవదల్చుకుంటే తన భాగస్థాములలో కానీ, తన ఏషంట్సోకానీ, తన క్షోమర్టోగానీ ఒక సాయంత్రం గడిపితే అది అతనికి రెండు విధాలా లాభంగా పరిణమిస్తుంది. ఇది ఒక గొప్ప వ్యాపారమూత్రం. బయట స్నేహితుడు మనకి ఎంత అనందాన్ని ఇస్తాడో, మనకి 'అవసరం వున్న వ్యక్తి' తాలూకు కంపెనీ కూడా అంతే అనందాన్ని ఇస్తుంది (ఒకసారి మానసికంగా దగ్గరివుతే). ఆ విధంగా మనిషికి కేవలం రెండు సర్కిల్ మాత్రమే వుండటం ఎప్పుడూ లాభాయికం. ఒక సర్కిల్ లో తన భార్య, పిల్లలు, తల్లి, తండ్రి మొయి॥ ఆత్మీయులను వుంచుకొని మరో సర్కిల్ లో తన అవసరానికి సంబంధించిన స్నేహితులని వుంచుకుంటే అనవసరమైన విషయాలలో సమయం వ్యాపారమంటూ వుండదు. రిలాక్షువుతూ కూడా తన సంబంధాల్ని పట్టిపుట్టి చేసుకోవచ్చు. సమయం యొక్క విలువ గ్రహించిన వాళ్ళు కేవలం అవసరం కోసమే స్నేహం చేస్తారు. ఇది చదవటానికి, వినటానికి కటువుగా వున్న జీవితంలో సైకి రాదల్చుకుంటే తప్పకుండా తెలుసుకోవలసిన సత్యం. వృధాగా కాలం గడిపే చాలామంది, అవసరం లేని వ్యక్తులకీ, విషయాలకి (ప్రాముఖ్యత ఇచ్చి తమ సమయాన్ని మరింత వృధా చేసుకుంటారు. ఈ అనవసరమైన స్నేహం అనేది శూర్పుగా ఫలితాలు ఇష్టవప్పుడు..... ఏ విధంగా మా ఉపయోగపడనప్పుడు... కేవలం మన బాధలు చెప్పుకోవడానికి, అవతలివారివి వినడానికి, శుద్ధ బేపర్చు విషయాలు మాట్లాడుకోవటానికి మాత్రమే ఉపయోగపడుతుంది. దుర దృష్టివశాత్తు దీనికి చాలామంది స్నేహం అని పేరు పెట్టుకుంటారు. మీరు గమనించి చూడండి. మెచ్చారిటీ పెరిగేకొడ్డి మనిషి తన సర్కిల్నే తగ్గించుకుంటాడు. ఒకవేళ సర్కిల్ పెరగనలసివ్వే అందులో కేవలం అతడు ఉపయోగపడేవారూ, అతడికి ఉపయోగపడేవారూ, అతడి పనిపట్ల అభిమానులూ, తన వ్యతికి సంబంధించినవారూ మా...త్రి...మే వుంటారు.

మనం ఈ సమాజంలో బ్రతుకుతున్నందుకు తప్పనిసరిగా చాలామందితో మనకి అవసరం వుంటుంది. ఎవరితో ఏ అవసరం ఎప్పుడు పడుతుందో ఎవరూ చెప్పేరు. అందువల్ల పరిచయాలు నిలుపుకోవటం చాలా ముఖ్యం. అయితే పరిచయాలు నిలుపుకోవటం వేరు. డానికోసం మనని మనం కష్టపెట్టుకోవటం వేరు. అర్థాత్ రెండింటికి తిట్టుకుంటూ ఒక విపాచోనికి వెళ్ళటానికంటే - మరుసటిరోజు ప్రాచ్యద్వన్న వెళ్ళి వథూవరుల్ని చూసి అభినందనలు తెలపటం ఉత్తమమయిన పద్ధతి. అదే విధంగా బయట ఊరిప్రయాణాలకి కూడా మనం వెళ్ళలేని పరిస్థితుల్లో మనస్సార్పిగా ఒక వుత్తరం ప్రాశ్న చాలు. ఎవరూ ఏమీ అనుకోరు. ఈ రకంగా మన ప్రవర్తనా విధానం ఏమిటో ఖచ్చితంగా అవతలివారికి తెలియజెప్పాలి.

*

*

*

ఎప్పుడు ఒక వ్యక్తిలో స్నేహం ఒక అవసరంగా మారిందో అప్పుడు అది వ్యసన మవుతుంది. పేకాట అలపాలైన వ్యక్తి సాయంత్రం అయిదయ్యేసరికి తన స్నేహితులని కలుసుకోలేకపోతే విలిలహాడిపోతాడు. అదే విధంగా తాగుడికి బానిస్టైన వ్యక్తి కూడా చీకటి పదేసరికి మంచి కంపెనీని కోరుకుంటాడు. ఇలాంటి బలహీనతవల్ల కలుసుకునే వ్యక్తులందరితోనూ మానవ సంబంధాలు 'అవసరం' వలన ఏర్పడతాయి. అలాగే ఆదివారం వచ్చేసరికి మార్పింగ్సోకి వెళ్ళడానికి ఒక తోడు కావాలి కాబట్టి ఒక పరిచయం ఏర్పడుతుంది. విటన్నిటినీ స్నేహాలుగా పిలువనవసరం లేదు. (పాటివలన ఆనందం లభిస్తున్నంతకాలమూ, అలా పిలువకపోయినా పర్యాలేదు. అది వేరే సంగతి.)

ఒకరి సమక్షంలో మనం ఆనందంగా గడువడానికి, మన ఫీలింగ్ చెప్పుకోవడానికి, నీకు నేనువ్యాపారాను అన్న ఫీలింగ్ కలగటానికి నిజమైన స్నేహితుడు చాలా అవసరం. అయితే ఇక్కడ మనం రెండు విషయాలు గుర్తుంచుకోవాలి. మనం 'స్నేహితుడు' అని పెటిచే వ్యక్తిలో ఆ అర్థతలన్నీ వున్నాయా లేక కేవలం ఇద్దరు వ్యక్తులు తమ పరస్పర అవసరం తీర్చుకోవడానికి, కలిసి కాలం గడువులానికి ఇలాంటి పేరు పెట్టుకున్నామా అనేది తెలుసుకోగలగాలి. రెండో విషయం ఏమిటంటే అవతలివారిపట్ల మనకే ఫీలింగ్ వున్నాయో, అవతలివారికి కూడా మనపట్ల అదే గాఢమైన ఫీలింగ్, అభిమానం వుండాలేదా నిర్మారించుకోవాలి. లేకపోతే మనం చులకన కాబడతాం. (ఈ విషయమై 'అధారపడటం'అన్న అద్యాయంలో మరింత లోతుగా చర్చిస్తాము.)

కాల ప్రభావానికి లొంగుండా, దూరం అన్న ప్రసక్తి లేకుండా నిజమైన స్నేహానికి నిర్వచనం చెప్పే మిల్తులు ఒకరిద్దరుంటే ఎప్పుడూ వారిని దూరం చేసుకోకండి. అవసరమైన స్నేహాలకి ప్రాముఖ్యతనిచ్చి సమయాన్ని వృధా చేసుకోకండి. మానవ సంబంధాలలో ఈ రెండే ప్రాముఖ్యత వహిస్తాయి.

2. అభిరుచి

మనిషిని, మనిషిని దగ్గరచేసే మరో అంశం అభిరుచి. ఇది మిగతా అన్నాల కన్నా ఆనందప్రదమైనది. ఒక మానవ సంబంధానికి "అవసరం" అనేది పునాది అయితే, ఆ సంబంధం వ్యాపారాత్మకమైనది అవుతుంది! "అభిరుచి" పునాది అయితే ఆ సంబంధం కళాత్మకమైనది అవుతుంది.

మనకి ఏ ఏ రంగాలలో ఇష్టం వుండో అదే రంగాలతో ప్రవేశమున్న వ్యక్తులతో సంబంధం మనుసుకి చాలా అస్థాద్వాన్నిస్తుంది. అదే రకంగా మూర్ఖజీక, చిత్రలేఖనం, స్టోర్ మొదలైన వివిధ అంశాల పట్ల మనకి అభిరుచి వుంటే, అదే రంగాలపట్ల ఇష్టం వున్న వ్యక్తులతో పరిచయం మనకి రిలాఫ్సేస్మన్ కూడా కలుగుజేస్తుంది.

ఈ అభిరుచి అనేది రెండు రకాలుగా వుంటుంది. ఒకటి : ఏమాత్రం ఉపయోగం లేని అభిరుచి, దీనికి ఉదాహరణగా సినిమా రిలీజైనప్పుడు మొట్లమొదటిరోజు మార్చింగ్ జోచుడకపోతే వుండలేని ఒకే పరిస్థితి వున్న ఇద్దరు వ్యక్తులు స్నేహితులయ్యారనుకుండాం. ఇది ఒకటి అభిరుచి. క్యాలలో గంబల తరబడి నిలబడి బుకింగ్ కాంటర్ దగ్గర చోక్కులు చింపుకుని సినిమా చూస్తేగానీ పారి ఆవేశం చల్లారదు. దీనివల్ల ఇద్దరికి అమితమైన సంత్యుస్తి కలిగే మాట నిజమే కానీ ఇటువంటి సంబంధాలలో ఇద్దరికి ఏ ప్రయోజనమూ ఉండదు. రెండు : ఇద్దరికి ఉపయోగపడే అభిరుచి. ఉదాహరణకి మీకు చిత్రలేఖనం అంటే చాలా ఇష్టమనుకుండాం. అదే రంగంలో ప్రవేశం వున్న వ్యక్తి మీ స్నేహితుడయితే మీ బోమ్మల్ని వున్న లోటుపాట్లు అతడు మీకు చెప్పవచ్చు. కలర్ కాంబినేషన్ గురించి మీరు చర్చించవచ్చు. ఈ విధంగా మిమ్మల్ని మీరు పెంచుకుంటూ, అవతలి వ్యక్తి ఎదుగుదలకి కూడా సహాయుడవచ్చు. ఇక్కడ మానవ సంబంధాలలో అభిరుచి, అవసరం పరస్పరం మిథితమై వుండటం గమనిస్తే కళాత్మకమూ, వ్యాపారాల్ని కమూ అయిన జీవితాన్ని ఎలా స్వీచ్ఛించుకోవచ్చే మనకి అవగతమన్నతుంది. ఇది బెస్ట్ కాంబినేషన్.

అభిరుచి పునాదిగా ఏర్పడిన మానవ సంబంధాలు కూడా కలకాలం నిలబడకపోవచ్చు. కాలం గడువున్న కొస్ట్రీ ఒక వ్యక్తి జీవన విధానంలో మార్పు వచ్చినట్టే అతడి అభిరుచులలో కూడా మార్పు వస్తూ వుంటుంది. అటువంటప్పుడు అప్పటివరకూ కలిసి వున్నవాళ్ళు కాలక్రమేణా ఒకరికాకరు దూరమన్నచ్చు.

ఇక్కడే మనం ఒక విశ్లేషణ, బాధాకరమైన, తప్పనిసరిఠ్యానిస్త్రయింతిసుకోవలసి వుంటుంది. మన అభిరుచిలో కానీ, మన స్నేహితుడి అభిరుచిలోగానీ మార్పు వస్తునట్టు ముందుగా మనమే గ్రహించాలి. అలా గ్రహించని పక్షంలో మన స్నేహితుడు మనని క్రమక్రమంగా వదిలిపెడుతూ వుంటే బాధ తప్పదు. అదే విధంగా మన అభిరుచిలో మార్పు వచ్చి మన స్నేహితుడిని దూరం వేస్తున్నప్పుడు అతడి మనసు నొప్పించే హక్కు కూడా మనకి లేదు. ఇంతకి చెప్పాచేయి బంటే 'అభిరుచి' ప్రాతిపదికగా వుండే మానవ సంబంధాలలో మార్పు వచ్చినప్పుడు ముందు మనం గ్రహించాలే తప్ప ఆ అవకాశం ఎదుటివ్యక్తికి ఇచ్చుకాదు. అప్పుడు ఎదుటివ్యక్తికి బాధకలుగుండా, మనకి బాధలేకుండా అపరిణామం నుంచి బయట పడవచ్చు. ఇది చాలా చిన్న విషయంగా పైకి కనపడుతుంది కానీ, ఎంతో మానసిక వ్యథకి గురిచేసే విషయం. ఈ అధ్యాయానికి 'మీరే ది బెస్ట్' అని పేరు పెట్టడం కూడా అందుకే. పరిస్థితి ఎప్పుడూ మన కంట్రోలోలోనే వుండాలి తప్ప, మన మానసిక అనందాన్ని, విషాదాన్ని మరో వ్యక్తి నీర్దేశించకూడదు. అలా, పరిస్థితిని మన కంట్రోలో వుంచుకోవాలి అంటే భవిష్యత్తులో రాబోయే పరిణామాలని ఎప్పటికప్పుడు మనమే ముందు గ్రహిస్తూ వుండాలి.

*

*

*

నలుగురు స్నేహితులతో సాయంత్రాలు కూర్చుని కాలం గడపటం తప్పకాదు. నీ నలుగురు స్నేహితులు ? అన్నదే మనం నిర్దయించుకోవాలి. దత్తావటట్లే ఒక వ్యక్తి దగ్గర కూర్చుని కాలం నిర్దయించుకోవాలి. (టీకోసం కలిసి కూడాలిని భంగాలీలో 'ఘడ్డ' అంటారు). సాయంత్రం అయ్యసరికి ఘడ్డా దగ్గరకి వెళ్ళకపాతే ఏదో కోల్పోయినట్లు పుండిది. సత్యజిత్ చే, మిశాలోస్, అరవించ ఫోష్, నేను (దత్తా చట్టి) - అందరం అక్కడకి చెరుకునేవాళ్ళం. ఎన్నో విషయాలు చర్చించుకునేవాళ్ళం....." ఇలా సాగుతుంది ఆ వ్యాసం. నాలుగు రోడ్డుకూడిలిలో స్నేహితులతో కాలం గడపటన్ని విషయించే నేను, ఈ వ్యాసాన్ని చాలా ఆసక్తితో చదివాను. కాస్త ఈ కాలుగు కలిగింది.

ప్రతి మనిషి అన్ని పుస్తకాలనీ చదవలేదు. అన్ని అనుభవాల్ని పాందలేదు. అందువల్ల సాటి వ్యక్తులతో ఇంటర్-యాక్సన్ తప్పనిసరి. అవతలివారి అనుభవాల్ని తెలుసుకోవటానికి, వారి విజ్ఞానంతో పాటుపంచుకోవటానికి ఈ విధమైన 'సాయంత్రాలు' చాలా అవసరం. మనిషికి కావలిన రిలాఫ్స్ ఫ్లెంగ్ కూడా ఇందులో చాలా వుంటుంది. అయితే - మూడో వ్యక్తిగురించి నిర్మికంగా మాట్లాడుకోవటానికి, చోకబారు (అవసరమైన) విషయాలు చర్చించే నాలుగురోడ్డు కూడాలి మీటింగ్లకి - పైన చెప్పిన ఘడ్డా మీటింగుకి చాలా తేడా వుంది. గమనించండి !!!

ప్రతిమనిషికి తనకున్న అభిరుచి గొప్ప సంతృప్తినిస్తుంది. ప్రతి జనవరి ఫస్ట్ వీ వందమంది స్నేహితులకి గ్రీటింగు కార్డులు పంపే అభిరుచి ఒక కుర్రపాడికి సంతృప్తి నిస్తే, స్టౌంట్ కల్కన్ మరొకికి సంతృప్తి నివ్వవచ్చు. అదే విధంగా ట్రైన్ వెళ్ళాంటే రైలుపట్టులపక్కన నిలాబడి - జనాలకి చేతులూపటం, క్రికెట్ మ్యాన్స్ లో కెమరా తనవైపుకి తిరగ్గానే చేతులూపుతూ డ్యాప్ చేయటం కొండరికి, సంతృప్తి నివ్వవచ్చు. మనందరం కూడా జీవితపు ఏదో ఘడ్డాలో ఇలా సంతృప్తి పొందిన వాళ్ళమే. కానీ కాలం గడిచే కొస్ట్రీ మనకి ఆ అభిరుచులు మారి కొత్త అభిరుచులు ఏర్పడతాయి. పూర్వు అభిరుచి ఇచ్చే అనందం కన్నా ప్రస్తుతప్ప అలవాటు మరింత ఎక్కువ అనందం ఇస్తున్నట్టు అనిపిస్తుంది. అందుకే గదా మనం అభిరుచులు మార్చుకునేది. అయితే ఇక్కడో విషయం గమనించాలి. మన తమ్ముడో, కొడుకో, కూతురో పైనచెప్పే ఒక అలవాటులో ఎక్కువకాలం గడుపు తున్నడనుకోండి. 'ఏందుకురా అలా మొదటిరోజు మార్చింగ్ పోకి వెళ్ళడం' అనో, లేకపోతే, ఎందుకు వ్యధాగా స్నేహితులతో కాలం గడుపుతున్నానో అతడిని మనందలిస్తాం. అంటే - ఒకప్పటి మన అభిరుచి మనకి ఏపిధంగా నూడుకులేదు కాబట్టి అతడు కూడా తొందరగా ఆ అలవాటు మానుకోవాలి అని మనం ఆశిస్తున్నాం అన్నమాట ! మరి ఈ విధంగా మనం అతడినంచి ఆశించినప్పుడు, మనకి ప్రస్తుతమన్న అభిరుచి కూడా ఏపిధంగా ఉపయోగపడుతోంది అన్న విషయం కూడా మనం ఆత్మవిమర్శ చేసుకోవాలి కదా ! అందుకే అభిరుచులని 'శాస్త్రత - తాత్కాలిక' అని రెండు రకాలుగా విడగొట్టవచ్చు.

కర్ణాటక వోకల్ మూజిక్ వినటం, మంచి పుస్తకాలు చదవటం మొరలైనవన్నీ జీవితపు చివరి స్థేజి వరకు మనిషికి ఆనందం ఇచ్చే విషయాలై వుంటాయి. అందువల్ల ఈ రకమైన ప్రత్యేకియలలో వ్యద్దులు కూడా ఆనందం పొందటం మనం గమనించవచ్చు. అనుభవం పెరిగేకార్టీ ఒక అలవాటు మనిషికి ఆనందం ఇస్తేందంబే నిజంగా ఆ అలవాటులో ఏదో విశ్లేషిత వుందన్నమాట. అలాంటి అలవాటుని ఎంత తొందరగా అలవరుకుంటే అంత తొందరగా మనం ఆత్మాలికమైన ఆనందాలిచ్చే అభిరుచులనుంచి విడివడి, శాశ్వతానందా లిచ్చే అభిరుచులనైపు ఇష్టాన్సీ పెంచుకుంటాం. దీన్నే మరోరకంగా చెప్పాలంటే ‘మేచూర్చిబీ’ అనవచ్చు. అలాంటి అభిరుచులు ఏర్పరుకోలేవారు, వ్యద్దులయ్యకోడళ్ళకి, మనవళ్ళకి తలనొప్పిగా తయారవుతారు. ‘లేకిగా’ ప్రవర్తిస్తారు. గౌరవాన్ని పెంపాందించుకోలేరు.

మనచుట్టూ వున్న స్నేహితులే మన జీవిత విధానాన్ని, అలవాట్లనీ నిర్దేశిస్తారు అని మనందరికి తెలుసు. దురద్వష్టమాత్తు ఏ ఉపయోగమూ లేని అలవాటు ఇచ్చే సంతృప్తి మిగిలి అభిరుచులు ఇచ్చే తుట్టి కన్నా ఎక్కువగా వుంటుంది. అందువల్ల ఈ ప్రవంచంలో చాలామంది జీవితాన్ని ఇటువంటి అభిరుచులలో తేలిగ్గా గడువుతారు. మనం కూడా వాళ్ళలో ఒకళ్ళముయ్యాలా, కాదా అన్నది మనమే నిర్ద్యయించుకోవాలి. చిన్న వయసులో మనం ఒక మంచి అభిరుచి పెంపాందించుకుంటే ఒకానొక స్నేహితు వచ్చేసరికి అదే మనకి ఉపాధిగా కూడా మారవచ్చు. దీనికి ఉదాహరణలుగా పీ.టి. ఉమ మాండలిన్ శ్రీనివాస్, సచిన్ బెండుగాల్కుర్లను పేర్కొనారి. ప్రస్తుత సామాజిక పరిస్థితులలో ప్రతి మనిషికి చదువు తప్పనిసిరి అన్నటోంది. కాబట్టి చదువుకోవాలి. దేశు మొట్టమొదటి పదకొండుమంది అటాళ్ళలో వుంటే తప్ప టెఫ్స్‌స్లైయర్ కాలేము. అలాగే వేయమంది శ్రోతులని అలరించగల శైవిణ్యం వుంటే తప్ప మాండలిన్ శ్రీనివాస్ కానీ మిమికీ శ్రీనివాస్ కానీ కాలేము. కానీ ప్రయత్నిస్తే తప్ప లేదుగా. రోజుకి ఎనిమిది గంటలు చదువులో పోతుంది అనుకుంటే మిగిలి నాలుగైదుగంటలు ఈ ‘ఉపయోగకరమైన అభిరుచి’ని పెంపాందించుకుంటే అది ఎప్పటికేనా లాభధాయకమే అన్నతుంది. స్నేహితులలో కబుర్లు చెప్పడం, మాండలిన్ వాయించటం ఒకే రకమైన సంతృప్తి నిస్తున్నప్పుడు రెండోదాన్ని పెంపాందించుకోవలమే మంచిది కదా! కానీ దురద్వష్టవాత్తు ఫెంట్లో కబుర్లు చెప్పడం ఇచ్చినంత ‘కికో’ రెండోది ఇవ్వదు. రెండోదానికి సాధన, ఏకాగ్రత అవసరం. ఇక్కడే మనలో ఉన్న అంతర్గత శక్తిని బయటకు తీయవలసి ఉంటుంది. ఒక చిన్న కుర్రవాడికి ఇలా తన శక్తిని తాను బయటకు తీసుకోగలిగినంత సామర్యాత వుండదు. అప్పుడే మనం అతనికి సహాయపడాలి. అక్కడే ఈ మానవ సంబంధాలు చాలా ప్రాముఖ్యత వ్యాప్తాయి. ఒక మిత్రుడు మనని ఏ విధంగా ప్రభావితం చేస్తున్నాడు అనేది నిర్ద్యయించుకోవలసింది కూడా ఈ సమయంలోనే.

అన్ని ఆనందాలు వదులుకుని కేవలం పని, పని, పని అనుకుంటూ జీవితాన్ని కొనసాగిస్తే అసలు బ్రతుకెందుకు అన్న సందేహంకూడా కొందరికి రావచ్చు. ఇక్కడ

తెలుసుకోవసిందేమిటంబే మిగిలి అలవాట్లవల్ల వచ్చే ఆనందం ఎంతో, వినవల్ల వచ్చే ఆనందం కూడా అంతేనని! చిన్న వయసులోనే గుర్తింపు పొందిన టెండూల్కుర్లాంబి క్రీడాకారులు, కళాకారులు - నాలుగురోడ్డ కూడిలీలో కబుర్లు చెప్పే కుర్రవాళ్ళకన్నా ఎక్కువ ఆనందంగా లేదు అని ఎవరైనా అనగలరా? మరి అటువంటప్పుడు ఎందుకు నిర్ద్యకమైన ఆభిరుచులని పెంపాందించుకోవటం? ఈ విషయం గ్రహించిన మనిషి తొందరగా తన చుట్టూ వున్న సర్కిల్ని మార్పుకుంటూ అభివృద్ధిపథంలోకి వెళ్ళిపోతాడు, అతడి స్నేహపూర్ణందంలో మనం వుంటే మనం కట్టు విస్మరితం చేసుకుని చూస్తూ వుంటాం. అతడు వైపైకి సాగిపోతాడు.

అలా సాగిపోయేది అతను కాకుండా మీరే అయితే అప్పుడు ‘మీరే ఇ బెస్ట్’.

3. ఐదెంటిటీ టైపిస్

ఐదెంటిటీ అంబే గుర్తింపు, టైపిస్ అంబే తపన.

మానవ సంబంధాలని నిర్దేశించే మూడు విభాగాలలో ఇది అన్నిటికన్నా భయంకరమైనది. అలా అని ఉపయోగం లేనిది మాత్రం కాదు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే ఇది పెస్చిల్ని లాంబిది. లేదా పాము విషం లాంటిది. ఒక్కొక్కసారి ప్రాణాల్ని రక్షిస్తుంది. మరోసారి వికటిస్తుంది.

ఇదే అధ్యాయంలో మొదటి విభాగం అయిన ‘అవసరం’ ద్వారా ఏర్పడే మానవ సంబంధాల గురించి వివరిస్తూ మనకి ఏది అవసరమో ఏది అనవసరమో స్ఫ్రెంగా నిర్ద్యయించుకుని, ఆ ప్రకారం ఇతరులతో సంబంధాలు ఏర్పరచుకోవాలనీ, అలాంటి అవసరం లేకపోతే నిర్ద్యించుకోవాలనీ అసర్కిల్నుంచి బయటపడాలని ప్రాయటం జరిగింది. జీవితంలో ఒక స్తాయి సంపాదించిన తర్వాత మాత్రమే తన మీద తను అధికారం పాందిన తర్వాత మాత్రమే - ఒక వ్యక్తికి ఈ విధమైన శక్తి వస్తుంది. యుక్త వయసులో ఇలాంటి విషషణా జ్ఞానం కానీ, తనకి ఏది అవసరమో, ఏది అనవసరమో తెలుసుకునే శక్తి కానీ వుండదు. అయినా మన ప్రయత్నాలు మనం చేస్తునే వుండాలి. దీనికి ఒక ఉదాహరణ చెప్పాను.

నేను కథలు ప్రాసే మొట్టమొదటి రోజుల్లో చాలా చిన్న పత్రికల ఎడిటర్ల దగ్గరకి, చిన్న చిన్న వాతిల్లి దగ్గరకి నా ప్రాతస్తుతులు పట్టుకుని తిరిగేవాడిని. ఎవరూ కాదనేవారు కాదు. ఎవరూ ప్రచురించేవారు కూడా కాదు. ఇటువంటి పరిస్థితులలో ఒక పత్రిక కార్యాలయంలో పనిచేసే సబ్-ఎడిటర్ తన చెల్లి పెళ్ళి అంటూ విపాప్తిక ఇచ్చాడు. రెండువందల కిలోమీటర్లు ప్రయాణం చేసి ఆ పెళ్ళికి వెళ్ళవలసి వచ్చింది. కారణం - అలా వెళ్ళకపోతే అతనేమనుకుంటాడో అన్న భయం, మనసులో ఏదన్నా కోపం పెట్టుకుని నా రచన ప్రచురించేవారు అన్న సంద్రిగ్మం.

విజయాసికి ఐదు మొట్లు

దీనే 'పడంటి క్రైస్తవ్' అంటారు.

అవసరం కొద్ది మానవ సంబంధాలు ఏర్పడతాయని ప్రాశ్నలు మనకి ఇష్టం లేని విపాహలకి, మిగిలి పనులకి వెళ్ళటం అనవసరం అని చెపుగలిగిననేను ఈ విపాహనికి వెళ్ళటానికి కారణం ఎటూ నిర్దయించుకోలేకపోవటమే.

బ్రేక్ త్రూ కోసం ప్రయత్నించటం - మన మీద మనకి సంపూర్ణ నమ్మకం లేకపోవటం - అన్న సందిగ్ధస్తేతి మనని జీవితాంతం వదలదు. వై ఉదాహరణ పునాదిగా చేసుకుని మనం 'పడంటి క్రైస్తవ్' నాలుగు రకాలుగా విడగొట్టవచ్చు.

1. మనలో ఒక శక్తిగానీ, కశగానీ, వైపుణ్యంగానీ వుంటే దానిని ఇతరులు గుర్తించటం లేదు అన్న తపన.

2. మనలో ఒక శక్తిగానీ, వైపుణ్యంగానీ, కశగానీ ఏది లేకుండా ఒక రకమైన అత్యమ్మానతా భావంతో కృంగిపోతా మన మంచితనాన్ని ఎవరూ గుర్తించటం లేదు అన్న తపన.

3. మనలో వున్న వైపుణ్యాన్ని ఇతరులు గుర్తించినా సరే ఇంకా గుర్తింపబడాలి అన్న తపన.

4. ఒక రంగంలో మనం బాగా గుర్తింపబడినా సరే మనకి మరో రంగంలో వున్న వైపుణ్యాన్ని ప్రజలు గుర్తించటం లేదు అన్న తపన. (సాందర్భ రాహిత్యం, కోలోర్చున్న యఖనం కూడా ఈ విభాగంలోకి వస్తాయి.)

ఈ నాలుగు విభాగాల్ని ఇప్పుడు చర్చిద్దాం.

1. నలుగురి మర్యాదలో మనం వున్నప్పుడు మన విశిష్టతనీ, మన ఉనికినీ అక్కడ ఉన్నవారు ఏదో ఒక రకంగా గుర్తించాలని మనం తాపత్రయవడతాం. పెళ్ళికి మెడనిండా నగలు చేసుకుని వెళ్ళటం కూడా పడంటి క్రైస్తవ్. సాధారణంగా ఇటువంటి కంపెనీలలో ఒకరో, ఇద్దరో వ్యక్తులు ప్రముఖంగా గుర్తింపబడతారు. మిగిలాచారు ప్రేక్షకుల్లా వుండిపోతారు. అయితే ప్రతి ఒక్కరికి తమలో వున్న అంతర్గత వైపుణ్యం మీద నమ్మకం వుంటుంది. ఈ నమ్మకాన్ని పరిమంది గుర్తించాలి అనుకోవటంలో తప్పులేదు. దాన్ని వెలికితేవటం గురించి ప్రయత్నించడంలో కూడా తప్పులేదు. ఈ విధంగా ఒక వ్యక్తి తనలోని కశని బయటకి తీసుకురావడం కోసం చుట్టూ వున్న వారితో సంబంధాలు ఏర్పరచుకుంటాడు. అయితే నిజంగా వైపుణ్యం వుండి, దానికి తగ్గ క్షుణి వుంటే పర్యాలేదు. ఆ రెండూ లేకపోతేనే కష్టం. అప్పుడు అభాసుపాలవక తప్పదు.

సుఖు సినిమాలలో బాగా వైకొస్తావని కానీ, నీలో మంచి టాలెంటుండని కానీ చుట్టూ వున్న వాళ్ళు పదిమంది చెప్పగానే ఒక కుర్రవాడు వైద్యదరాబాద్ వచ్చే, మద్రాసు వెళ్ళిదర్శకుల ఇళ్ళముందు, నిర్మాతల చుట్టూ పడిగాపులు పడుతూ తిరుగుతుంటాడు. అదే విధంగా వర్ధమానరచయిత ఎడిర్లనీ, పట్టిపర్లనీ కలుసుకుంటూ వుంటాడు. ఆఫీసులో

పనిచేసే గుమాస్తా అయితే తన వై అధికారి ప్రాపకం సంపాదించటం కోసం నానా కష్టాలూ పడుతూ వుంటాడు. కాంట్రాక్టర్లు బహుమతులు పట్టుకుని అధికారుల ఇళ్ళమట్టు ప్రదక్షిణాలు చేస్తూ వుంటారు. ఓడిపేయిన రాజకీయ నాయకులు మంత్రులతో మంచి సంబంధాలు ఏర్పరచుకోవడం కోసం నిరంతరం ప్రయత్నిస్తూ వుంటారు. అవతలివారు వీళ్ళతో రకరకాల పనులు చేయించుకుంటూ వుంటారు. ఇవన్నీ ఈ రకమైన మానవ సంబంధాల కోవలోకి వస్తాయి. ఈ మానవ సంబంధాల వెనుక వున్నది 'అవసరం'. ఈ అవసరం సమాజంలో ఒక స్థానం ఏర్పరచుకోవటం కోసమో, గుర్తింపు కోసమో, డబ్బు కోసమో అయి వుంటంది.

ఈ విభాగంలో మనం ముఖ్యంగా గుర్తించవలసింది ఏమిటంటే - మనలో నిజంగా ఒక కశ, ఆ రంగంలో వైకి వచ్చే శక్తి వున్నదా లేదా అన్నది ఎంత తొందరగా మనం గ్రహించగలిగితే అంత తొందరగా మనం ఈ డ్యూచినంచి బయటపడవచ్చు. పది సంవత్సరాలుగా నిర్మాతల చుట్టూ, దర్శకుల చుట్టూ తిరుగుతున్న ఒక యువకుడు తనకి సినిమా చాన్సు రాకపోతే అప్పటికే తన జీవితంలో కొన్ని సంవత్సరాలు వ్యధా చేసినట్టు లెక్క. అలా కాకుండా తన పనేదో తన చేసుకుంటూ మరో పక్క. ఈ ప్రయత్నాలు కొనసాగించి వుంటే అతడి జీవితం మరింత ఫలప్రదం అయి వుండేది. కానీ ఇది చెప్పినంత సులభం కాదు. తనమీద తనకి వున్న నమ్మకం ఈ విధంగా ఆలోచించ నివ్వదు. ఏది ఏమైనా ఇటువంటి ప్రయత్నానికి పది సంవత్సరాలు చాలా సుదీర్ఘమైన కాలం! ఈ విషయాన్ని అతడు గుర్తించాలి! అలాగే వై అధికారి ప్రాపకం సంపాదించటమే తన జీవితాశయం కాదనీ, తాను అధికారంలోకి వచ్చి మిగిలాచారు తన ప్రాపకం సంపాదించే స్థాయికి చేరుకోవాలనీ ప్రతిమనిషీ ప్రయత్నించాలి. కానీ ఇదికూడా సులభం కాదు. మంచి క్షుణి కావాలి. అటువంటప్పుడు తాను ఈ పనుల కోసం వినియోగిస్తున్న కాలాన్ని ఇంతకన్నా బాగా ఉపయోగపడేలా చేసుకోవచ్చా - అనే విషయాన్ని నిరంతరం (ప్రతిక్షణం) అతను బేరీజు చేసుకుంటూ వుండాలి. చిరంజీవి, అనంద విష్ణువార్థ, వినోద కాంట్లి, పీట్ సాంప్రదాయ - వీళ్ళంలా అ స్థాయికి రావటానికి ఎంత క్షుణి చేశారో, వినయ విధేయలతో మానవ సంబంధాలని ఏ విధంగా ఉపయోగించుకున్నారో. మనందరికి తెలుసు. ఒకసారి బ్రేక్ త్రూ వచ్చిన తర్వాత జీవితం సజావుగా సాగిపోతుంది. బ్రేక్ త్రూ రావటమే కష్టం, క్షుణితో పాటూ ఇతరులతో సంబంధాలు కూడా ఇక్కడ చాలా ప్రాముఖ్యత వహిస్తాయి. అయితే కేవలం మంచి సంబంధాలు మాత్రమే మనిషిని అగ్రస్టాపాలో నిలబెట్టాలున్న భద్రమతో ఎంతో జీవితాన్ని వ్యధా చేసుకునేవాళ్ళు మనచుట్టూ చాలామంది కనపడతారు. వారిలో మీరూ ఒకరు కాకండి.

2. కశ, వైపుణ్యం, అంతర్గత శక్తి - పీటి ప్రస్తి లేకుండా కేవలం మంచితనంతో తన చుట్టూ వున్న వాళ్ళ మధ్య గుర్తింపు పాండాలి - అన్న తపన మనిషి జీవితాన్ని చిక్కులో విజయానికి ఐదు చుట్టు —

పడవేస్తుంది. ఒక్కసారి పోపొస్వదమాతుంది. ఈ పడండిటీ క్రైస్తిన్ అనేది కేవలం కళ, వ్యాపారం, పదవిలాటి వాటిలోనే కాకుండా కుటుంబ సభ్యుల మధ్య కూడా కనపడుతూ వుంటుంది. అందరితో మంచి అనిపించుకోవాలన్న తపన కూడా ఒక రకంగా పడంటిటీ క్రైస్తిన్.

మంచిగా వుండటం వేరు. మంచిగా కనపడటానికి ప్రయత్నించటం వేరు. ఈ క్రీంది రెండు ఉదాహరణలూ గమనించండి. పెళ్ళయిన చాలాకాలం తర్వాత మీ ఆడపడుచు మీ ఇంటికి వచ్చింది. తనకి పెళ్ళికముందు మీరు కొత్త కొడలిగా వున్నప్పుడు మీ ఇర్దకి స్నేహం ఎంతో ఆత్మియమైనది. రాకరాక వచ్చిన ఆడపడుచుకి మీరు ఒక కొత్త చీర పెట్టారు. ‘ఎందుకు వదినా, ఇప్పుడిరంతా’ అని మొహమాటపడిందామె. పక్కనే వున్న మీ బుజ్జిగాడు మొన్న పెళ్ళిరోజు అది మా అమ్మకి నాన్న కొని ఇచ్చిన చీర అని చెప్పాడు. ఆ ఆస్యాయతకి మీ ఆడపడుచు కళ్ళల్లో నీళ్ళు తిరిగాయి. మీరు నిజంగా చాలా మనస్సుట్రిగా ఆ చీరని అమెకిచ్చారు. ఇదోక ఉదాహరణ. రెండో ఉదాహరణలో మీ తోడికోడలి తమ్ముడి తోడల్లుడి భార్య మీ ఇంటికొచ్చింది. ఎప్పుడో సంవత్సరం క్రీతం వాళ్ళడౌరు వెళ్ళినప్పుడు అనిద మీకు ఒక చీర పెట్టింది. దాని భరీదు రెండు వందలకన్నా ఎక్కువ వుండడని మీరు పరీక్షించి నిర్ణయించుకొన్నారు. ఆ చీర మీకసలు నచ్చేరు. ఇంటికొచ్చాక దాన్ని మరెవరికైనా అప్పగింత పెడదామా అనుకున్నారు గానీ అంత నాసిరకం చీరపెడితే ఎవరేమనుకుంటారోనని భయపడి ఊరుకున్నారు. వని మనిషికి వంద రూపాయలకన్నా పెద్దచీర ఇప్పటం అనవసరం. పండక్కి పనిమనిషికి చీర ఇప్పటం మరోవైపు తప్పనిసరి. ఈ రెండోందల భరీదుచేసే చీరా ఇలా వుంచేసి, మరో వంద రూపాయలు పెట్టి పనిమనిషికి కొనివ్వాలా లేక ఇదే ఇప్పులా అని అలోచించి చివరకి పని మనిషికి ఆ పెట్టుడు చీర ఇచ్చేసారు. ఇదుగో ఇప్పుడు ఆర్చుల్ల తరువాత ఈవిడ మళ్ళీ మీ ఇంటికొచ్చింది. మీ దగ్గర డబ్బుల్లేవు. చీరకి చీర బదులు తీర్చుకోవాలి. మీ ఆయన పెళ్ళిరోజు కొన్న చీర వుంది కానీ అది మాడొందలా పాతిక రూపాయలు చేసే చీర! మరీ నూటపాతిక రూపాయలు ఎక్కువ పెట్టి అమెకి ఈ చీరని ఇప్పటం ఇష్టంలేదాయి. ఆ చీర వదులుకోవటం ఇష్టంలేక చివరకి రెండువందల రూపాయల అప్పతో మరో చీరకొని అమె చేతిలో పెట్టారు. అమె యథాలాపంగా చూసినట్టు ఆ చీరవైపు చూసింది. (సరిగ్గా ఆర్చుల్ల క్రీతం అమె మీకు చీర పెట్టినప్పుడు దాని భరీదు అంచావేస్తూ మీరు చూసిన యథాలాపు చూపు లాగే వుంది అమె చూపు కూడా).

షైరెండు ఉదాహరణలలో తేడా మీకీపాటికి సృష్టింగా తెలిసి వుంటుంది. రెండ దానిలో మీకు అమె బాకి తీర్చుకోవాలన్న కోరిక తప్ప మరేవిధమైన ఇష్టమూ లేదు. షైగా చీర మిమ్మల్ని చాలా ఇబ్బందుల్లో పడేసింది. అమె చీర పెట్టింది కాబట్టి తనకి మళ్ళీ చీర పెట్టకపేచే ఏమనుకుంటుందోనన్న మొహమాటం.

ఈ రకంగా చీరల పరపరా ఇటుమంచి అటూ, అట్టుంచి ఇటూ జరుగుతూ పోతుండటం మన ఇళ్ళలో చాలా మామూలే. ఇటువంటి ప్రహాసికి ఆనకట్ట వేసే అవతలివాళ్ళు ఏమనుకుంటారోనన్న భయం. మరోరకంగా చెప్పాలంటే పడంటిటీ క్రైస్తిన్.

ఒకసారి ఈ ప్రహాసికి ఆనకట్ట వేసి చూడండి. ఎవరింటికో వెళ్ళినప్పుడు వాళ్ళ మీకు ఒక చీర పెట్టారు. అంతే. బదులు తీర్చుకోకుండా గుర్తించనట్టు వుండిపోండి. రెండోసారి వెళ్ళినప్పుడు వాళ్ళ నిశ్శయంగా మీకు మరో చీర పెట్టారు. ఒక పది సంవత్సరాల తర్వాత కావాలంటే మీరు ఈ బాకి వడ్డీతో పచో తీర్పొయ్యుచ్చు. అంతకాలంపాటు ఈ బత్తెడి మంచి తెప్పించుకోవచ్చు కూడా. అవతలి వాళ్ళ బాకీ వుంచుకోకూడదు అని మనమెప్పుడనుకుంటామో, మన బాకీ వుంచుకోకూడదని అవతలివాళ్ళు కూడా అనుకుంటారు.

* * *

చివ్వతనం మంచి తల్లిదండ్రులతో. అన్నదమ్ములతో. అక్కా చెల్లెళ్ళతో సంతృప్తంబంధాలు లేని వ్యక్తులు ఈ పడంటిటీ క్రైస్తిన్ (గుర్తింపు) కోసం చాలా ఔపత్రయపడతారు. అటువంటి స్థితిలో పెరిగిన ఒక అమ్మాయి, పెళ్ళయిన తర్వాత భర్తనుంచి కూడా గుర్తింపు పాండకపోతే చాలా చెక్కుల్లో పడే ప్రహాదముంది. పరాయివ్యక్తి ఏమాత్రం అమెని పొగిడినా అది నిజమని భ్రమపడి కాలు జారీ అవకాశం ఎక్కువ.

తనలో వున్న ఏ చిన్న టాలెంటైనా సరే అవతలివాళ్ళ కాష్ట గుర్తించగానే - ఆ సంబంధాన్ని గట్టిపుర్చుకోవటం కోసం బంచ్రొప్పించాలి, పురుషుడు గానీ చేలగా ప్రయత్నించటం ప్రారంభిస్తే అవతలి వ్యక్తి ఆ బలహీనతని ఆసరాగా తీసుకుని డామినేట్ చేయటం మొదలు పెడతాడు.

* ఏ మను స్వభావమంది; నేను చాలా సెంటీమెంటలిష్టుని, నేను మన్నిత ప్యారయుదిని అని “చెప్పుకునే” వాళ్ళందరూ ఇటువంటి పడంటిటీ క్రైస్తిన్ కోసం ఔపత్రయపడతున్న వాళ్ళ అయి వుంటారు.

* ఏ చిన్న ఆధారం దొరికినా అల్లుకుపోదామని ప్రయత్నించడం కూడా ఈ విభాగంలోకి వస్తుంది.

నన్నునన్నుగా గుర్తింపై ప్రాణాలర్పించేతగానేను నాస్చేచ్చన్నాస్తు అనుకునేవాళ్ళు, తనవైపు కృషిలేకుండా నన్నునన్నుగా ప్రేమించటానికి ఒక వ్యక్తి కావాలి అనుకునే వాళ్ళు కూడా ఈవిధమైన గుర్తింపు కోసం పాకులాడేవాళ్ళే అయివుంటారు. నిన్ను నిన్నుగా గుర్తించటం అంటే ఏమిటి? అనలు న్యాయమారు? నీ అందం, నీ చదువు, నీలోని కళ, నీ వ్యక్తిత్వం, నీ సంభాషణా చాతుర్యం, నీ ప్రవర్తన, చురుకుదనం.... ఇవన్నీ కలిప్పే నీ

నువ్వు. ఇందులో కొన్ని భగవంతుడిచ్చినవై వుండవచ్చు. కొన్ని నువ్వు సాంతంగా సంపాదించిన వయ్యిండవచ్చు. రకరకాల మిశ్రమాలలో కలిపి మొత్తాన్ని కూడితే అప్పుడు 'నువ్వు' అవుతావు. నీ తరఫు నుంచి ఏ కృష్ణ లేకుండా నిన్ను నిన్నుగా ఎందుకు ప్రేమించాలి? అలా ప్రేమించాలని ఆశిస్తూ వుంటే నీలో ఏదో లోపం వుండన్నమాట. అలా ప్రేమించినందుకు నువ్వేమి ఇస్తావు? నీ ప్రేమనిస్తానంటావు. నిన్ను నిన్నుగా అర్పించేసు కుంటానంటావు. షైవేమీ లేకుండా ఏం చేసుకోవాలి నిన్ను? రోజుకి అయిదు నిమ్మషాలు శారీరిక వ్యాయామం చేయవు. స్వచ్ఛమైన కృష్ణతో మానసిక వ్యాయామం చేయవు. అలాటి నిన్ను - అవతలివారు ఏం చేసుకుంటారు?

(ప్రేమ ఆస్యాయతలన్నీ పరస్పర ఆధారితాలు. ఈ ఇంటర్-డిపెండెస్ట్ గురించి తరువాత చర్చిస్తాను. ప్రస్తుతం మనం విశ్లేషిస్తున్నది కేవలం ఐడెంటిట్ క్రైస్తిన్ గురించి మాత్రమే.)

బంధువులలోనూ, మిత్రులలోనూ మంచి అనిపించుకోవడం కోసం మనం వడే ఆపత్తయం ఒక్కసారి మనకే హస్యాస్పదంగా వుంటుంది. ఒక అర్థరాత్రి ఒక బంధువు భార్యాపీలులలో వచ్చి తలుపు తడతాడు. నవ్వుతూ ఆహ్వానిస్తాం. రైలు లేటియింది అని సంజాయిష్టీ చేప్పాడు. మీ భార్య నడుము బిగించి వంట ప్రయత్నం మొదలుపెడుతుంది. వాళ్ళందరూ వేణ్ణేళ్ళ స్నానం కార్యక్రమం మొదలుపెడతారు. ఈ తతంగమనంతా రాత్రి రెండింటి వరకూ జరుగుతుంది. వేడి వేడి భోజనాలు లిని వాళ్ళు మీ పడకగదిలో విత్రమిస్తారు. బయట వరండాలో చలికి ముణగడినుకుని పడుకున్న మీ భార్యని చూసి మీకు బాధ కలుగుతుంది. ఆ సాయంత్రమే అమె తలనొప్పితో బాధపడిన విషయం గుర్తొస్తుంది. ఎందుకో చాలా దిగులుగా అన్నిస్తుంది.

ఈ కార్యక్రమాన్నంతా ఒక చిన్న ప్రవర్తన ద్వారా మీరు సరిదిద్దుకోవచ్చు. ఎప్పుడైనా మీరు వాళ్ళ ఉండు వెళ్ళినప్పుడు రాత్రి ఎనిమిదింటికి దిగినా సరే భోజనం బయలు హోటలలో చేసి, కేవలం పడుకోవడానికి మాత్రమే వాళ్ళింటికి వెళ్ళండి. దాంతో మీరు చాలా అన్యాయాదేశంగా అవతలి వ్యక్తికి - 'ఇదుగో నేను ఈ పరిధిలో వుండదల్చు కున్నాను. నువ్వు నాతో ఈ పరిధిలోనే సంబంధం పెట్టుకోవడం నాకు సంతోషంగా వుంటుంది' - అని ఇన్‌డైరెక్ట్‌గా సూచిస్తున్నారన్నమాట. మానవ సంబంధాలని ఇలా మనకి కావలిసిన విరంగా నీర్దేశించుకోవటం అంత కష్టంకాదు. దీనివల్ల అవతలివాళ్ళు ఏమనుకుంటారో అని భయపడటం కూడా నీర్దేశుకుండా. అర్థరాత్రి మనింటికి ఎవరైనా వచ్చినప్పుడు మనం ఏమనుకున్నామో. షైకి ఎంత నవ్వినా వాళ్ళు కూడా అలాగే అనుకుంటారు. వీలైనంతవరకూ అవతలివాళ్ళని ఇబ్బంది నుంచి తప్పించే ప్రయత్నం మనం చేసినప్పుడే మన ఇబ్బందులు కూడా తగ్గుతాయి. హోటలలో వుండటం చాలా ఇర్పుతో కూడిన విషయం అయినప్పుడు మరొకరి ఇంట్లో గడపటం, వాళ్ళతో రెండు

రోజులు కలిసి వుండటం, అందరూ కలిసి సంతోషంగా వుండటం నిశ్శయంగా అభిలషణీయమే. కానీ ఏ పాయింట్ దగ్గర ఈ అభిలాష, ఇబ్బంది వేదుపడుతున్నాయో కార్టెక్ట్‌గా నిర్మారించుకోవాలి. అప్పుడే మానవ సంబంధాలు మరింత ఆరోగ్యకరంగా వుంటాయి.

మనం ఎంత కాదనుకున్నా, మనకి ఎంత దగ్గరివాళ్ళు అయినా సరే, మనం ఎంత ఖర్చుపెట్టాం, వాళ్ళంత ఖర్చుపెట్టారు అని మనసులో ఒక అకౌంట్ లాగా వేసుకుంటూ వుంటాం. అటువంటప్పుడు ఈ షైకి మెరుగులకి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇష్టడం అనవసరం. మన ఐడెంటిటీ (గుర్తింపు) అనేది మన స్వచ్ఛమైన చిరువ్వు వెముకా, హృదయపూర్వకమైన ఆహ్వానం వెనుకా వుంటుంది. దాన్ని అవతలివ్యక్తి గుర్తించలేదను కోవటం పారపాటు. అలా గుర్తించనట్టు కనపడ్డడు అంటే మన ఐడెంటిటీ దాహస్తి అతను కావే చేసుకుంటున్నాడన్నమాట. ఈ విషయం గుర్తిస్తే మనం ఇబ్బంది పడనక్కర్దేదు. మన దగ్గరివాళ్ళని ఇబ్బంది పెట్టునక్కర్దేదు.

↗ నిజమైన ప్రేమ, మన బంధుమిత్రులలో ఎవరిపట్ల వున్నాయో మనకి నిశ్శయంగా తెలుసు. వారి సమక్కణలో మాత్రమే మనం ఆనందంగా వుంటాం. మిగిలావారితో వ్యవహారాలన్నీ బాధ్యతగా చేస్తాం. అయితే నే చేస్తేదేమిటంటే - ఇదంతా నా కిష్టం లేదు, కేవలం బాధ్యతగా మాత్రమే చేస్తున్నాను అని అవతలివారికి చూచాయగా తెలిసేలా ప్రవర్తించండి. చాలు, అప్పటికీ వినకపోతే తెగతెంపులు చేసుకోండి. దానివల్ల వచ్చే వష్టం ఏమీ వుండదు. మీరు మీదగ్గరవాళ్ళతో కావలసినవాళ్ళతో మరింత ప్రేమగా, ఆస్యాయంగా వుండోచ్చు. చాలా సమయం, డబ్బు ఆదా అవుతాయి. ↘

� ఐడెంటిటీ క్రైస్తిన్ నుంచి బయటపడటం అంటే ఇదే.

3. షైకి విభాగంలో కేవలం 'మన మంచితనం' వల్ల అవతలివారి మంచి గుర్తింపు పొందటం అన్న విషయం గురించి చర్చించాం. ఈ మూడో విభాగంలో మన రంగంలో మనం ఎంతో అభివృద్ధిని సాధించి, సాధించిన దానితో సంతృప్తి పడకుండా, పక్కరంగాల షైకు ద్వారా మరల్చే మనపుత్తుం గురించి చర్చించాం. ఒక పెద్ద పారిత్రామికెత్తుకి సినిమాలన్నే విపరీతమైన మోజు వుంటుంది. రకరకాల హోటలలోనూ, టివిలలోనూ, సినిమాలలోనూ కనపడటానికి ప్రయత్నం చేస్తూ వుంటాడు. అతనికి ఏమాత్రం సంబంధం లేని పీల్లు ఇది. పారిత్రామిక రంగంలో ఎంత మంచి పేరు సంపాదించాడో, పక్క రంగంలో అంత పోస్టాఫ్సులు దుపుతాడు. ఇదుక ఉదాహరణ. తెలుగులో మంచి స్టాన్ వున్న నటుడు భారతదేశం మొత్తాన్ని తన అభిమానులను చేసుకోవాలనే ఉద్దేశంతో హిందీరంగంలోకి ప్రవేశిస్తాడు. ఇది రెండో ఉదాహరణ. రచయితగా సుస్థిర స్టాన్ వున్న ఒక రచయిత దర్శకత్వం కూడా చేపట్టి చిత్రరంగాన్ని కూడా ఆకర్షించాడు. ఇది మూడో ఉదాహరణ. ఈ ఉదాహరణలన్నిటిలోనూ మనిషికి గుర్తింపుపట్ల వున్న దాహం తెలుసు

వుంది. ఇలాంటి దాహం వుండబంలో తప్పులేదు కానీ తమ అలా వేరే రంగంలో ప్రవేశించినప్పుడు ఆక్రమ విజయం సాధించలేకపోతే ఎంత తొందరగా వెనక్కి రావాలా అన్న విషయం మీదే అతడి విజ్ఞత ఆధారపడి వుంటుంది. అలాకాని పక్కంలో కేవలం అహం సంతృప్తికోసం (లేదా ఇతరులు నవ్యకుంటారేమౌనన్న భయంతో) ఆక్రమే వెదుకులాట కొనసాగిస్తే తన పూర్వరంగాన్ని కూడా కోల్పోయే స్థితి రావచ్చు. చిన్న వ్యాపారం మంచి ప్రారంభించి ప్రతికారంగం వరకూ విస్తరించిన రామోజీరావు కూడా సినిమాలలో నష్టం పసుండని తెలియుగానే ఆ విభాగంమంచి తప్పుకున్నాడు. అంతే తప్ప ఎవరు ఏమని నవ్యకుంటారోనని ఆలోచించలేదు. తన అహం సంతృప్తిపర్మకోవటం కోసం వున్న సంపదవనంతా ఆ విభాగానికి వినియోగించలేదు.

మనిషి ఏ రంగంలో అయినా గుర్తింపు పాందవచ్చు. ఇలా గుర్తింపు పాందగలిగే వివిధ రంగాలని రెండు రకాలుగా విభజించవచ్చు. 1. నిజమైన టాలెంట్ వుంటే తప్ప రాణించలేని రంగాలు, 2. టాలెంట్ లేకపోయినా చిన్న చిన్న గుర్తింపులు పాందగలిగే రంగాలు.

వ్యాపారం, క్రీడలు మొదలైనవన్నీ మొదలటి విభాగానికి చెందినవి. రచనలు, సినిమాలో నటన మొదలైనవి రెండవ విభాగానికి చెందినవి. మనలో విమాతం టాలెంట్ లేకపోయినా వ్యాపారంలోనూ, అటలలోనూ కనిసి ప్రవేశం లభించదు. అలా కాకుండా ఒక చిన్న వేషం వెయ్యటానికి, ఒక చిన్న రచన ప్రచురింపబడటానికి పెద్దగా కృషి అవసరం లేదు. అందువల్ల ఈ రంగాలలో మానవ సంబంధాలు చాలా సులభంగా ఏర్పడతాయి. ఒక చిన్న పట్టణంలో ఏ వినితా మండలి ప్రసిదంట కవితో ఒక పత్రికలో పడితే, ఆవిడ చుట్టూ వున్న పదిమంది ఆమెని పొగుడుతారు. ఆ గుర్తింపుతో ఆమె ఆ రంగంలో ప్రవేశించాలనుకుంటుంది. పెద్దపెద్ద పోలీన్ ఆఫ్సర్లు, ఎంతో పేరువు డాక్టర్లు కూడా ఒక చిన్న రచన ప్రచురింపబడగానే ఎడిటర్లతో మంచి సంబంధాలు ఏర్పరచుకోవటం కోసం ప్రయత్నించటం (ప్రారంభిస్తారు). అప్పటివరకూ తమ రంగంలో వున్న పేరు ప్రభాయులకి అనుబంధంగా ఈ పాపులారిటి లోడవటం వారికి శిఖరాన్నిక్కెన్నంత అనందాన్ని కలుగజేస్తుంది. మామూలుగా ఇంటర్వ్యూ ఇవ్వటానికి కూడా వీలైనంత బిట్ట డాక్టరు, తన చిన్న కవితని ఒక ఎడిటర్ ప్రచురించగానే అతడి కుటుంబం మొత్తానికి ట్రీగా టీట్మెంట్ ఇవ్వడం (ప్రారంభిస్తాడు). అదే విధంగా రాజకీయ సాయకులకి, మంత్రులకి తమ సినిమాలలో చిన్న చిన్న వేషాలివ్వటం ద్వారా ఎంతోమంది నిర్మాతలు, దర్శకులు లభీ పాందబం మనం గమనిస్తూనే వుంటాం. ఈ రకమైన విభాగంలో మానవ సంబంధాలు ఈ విధంగా ఉపయోగించుకోవటంలో మనం పోస్టాప్సులం కానంత వరకూ ఈ ప్రయత్నం మంచిదే.

4. తన రంగంలో మంచి స్టోనంలో వుండి కూడా, మరింత గుర్తింపుకోసం తాపత్రయపడబం అసహజమేమీ కాదు. రచయితలు తమ నవల వెనుక భోటోలు ముద్రించుకోవటం, గ్లామరస్టగా పత్రికలలో ఇంటర్వ్యూలివ్వటం, తనకి వున్న అస్టుల

గురించి అన్యాపదేశంగా చెప్పుకోవటం మొదలైనవన్నీ ఈ విధమైన గుర్తింపుకోసం పదే తపనలే. పత్రికలలో ప్రశ్నలకి సమాధానాలు ఇచ్చేటప్పుడు వివిధ రంగాలలో నిష్టాతులైన డాక్టరులు, సైకియాట్రిస్టులు కూడా 'మరింత' గుర్తింపుకోసం ఈ విధంగా వ్యక్తిగత జీవితాన్ని ప్రాజెక్ట్ చేయబం మనం గమనించవచ్చు. ఒక రకంగా ఇది జనంలో పెమిలియారిటి కోసం మేధావులు చేసే ప్రయత్నం. తినగ తినగ వేము తియునుండు అన్యట్టు ఈ రకంగా పారకులలో ఫెమిలియర్ (దగ్గర) అయ్యోడ్దీ 'ఇతడు తన మనిషి' అన్న ఫీలింగ్ వారికి కలుగుతుంది. ఆ రంగం గురించి చెప్పగానే చప్పున ఆ వ్యక్తి గుర్తొస్తాడు. ఇది ఒక రకంగా చెప్పాలంటే బిజినెస్ ట్రిప్పక్. దీనికి మేమెష్చరం మినహాయింపు కాదు.

ఇదంతా నాటేనికి ఒకబైపు, మరోబైపు పరిశీలిద్దాం.

ఒక రంగంలో గొప్ప స్టోనాన్ని సంపాదించిన తర్వాత ఆ మనిషి యొక్క వ్యక్తిగత జీవితం పట్ల కూడా జనానికి చాలా ఆసక్తి వుంటుంది. అయితే ఎంతవరకు తాను ఈ జనాలకు బాధ్యత అన్న విషయం ఆ వ్యక్తి నిర్మయించుకోవాలి. తన వ్యతిక్రమించిన సంత వరకూ మాత్రమే అతడు వారికి బాధ్యత తప్పప్రతిపానీ వారికోసం చేయవసరం లేదు. జనం కూడా దీని గురించి పెద్దగా పట్టించుకోరు అన్న విషయాన్ని నాగార్జున, రామారావు మొదలైనవారు తమ విషాఫోల ద్వారా నిరూపించారు. ఈ అధ్యాయం నేను 15-2-95 లాడు ప్రాతాను. ఇదే రోజు బి.బి.సి. మ్యాన్స్లో ఒక వార్త వచ్చింది. లండన్ మూజియమ్లో అసౌర్ వైల్డ్ చిత్రాన్ని కూడా ఈ రోజే చేరుస్తున్నార్థ, అతడు హోమో-సెక్యూరిటీ ఇంతకాలం నిషేధించార్థ, మనిషి గొప్పతనానికి - వ్యక్తిగత జీవితానికి సంబంధం లేదని ఎప్పటికయినా వరిత్ర కూడా గుర్తించక అవ్యాయ.

1960 ప్రాంతాలలో ఒక సినిమా వచ్చింది. పడెంటిటీ క్రైస్తిన్ గురించి ఇంత అద్యతంగా చెప్పిన సినిమా అసలింత వరకూ రాలేదే చెప్పవచ్చు. మానవ సంబంధాలు ఏ రకంగా మారతాయి అనేది ఈ సినిమాలో చాలా క్లియర్గా చెప్పబడింది. ఈ చిత్రం పేరు గైడ్.

శిల్పాల మీద రిసెర్చీ చేసిన ఒక గొప్పమేధావి వుంటాడు. అతడొక లాగుబోతు. ప్రీ లోలుడు. అతడి భార్య సర్కి (హోదారహమాన్). భార్యాభర్తలకి సత్కంబంధాలు వుండవు. ఆమె గుర్తింపు కోసం (పడెంటి క్రైస్తిన్) బాధపడుతూ వుంటుంది. శిల్పాల గురించి తన రిసెర్చీ నిమిత్తం ఆ మేధావి ఒక గ్రామానికి వచ్చినప్పుడు ఒక గైడ్ (దేవానంద్) ఆ దంపతులకి పరిచయమవుతాడు. తనలో నిద్రపోతున్న నాట్యకళని బయటకి తీసుకు వచ్చినదుకు గానూ ఆ సర్కి భర్తని వదిలేసి గైడ్ ప్రేమలో పడుతుంది. ఆ తర్వాత ఆమె అంచెలంచెలుగా ఉన్నత శిఖరాలు చేరుకుంటుంది. తాను నిర్మక్యం కాబడుతున్నానని ఆ గైడ్ భావించి తాగుడుకి లోనపుతాడు. ఆ విధంగా వాళ్ళిద్దరూ కూడా విడిపోతారు. ఆ తర్వాత ఆ గైడ్ ఒక గ్రామంలో వర్షాలు పడకపోతే దేవుముందు నిరాశరదీక్ష చేసి, పట్ల ప్రజల నీరాజనాలందుకుంటాడు. అతడి మరణంతో సినిమా

తిజయానికి ఐదు మెట్లు

పూర్వముతుంది. మరణానికి ముందు అతడు మానవ సంబంధాల గురించి తన ఆత్మతో మాట్లాడతాడు.

ఇదీ శైల్ప స్తూల కథ. మనిషి సమాజంలో గుర్తింపుకోసం ఏ రకంగా మానవ సంబంధాల నేరురచు కుంటాడు, ఆ అవసరం తీరిన తర్వాత వాటిని ఏ విధంగా నిర్ణయం చేస్తాడు అన్నది చాలా హృద్యంగా ఈ చిత్రంలో చూపించబడింది.

+ ప్రతీ మానవ సంబంధమూ గొప్పదే. ఆ సంబంధంలోని ఆనందాన్ని ఆస్వాదిస్తున్నంత వరకూ! అవసరం తీరాక ఆ సంబంధం యొక్క సాంద్రత తగ్గిపోతుంది. ఇది చాలా చేదు నిఱం. అర్థం లేని సెంబీమెంట్లు పట్టుకుని వేలాడకుండా, మరోపై అవతలిపారిని బాధ పెట్టుకుండా, అలా అని మనం నష్టపోకుండా, అవసరమైన మానవ సంబంధాలని ఏర్పరచుకుంటూ అవసరమైన వాటిని తగ్గించుకుంటూ ముందుకి సాగిపోవటమే విజయానికి దగ్గర దారి. +

4. ఆకర్షణ

మానవ సంబంధాలు నాలుగు విధాలుగా ఏర్పడుతాయని ప్రస్తుతం మనం చర్చిస్తున్నాం. వ్యాపారాత్మకమైన లాభాల కోసం ఏర్పడే సంబంధాలని 'అవసరం' అన్న పోడ్డింగు కింద, కళాత్మకమైన సంబంధాలని 'అభిరుచి' అన్న పోడ్డింగు కింద గుర్తింపు కోసం ఏర్పరచుకునే మానవ సంబంధాలని 'పడెంటిటీ క్రైస్తిన్' కింద చర్చించాం. నాలుగో రకమైన మానవ సంబంధాలు 'ఆకర్షణ' వల్ల ఏర్పడతాయి.

మన అభిమాన వ్యక్తితో అతడిపట్ల వుండే గౌరవం వల్ల కానీ, అభిమానం వల్లగానీ మనం ఆకర్షణతో ఏర్పరచుకోవాలనున్న సంబంధాలని పక్కన పెడితే - సాధారణంగా "ఆకర్షణ" వల్ల ఏర్పడే మానవ సంబంధాలన్నీ ఆపోజిట్ సెక్స్ తో అయి వుంటాయి. చిన్న చిరువు లేదా ఒక కనుచూపు - లేదా ఒక పరిచయ వాక్యంతో ఈ సంబంధం ప్రారంభమవుతుంది. కాలక్రమేణా అవకాశం దొరికోట్టి ఈ ఆకర్షణ ఒక సంబంధంగా మారుతుంది. దానివల్ల వ్యాపారసంబంధమైన ఉపయోగం కానీ, కళాత్మకమైన ఉపయోగం కానీ ఎక్కువగా వుండదు. కెనలం మానసిక ఆనందం మాత్రమే ఎక్కువగా వుంటుంది. పరిచయం పెరిగే కోద్దీ ఈ ఆలోచన మనసంతా నిండిపోతుంది. అప్పటివరకూ లేని కొత్త ఉత్సాహంతో మనసు ఉరకలు వేస్తుంది. ఈ సంబంధం కన్నా వేరే ఏ గొప్ప సంబంధమూ ప్రపంచంలో లేదన్న ఫీలింగే ప్రేమే. పరస్పరాకర్షణతో ప్రారంభమైన ఈ సంబంధాలన్నీ ప్రేమలోకి దిగుకోవచ్చు. కొన్ని మధ్యలోనే ఆగిపోవచ్చు. ఇలా ఆగిపోవటానికి కారణం అభిరుచులు కలవకోవటమో, అవతలి వ్యక్తి ఉండేశ్యం స్వప్తంగా తెలియటం వల్లనో, లేదా మనం అనుకున్న రీతిలో ఈ సంబంధం కొనసాగకపోవటమో అయి వుండవచ్చు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే ఈ పరస్పరాకర్షణకి కారణం కూడా పడెంటిటీ క్రైస్తిన్. పదిమందిలో

ఒక వ్యక్తి తననే ప్రత్యేకంగా గుర్తించాడు అన్న భావనతో ఇలాంటి పరిచయాలు ప్రారంభమవుతాయి. ఈ పరిచయ క్రమాన్ని నాలుగు రకాలుగా విభజింపవచ్చు.

ఎ) ఈ పరిచయం ఎందుకో, ఎటు దారితీస్తుందో ఇద్దరికి తెలియకపోవటం. (ఈ విభాగంలో ఒక అమ్మాయి, అబ్బాయి కలుసుకుని గంటల తరబడి మాట్లాడుకుంటూ వుంటారు. ఇద్దరికి నిర్మపాత్రమైన గమ్యం ఏమీ వుండదు. కేవలం ఆకర్షణ మాత్రమే వుంటుంది). చి) ఇద్దరికి గమ్యం తెలిసిన స్త్రీతి. (సాధారణంగా ఈ విభాగంలో వివాహం గమ్యంగా ఇద్దరూ సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తారు లేదా వివాహ ప్రస్తుతి లేకుండా ఇద్దరి ఆనందంకోసం పరిచయాన్ని ప్రేమగా మలుచుకుంటారు). సి) గమ్యం ఏమిలో ఒకరికి తెలుసు, వేరొకరికి చివరివరకూ తెలియదు. (ఈ విభాగంలో సాధారణంగా తన స్త్రీతి ఏమిలో పురుషుడికి తెలుస్తా వుంటుంది. తనతో ఆ పురుషుడు ఎందుకు స్నేహం చేస్తున్నాడో ప్రీతి తెలియదు. అది పవిత్రస్నేహం అన్న భ్రమలోనే, లేదా తనని వివాహం చేసుకుంటాడు అన్న భ్రమలోనే పంబంధం కొనసాగిస్తా వుండవచ్చు. పురుషుడికి మాత్రం ఆమెని పాంచాలనో లేక ఒక ఒక స్నేహితురాలిగా, తన జీవితపు ఒంటరితాన్ని పోగొట్టే కంపానియన్గా మిగుల్చుకోవాలి అనో అనిపిస్తూ వుంటుంది). డి) ట్రైమ్కోసం వేచి వుండటం (ఈ విభాగంలో ఒకరికి తన గమ్యం ఏమిలో నిర్మపంగా తెలుసు. కానీ తనమీద అవతలివారికి మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడేవరకూ ఆగే ప్రక్రియలో సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తుండటం జరుగుతుంది).

శైనాలుగు విభాగాలలో మొదటిది చాలా నిర్దాక్షేపినది. కేవలం పరస్పరాకర్షణవల్ల ఏ గమ్యమూ లేకుండా సంబంధాన్ని కొనసాగిస్తే పమయం వ్యాపార తప్ప మరేమీ మిగలదు. దీనివల్ల విపరీతమైన మానసికానందం కలిగే మాట నిజమే అయినా జీవితంలో షైక్ రావలసిన సమయంలో ఈ విధమైన పరిచయాలు అభివృద్ధి నిరోధకాలవ్తాయి. జీవితంలో షైక్ వచ్చిన వారందరూ యమవ్యక్తాలంలో తమకున్న శక్తియుక్తుల్ని విజయం కోసం వినియోగించినపారే. యమవ్యక్తాలంలో ప్రేమ రేలుతో సమయం వ్యాపార చేసుకున్న వారు కాదు. ఒకసారి 'విజయం' సాధిస్తే ప్రేమించటానికి మిగతా జీవితమంతా వుంటుంది. కళాకారులకి "భగ్య ప్రేమ" ఒక ప్రేరణ అయితే అయి వుండవచ్చు. దాని ప్రేరణతో మేరానామ జీకర్ తీయవచ్చు..... కానీ మిగతా వారికిది రోబీన్ వ్యవహరమే.

రెండవ విభాగంలో ఇద్దరికి తమ గమ్యం తెలుసు కాబట్టి వారిద్దరూ తమ తమ జీవితాలలో షైక్ రావటం కోసం ఒకరి కొకరు సహాయపడినప్పుడు అది మరింత విలువైన సంబంధం అవుతుంది. ఎలాగూ వివాహం అనేది భవిష్యత్తులో జరగబోతోంది కాబట్టి ఎక్కువకాలం ఒకరినికారు ఇంపెన్ చేసుకోవడానికి వినియోగించుకోకుండా మరింత మంచి కమ్మానికిష్టతో అభివృద్ధిపడం షైపు దూసుకుపోవాలి.

మూడవ విభాగంలో మీరు స్త్రీ అయితే, పురుషుడు మీతో ఎందుకు స్నేహం చేస్తున్నాడో స్పృష్టింగా తెలుసుకోగలిగి వుండాలి. మనలో వున్న ఏ ఆసక్తివల్ల అతడు మనతో సంబంధం కొనసాగిస్తున్నాడో తెలుసుకోలేకపోతే అది నించానికి హాతువు తుంది. స్త్రీ అన్న ఒక్క క్యాలిఫిషన్ తప్ప ఏ ఇతర అర్దతతోనూ పురుషుడని ఆకట్టుకోలేని స్త్రీలు తమలో ఏదో గ్రహితనం వుందన్న భింబటో ఈ సంబంధం కొనసాగిస్తూ వుంటారు. పురుషుడు కూడా చాలా తెలివిగా ఆమెలో లేని ఆర్దతలని పాగుడుతూ ఆమెని ఒక విధమైన ట్రాన్స్ (ప్లైకం)లో వుంచటానికి ప్రయత్నిస్తాడు. అయితే దీనికి వ్యతిరేకంగా జరిగే సంఘటనలు కూడా లేకపోలేదు. పురుషుడు ఎందుకు తనతో సంబంధం నిలుపుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నాడో తెలియనట్లు నటిస్తూ చాలామంది అమ్మాయిలు తమ అవసరాలు తీర్చుకోవడం గమనించవచ్చు. ముళ్ళంగా అబ్బాయిలకి అటువంటి ఆకర్షణ మొదటి అనుభవం అయినప్పుడు వాళ్ళు తొందరగా సాహసించడానికి ప్రయత్నించరు. దీన్ని అలుసుగా తీసుకుని వాళ్ళ స్కూటర్లు వాడుకోవటం, వాళ్ళ దగ్గరమనంచి ప్రజెంటేషన్ తీసుకోవడం కూడా కొంతమంది అమ్మాయిలకి అలవాటు. ఈ విభాగంలో వున్న మానవ సంబంధాలలో పురుషుడు, స్త్రీ ఇద్దరూ కూడా తాము మోసగింపబడుతున్నాము అన్న విషయం తెలియగానే జాగ్రత్తగా వుండాలి.

నాలుగో విభాగంలో - ఒక కుద్రవాడుగానీ, అమ్మాయిగానీ ప్రేమలో వడతారు. కానీ అది అవతలివారికి చెప్పే నిరాకరిస్తారనే బయంతోనో, తనమీద మరింత 'మంచి' అభిప్రాయం ఏర్పడే వరకూ వేచి వుండాలన్న కారణంగానో, తమ ప్రతిపాదనని వాయిదా చేస్తూ వుంటారు. ఈలోపులో అవతలివ్వకి మరొకితో చనువుగా వున్నా, తమపట్ల కాసింత నిరాసక్తంగా వున్న వసంతరాత్రుల్ని నిద్రలేని రాత్రులుగా మార్పుకుని, మానసిక క్షేభత్త విలచిలాడతారు. మూడో విభాగానికి - నాలుగో విభాగానికి తేడా అదే. మూడో విభాగంలో, అవతలివ్వకి మనతో ఎందుకు సంబంధం పెట్టుకోవాలనుకుంటున్నారో వీలైనంత తొందరగా గ్రహించాలి. నాలుగో విభాగంలో, అవతలివ్వకితో మనం ఎ సంబంధం పెట్టుకోదల్చుమో (ప్రేమ వ్గ్రా) వీలైనంత తొందరగా ఆ మనిషికి చెప్పాలి.

ఈ రెండూ చేయకపోవటంవల్ల మన సమయం వ్యధా. వైగా చేతులుకాలాక అనవసరమైన అపార్టాలూ, కన్స్మిభ్యూ.....

*

*

*

సారాంశం

మానవ సంబంధాలన్నీ అవసరం, అభిరుచి, గుర్తింపు, ఆకర్షణ అన్న నాలుగు రకాల పరిస్థితులలోనూ కొనసాగుతాయి అన్న విషయం మనం ఒప్పుకుంటే, ఇప్పుడు

మనమొక్క గమ్మాన్ని మనం స్పృష్టింగా నీర్దేశించుకోవటానికి ప్రయత్నిద్దాం. ఏ మనిషైనా సరే "గుర్తింపు" (ఇడెంటిటీ క్రైస్తిని) కోసం ప్రయత్నిస్తూ వుంటాడు. ముందే చెప్పినట్లు ఇరి ఒక్కసారి ప్రాణాలు తీసే విషపాయువుగా పరిచామించవచ్చు. అయితే మన జీవితంలో అనందాన్నిచేచే (ప్రాణాయువు కూడా ఇదే. ఏ గుర్తింపు లేకపోతే జీవితం నిస్సారంగా నడుస్తుంది. ఈ సర్కిల్ మంచి ప్రారంభించిన మనిషి రండ్ సర్కిల్ లోకి (అంటే 'అభిరుచి' అనే సర్కిల్ లోకి) ప్రవేశించాలి. అవతలివారి అభిరుచులు తన అభిరుచులతో ఏకీభవించే వ్యక్తుల కంపెనీ ఎప్పుడూ చాలా బావుంటుంది. ఇదే అభిరుచి వున్న వ్యక్తి అపోజిట్ సెక్రెటికి సంబంధించిన వారయితే, ఆ 'ఆకర్షణ' మరింత అనందప్రదంగా వుంటుంది. అయితే ఈ మూడు విభాగాలనుంచి మనిషి వీలైనంత తొందరగా మొట్టమొదట విభాగం అయిన "అవసరం" అనే సర్కిల్ లోకి చేరుకోవాలి. అందుకే ఈ అధ్యాయంలో చెప్పినట్లు మేధావులు, జీవితంలో ఒక స్క్యూనం సంపాదించిన వాళ్ళూ, నలుగురిలో గుర్తింపు పౌందినవాళ్ళూ అందరూ వీలైనంత తక్కువగా మానవ సంబంధాలని కొనసాగిస్తారు. ప్రతీ సంబంధమూ ఏదో ఒక అవసరాన్ని తీర్చేదిగానే భావిస్తారు. ఈ "అవసరం" అనేది ఒక షట్టాది (ఆక్షోప్సన్). అది మిగిలా మూడు విభాగాలనీ తనలో కలిపేసుకుంటుంది.

కాబట్టి మనమే 'ది బెస్ట్' అవధలుకుంటే, ప్రతి సంబంధమూ కేవలం అనందం ఇచ్చేదే కాకుండా, అది ఆరోగ్యకరమైన సంబంధమా? దానివల్ల ఇతర్లూ లాభాలేమి ఉన్నాయి? మానసికంగా మనని పాడుచేస్తుందా? సమయం వ్యాపారమైనా అన్న విషయాలన్నీ ఆలోచించుకోగలిగి వుండాలి. అవసరం లేని వాటిని మొహమాటం వదిలి నిర్మాణించాలి తోసివేయగలిగి ఉండాలి. దీనివల్ల మనం మెటీరియలిస్ట్స్గానూ, స్వరూపరుడిగానూ గుర్తింపబడతాం. దానివల్ల మనకి వచ్చే సప్పు ఏమీ వుండదు. ఈ ప్రపంచంలో త్యాగశిల్పులు, సెంట్రీమెంటులిస్టులు అనుకునేవారూ, మొహమాటస్టులూ, మంచివారను కునేవారూ - అందరూ మెటీరియలిస్టుల పైనే ఆధారపడి వున్నారు.

మెటీరియలిజం వేరు. స్వీర్ధం వేరు.

మెటీరియలిజం అంటే, ప్రతి పనిలోనూ తనకి వచ్చేది, పోయేది లెళ్ళ వేసుకోవటం తన అనందం ఎందులో వున్నదో ఖచ్చితంగా తెలుసుకోగలగటం! పరాయివారి అనందం కోసం తన అనందాన్ని బలిచేయక పోవటం! పరాయివారికి ఇవ్వటంలో తనకి అనందం వుంటే (తనకి ఆ పనిలో సప్పు లేకపోతే) అప్పుడు మాత్రమే ఆ పని చేయటం....!

స్వీర్ధం అంటే తన అనందం కోసం పరాయివారికి సప్పు వచ్చినా ఒట్టించు కోకపోవటం, పరాయివారికి అనందం వున్నా, తనకి లాభం లేకపోతే - ఆ పని చేయక పోవటం....!

అదీ తేడా.

మెటీరియలిస్టు ఇంకాకరికి నష్టం వచ్చేవని చేయదు. అలా అని తనకి ఆనందం లేని పని చేయదు. స్వార్థపరుడు తనకి “లాభం” లేని పని చేయదు.

మెటీరియలిస్టు ఇతరులకి ఇవ్వటంలో ఆనందం వుంచే ఆపని చేస్తాడు.

మెటీరియలిస్టు అంటే కరడుగట్టిన హృదయం కలవాడని, అప్పుమిస్తున్న పూర్వుకి కేసి చూసినా ట్రైమ్ వ్యధా అనుకునేవాడని అపోహ వుంది. అది తప్పు. అలాగే, మెటీరియలిస్టు - స్వార్థపరుడిగా కనపడే అవకాశం కూడా వుంది. “కనపడతాడే” తప్ప ఆతడు స్వార్థపరుడు కాదు. “అవతలివారికి ఇవ్వటం”లో తనకి ఆనందం వుంచే ఏదైనా ఇచ్చేస్తాడు. తన ఆనందం ముఖ్యం. అది సంగతి.

‘అయాన్రాండ్’ అనే రచయిత్రి చేప్పే దియరి ఇదే. చాలా పుస్తకాల్లో ఈ రచయిత్రి గురించి నేను ప్రస్తుతిష్టు వుంటాను. ఈ మెటీరియలిసం అనేది వీలైనంత త్వరగా నిర్మాణాత్మక స్వార్థంగా మారాలి. అప్పుడు మనమూ, మన స్నేహితులూ, మనతో సంబంధం వున్నవారు మనపట్ల సంతోషంగా వుంటారు. బయటవాళ్ళు ఏమనుకున్నా మనవాళ్ళకి మనమేమిటో తెలుస్తుంది. అది చాలు కదా. ఈ నిర్మాణాత్మక స్వార్థం గురించి కొన్ని పేజీల తరువాత వివరంగా చర్చిస్తాను.

} స్నేహితుల కోసం ముందుహాలో నీటగా వుంచుతాం. మనతో మనం రోజుకి పటిగంటలు గడపవలసిన బెద్దరూమ్మలో మంచంకిందమాసినబట్టలు పడేస్తాం. స్నేహంలోనూ, వ్యక్తిత్వంలోనూ అంతే.

రెండు లభ్యాయం

కౌండరే మహేనుభావ్యలు

ఈ ప్రపంచంలో కౌండరే మహోనుభావులుండటానికి, మనందరం వారి అనుచరులం కావటానికి కారణం ఏమిటో ఎప్పుడైనా ఈస్పాంచారా ? ఈ గొప్ప వారందరూ తమ మీద తమకి అపారాపైన నమ్మకం వున్నవారు. తమ రంగం పట్లో, వృత్తిపట్లో, కళపట్లో అధికారం వున్నవారు. మనం కూడా అలా ఎందుకు కాలేము అని ఆలోచిస్తే ఒకటే సమాధానం దొరుకుతుంది. ఆ సమాధానం పక్క కొట్టిషన్లో వుంది. స్నేహితుల కోసం, బంధువుల కోసం, మిత్రులకోసం మనం ముందు గడి ఎంతో అందంగా సర్వతాం. వంటింటి, పడ్గదిని, స్టోర్చామ్సి నిరక్షణగా వదిలేస్తాం. అలాగే స్నేహంలో మనం మన స్నేహితులనీ, దగ్గరివాళ్ళనీ కన్నిన్న చేయటం కోసం, వాళ్ళ ముందు మన గొప్పతనంప్రదర్శించుకోవటం కోసం రకరకాల భేషజాలు, ఆత్మవంచనలు, అబద్ధాలు, మూడోవ్యక్తి గురించి చెడుగా చెప్పుటాలూ చేసి వారిదృష్టిలో మనని మనం పెంచుకునే ప్రయత్నాలు ఎన్నో చేస్తూ వుంటాం. మానవ సంబంధంలో అతి ముఖ్యమైనది మనతో మనకున్న సంబంధం ! మనం స్నేహితులని ఇంపెన్ చేయడానికి పడే తాపత్రయంలో మనల్ని మనం ఇంపెన్ చేసుకోగలిగితే ఏబాదలు, భయాలు, అందోళనలు వుండవు.

దీనికో ఉదాహారణ చెప్పాను.

ఒక సినిమాలో హిరోన్, హిరోయిన్ తీసుకుండాం. హిరో అయితే, అతడెంతో ఉదాత్తంగా ప్రవర్తిస్తూ వుంటాడు. కష్టాలలో వున్న అవతలవాళ్ళని రక్షిస్తాడు. దుర్మార్గులని తిక్కిస్తాడు. ఎవర్షి మోసం చేయదు. హిరోయిన్ అయితే ఎంతో సంస్కరంతంగానో

లేకపోతే అమాయకంగానో ప్రవర్తిస్తూ వుంటుంది. ఆమె తల బిరుసుకూడా అందంగానే వుంటుంది.

ఒక హీరోయిని అందంగా చూసించటానికి తలకి నిగ్న పెడతాం. మొటిమలని మేకవ్ మాన్ కవర్ చేస్తాడు. కనురెప్పల చివర కూడా వెంట్లుక లతికిస్తాం. ఎంతో అందంగా కనబడటం కోసం కమేరామేన్ లైటింగ్ ఏర్పాటు చేస్తాడు. ఆమె అద్భుతంగా మాట్లాడటం కోసం రచయిత మాటలు రాస్తాడు. ఆమె కంఠానికి మరెవరో అరువిస్తారు.

ఒక పాత్ర సంస్కరం నుంచి ఆ పాత్ర పోషించే నటి రూపకల్పన వరకూ ఇంతమంది మేధావులు ఇంత కష్టపడితే తప్ప అది తయారవదు. అటువంటి పాత్రని చూసి చాలామంది యువతీయువకులు పిచ్చేక్కిపోయి అభిమానులుగా మారతారు. తమలో లేనిది అవతలవారిలో ఉంచిమకోవటం వల్ల వచ్చే పరిణామం ఇది. కానీ జాగ్రత్తగా గమనించి చూస్తే మనకో విషయం అర్థమవుతుంది. ఒక పాత్ర అంత గొప్పగా తయారవాలంటే కేవలం మనం ఒక్కరమే కష్టపడాలి. మనకెవరూ సహాయం చెయ్యరు. అందుకే మానవ సంబంధాలలో అన్నిటికన్నా విశిష్టమైనది మనతో మనకి మంచి సంబంధం ఉండటం. బయటి హాల్ నీటగా వుంచటం ఎంత ముఖ్యమౌ మన మనసు గది కూడా నీటగా వుంచుకోవటం అంతే ముఖ్యమని తెలుసు కున్నప్పుడే ఈ ప్రవంచంలో వున్న 'కొందరు మహాబూలు'లో మనం కూడా ఒకరమవుతాం.

అద్భుతమయిన మానవ సంబంధాలన్నీ అమాయకత్వం మీదే ఆధారపడి వుంటాయంటే మీరు నమ్మగలరా ? భార్యాభర్తలిద్దరూ ఒకర్నొకరు ప్రేమించుకుని. ఒకర్నొకరు నన్ని, ఒకరిలో ఒకరు లీనమవటం కన్నా గొప్ప మానవ సంబంధం వుంటుందా ? రకరకాల డిపండెన్సీ ఆలోచనలూ, పట్టుదలలూ, ప్రీవాదమూ వదిలిపెట్టి భార్య.... హింసించే గుణమూ, అహమూ, పురుషాధిక్యతా వదిలిపెట్టి భర్త - ఒకరికోసం ఒకరు అర్పితమవుతే ఆ మధురమైన బిటమికన్నా ఆనందం మరొకటి వుంటుందా ? స్వచ్ఛమైన పల్లెటూర్కు వెళ్లి చూడండి. ఎంతో ఆహ్యమంగా వాళ్లు పలకరిస్తారు. ఆహ్యనిస్తారు. యోగక్కేమాలు కనుక్కుంటారు. అతి గొప్ప వీడ్స్ లుతో మనని సాగనపుతారు. కానీ మనిషికి తెలివితెటులు పెరిగేకార్ట్రీక్రూపిమత్తుం చోటు చేసుకుంటుంది. X
అవతలివ్యక్తి వల్ల తనకున్న లాభాలు, లేక తన అహం సంతృప్తి మొదలైనవన్నీ స్నేహానికి పునాదులుగా ఏర్పడతాయి. ఇప్పుడు మనం పల్లెటూర్కులో లేము కాబట్టి - కృతిమమైన వాతావరణంలో బతకటం తప్పనిసరి కాబట్టి - ఇటువంటి పరిష్కారిలో ఏ రకమైన మానవ సంబంధాలు నెలకోల్పుకోవాలి అనే విషయం మనమే నిర్ణయించుకోవాలి. బేసిక్గా ఎవరూ అవతలివాళ్లని మోసం చెయ్యాలని గానీ, అవతలి వాళ్లకి హని తలవెట్టులని గానీ

అనుకోరు. కానీ తప్పనిసరి పరిష్కారులలో మన ఉనికిని నిలచెట్టుకోవడం కోసం, మన అహోన్మి సంతృప్తి పర్యకోవడం కోసం, మన లాభంకోసం, కొన్ని మానవ సంబంధాలలో మనం అనుకున్నట్టు గాక వేరే విధంగా ప్రవర్తించవలసి వస్తుంది. ఒక పల్లెటూరివ్యక్తి అవతలివ్యక్తిని ఆహ్యనించినట్టు మనం మన స్నేహపరిధిలోకి అవతలివ్యక్తిని ఆహ్యనించే ముందు చేస్తాడేమానన్న భయం. అనసరానికి మనని ఉపయోగించుకుంటాడన్న భయం. మరిటువంటి సంక్లిష్ట పరిష్కారులలో మానవ సంబంధాలని ఉపయోగకరంగా, రసరంజకంగా, ఒక గొప్ప అనుభూతిగా మిగుల్చుకోవటం ఎలా అని ఆలోచిస్తే మనకి ఐదు రకాలైన అంశాలు లభ్యమాతాయి. అందులో కొన్ని మనకి ఉపయోగపడేవి, కొన్ని మనం వదుల్చుకోవలసినవి. ఈ అధ్యాయంలో ఈ ఇదు అంశాల గురించే చర్చిద్దాం.

కమ్ముయ్యనికేషన్

మనిషి జీవితంలో కోరుకునే అతి ముఖ్యమైన వరాల్ని ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తామ. 1. ఆరోగ్యం, 2. డబ్బు, డబ్బువల్ల వచ్చే ముఖాలు. 3. జీవిత భాగస్వామితో అనందం. 4. తన ప్రాముఖ్యత అందరూ గుర్తించటం. 5. భవిష్యత్తుపట్లు భద్రత. 6. అందమైన దృశ్యాలను చూడటం. 7. తనకి సైఫుణ్ణం వున్న రంగంలో మరింత ఆభివృద్ధి సాధించటం. 8. తన ఉద్యోగంలో / వ్యాపారంలో షైకి రావటం.

ఇప్పుడు మళ్ళీ ఈ ఎనిమిది అంశాలనీ జాగ్రత్తగా గమనించండి. నీటిలో నీది మీకు ఎక్కువ ప్రాముఖ్యంగా తోస్తుందో దానిని వరుసక్రమంలో పెట్టుకోండి. (తర్వాత నేనేం ప్రాయబోతున్నానా అని వెంటనే వదిలెయ్యకుండా మళ్ళీ వెనక్కి వెళ్లి మీ ప్రాముఖ్యత లిస్సుని పునర్శరణం చేసుకొని సిద్ధంకండి. అప్పుడు మళ్ళీ నేను చెప్పబోయేమిషయాన్ని చదవండి).

సాకు తెలిసినంతలో ప్రతివాళ్లు ఆరోగ్యానీకీ, భాగస్వామితో సంతోషానికి, డబ్బుకీ, తన రంగంలో ఆభివృద్ధికి, తన తీరిని కోరికలు తీర్చుకోవటానికి, వరుసగా మార్పులు ఇస్తాపేతారు. ఆప్పటిక్కన్నా చివర వచ్చేది పదిమంది తనని గుర్తించాలి అన్న తపన.

అన్నిటిక్కన్నా తక్కువ ప్రాముఖ్యత వున్న ఈ అంశం కోసం మనిషి తన జీవితంలో ఎక్కువ సమయాన్ని పెచ్చించటం ఎంత దురదృష్టం! పదిమందితో కలిసి కూర్చుని పేకాడుతా, లేక డ్రైంక్ చేస్తా ఆరోగ్యాన్ని పాడుచేసుకుంటాం. ఎంతో అభివృద్ధి సాధించ వలసిన మన రంగాన్ని వదిలిపెట్టి విందులు, వినోదాలతో, స్నేహాతులతో, బంధువులతో కాలం గడుపుతాం. రాత్రి ఇంటికి వెళ్లిసరికి జీవిత భాగస్వామి ఎలాగూ అక్కడే ఉంటుంది

కదా అన్న నమ్మకంతో ఎక్కువ సమయం బయట ప్రపంచంలో స్నేహం పేరుతో గడపటానికి ప్రయత్నిస్తాం. మనం గొప్పవాళ్ళం అనిపించుకోవడం కోసమో, మంచివాళ్ళం అనిపించుకోవటం కోసమో మనచుట్ట వున్న వ్యక్తులవద్ద అవసరమైనప్పుడు + కూడా మనం నమ్మిన అభిప్రాయాలనీ, మన సిద్ధాంతాలనీ వెల్లడించకుండా అవతలివారి అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించినట్లు నటిస్తాం. ఎంత దురదృష్టకరమైన స్థితి. అందుకే మనం మహానుభావులం కాలేము.

చరిత్ర కెక్కిన ప్రముఖుల జీవితచరిత్రలు పరిశీలిస్తే ఎప్పుడూ తాము నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం దేనికి రాబీపడలేదు. అంత గొప్పవాళ్ళం మనం కాలేకపోవచు కానీ, మనకున్న పరిధిలో మనం ఎలా ప్రవర్తించాలా అన్నది విశేషించుకుంటే తప్పులేదు కదా!

మనచుట్టాణ్ణ స్నేహితులకి, అత్మియులకి మనం నిమిటో, మనమ్మకాలేమిటో, మన సిద్ధాంతాలేమిటో క్లియర్గా చెబుదాం. అని నచ్చిన వాళ్ళు మనతో వుంటారు. మిగిలిన వాళ్ళు మనకి దూరమవుతారు. దానివల్ల మనకి వచ్చే నష్టం ఏమిలేదు. మన సర్కిల్ నుంచి ఒకరు బయటకిలే, మనం నమ్మినదాస్తి ఇష్టపడేవారు మరొకరు లోపలికి వస్తారు. ఈ విష్ణుతైన ప్రవంచంలో ఇది అసాధ్యంగాదు. మరటువంటప్పుడు మనం ఎందుకు అవతలివారి కోసం మనం నమ్మింది వదులుకోవాలి ? ఒకసారి మనం అవతలివారి కోసం మన ప్రవర్తన మీద ముసుగువేసుకొంటే ఆ ముసుగు ఏ చిరుగాలికి ఎగిరిపోకుండా వుంచడం కోసం మనం నిరంతరం కష్టపడుతూనే ఉండాలి ఒక రకంగా చెప్పాలంటే కేవలం అవతలివారి కోసమే మన సమయాన్నంతా వెచ్చిస్తూ కష్టపడాలి తప్ప మన కోసం మనం ఏమీ మిగుల్చుకోలేము. ఈ రహస్యాన్ని గ్రహించిన ప్రతిమనిషీ తన జీవితంలో సగం విజయం సాధించినట్టే.

ఒకసారి తన ప్రవర్తన పట్ల, సిద్ధాంతం పట్ల అవగాహన కలిగిన తర్వాత అవతలివ్యక్తికి దానిని స్వప్తంగా, స్త్రిరంగా తెలియజెపుగలిగి వుండాలి. దీనినే 'కమ్మాని కేష్వే' అంటారు.

అన్నిరకాల కమ్మానికిష్వే కన్నా అత్యుత్తమమైనది ప్రేమని కమ్మానికిట చెయ్యగలగటం. ఈ విషయంలో మనం కుక్కని ఆదర్శంగా తీసుకోవాలి.

ఒక ఆప్యని మనం పొలకోసం పెంచుతాం. కోడిని గుడ్డకోసం పెంచుతాం. చిలకని పటుకులకోసం, కుండెలుని అందం కోసం పెంచుతాం. కానీ కుక్కని మాత్రం అది మన పట్ల చూపించే ప్రేమకోసం పెంచుతాం. మిగతా జంతువుల్లాగా కుక్క మనకేమీ ఇష్టదు. ఒట్టిప్రేమ తప్ప. అయినాసరే మిగతా అన్ని జంతువుల కండె కుక్కని పెంచడానికి మనం ఎక్కువ ఇష్టపడతాం. దీన్నిబట్టి అర్థమైంది కదా, ప్రేమని కమ్మానికిట చెయటంలో వుండే గొప్పతనం ! (మిగతా వాళ్ళందరినీ కాదని) కేవలం మన పట్ల మాత్రమే అది చూపించే అభిమానం మనకి దానిపట్ల అత్మియతని కలుగజేస్తుంది.

జంతువులకి, మనిషికి తేడా ఏమిటంటే తన మనసులో భావాన్ని జంతువు కేవలం చేతలద్వారా మాత్రమే కమ్మానికిట చేయగలగితే, మనిషి తన చేతలద్వారా మాత్రమే కాకుండా, మాటలద్వారా కూడా చేయగలదు. కానీ ఈ విధ్యైన "మాటలని" మనం ఎక్కువగా దేనికోసం పుపయోగించుకుంటున్నామో గమనించారా ! ఆలోచించి చూడండి. ఒక వ్యక్తితో మాటల్లాడేటప్పుడు మన సంభాషణంతా ఏ) మన గొప్పతనం చెప్పుకోవటానికి, ది) అక్కడలేని మూడోవ్యక్తి గురించి చులకనగా మాటల్లాడి, మని మనం సంతృప్తి పర్యకోవటానికి (లేదా అవతలి వ్యక్తిని సంతృప్తి పరచటానికి) సి) ఒకప్పుడు మనం సాధించిన విజయాల గురించి, గత వైభవం గురించి చెప్పుకోవటానికి (డి) అవతలి వ్యక్తి వాదనలని ఖండించటానికి, మన వాదనలని బలపర్చుకోవటానికి (ఇ) అవతలి వ్యక్తి చేసిన తప్పులని ఎత్తి చూటానికి, తద్వా మానసికంగా అతడి మీద ఆధికారం సంపాదించటానికి, ఎవ్) పరస్పర సంభాషణ ద్వారా బోర్డ్ పోగుట్టుకోవటానికి (జి) స్నేహం చేసుకోవటానికి.

ఔ అంశాలని పరిశీలిస్తే ఆఖరి రెండు అంశాలు తప్ప మిగతా ఏవీ - మనకిగానీ, అవతలి వ్యక్తిగానీ వుపయోగపడేని కావు. తన కుటుంబ సభ్యులలో కానీ, మిత్రులలో కానీ, ఇతరులలోకానీ ఒక మనిషి ఎందుకు సంబంధం పెట్టుకోవాలనుకుంటాడు ? స్నేహం, ప్రేమ - ఆప్యాయత, ఇష్టటం కోసం, తీసుకోవటం కోసం ! దీనికి స్వచ్ఛమైన చిరువ్వు, ఆప్యాదరకైన పలకరింపు, మంచి సంభాషణ - ఈ మూడూ చాలు. ఈ చిన్న విషయాన్ని తరుచూ మన సంభాషణల్లో మనం మర్చిపోతూ వుంటాం. వైన చెప్పిన మిగతా అంశాలే చోటు చేసుకుంటూ వుంటాయి ! నచే, ఇదంతా పక్కనెపడదాం. ప్రతీ కమ్మానికిష్వే స్నేహం ఇష్టటంకోసమూ, తీసుకోవటంకోసమూ అయినప్పుడు మనం ఎవరితో సంభాషించినా అది ఇష్టటం కోసమా, తీసుకోవటం కోసమా లేక పరస్పర అవసరం కోసమా అన్నది స్వప్తంగా గుర్తొంచగలిగి వుండాలి. ఇష్టటం కోసం ఆయతే ఉదారంగా, ప్యార్డ రహితంగా, అవతలివారిని ఆనందపర్చటం కోసం, పారికి సహాయం చెయ్యటంకోసం ఇవ్వాలి. తీసుకోవటం కోసం ఆయతే అవతలివారిని మెప్పించి, వారికి నష్టం కలగకుండా మనం తీసుకోగలగాలి. పరస్పర అవసరం కోసమా నేను నీకేమిస్తున్నాను, నుష్టు నాకేమిస్తున్నాపు అన్న విషయం అవతల వారికి అర్థమయ్యేలా స్వప్తంగా మాటల్లాడాలి. ఇలా మన పరిధిని మనం స్వప్తంగా సిద్ధేశించుకున్న తర్వాత అవసరమైన సంభాషణలు, అవసరమైన పరిచయాలు, స్నేహాలు వదిలిపెట్టగలిగి వుండాలి.

ఇక్కడ మళ్ళీ ముందు చెప్పిన పెంపుడు జంతువు ఉదాహరణ తీసుకుంటే పరాయి వ్యక్తి ఎవరన్నా దగ్గరికి వస్తే అతడిని కాదని, మన పెంపుడు జంతువు అతడినుంచి దూరంగా వెళ్ళి పోవటానికి ప్రయత్నం చేస్తుంది. దానివల్ల ఆ జంతువు మీద

- 'ఇది మనది' అన్న అభివాసం పెరుగుతుంది. దీనినే 'కోట్టిడ్ సర్యూట్ రిలేషన్ ఫీట్' అంటారు. ఇటువంటి బాంధవ్యాల గురించి ఈ పుస్తకంలో ఇంతకుముందే చర్చించాను.

ప్రతి మనిషికి - తన భావాల్ని ఇతరులకి చెప్పుకోవాలన్న కోరిక వుంటుంది. అందుకే స్నేహితుల్ని ఎన్నుకుంటాడు. ఆ కోరిక లేకపోతే స్నేహికాంష్ట తగ్గిపోతుంది. ఆ కారణం వల్లే మేధావులకి, ఉపాయశకులకి, రచయితలకి స్నేహితులు తక్కువ. వారికి ఆ కోరిక మరో విధంగా తీరుతుంది కాబట్టి.

అవతలివ్యక్తి మనతో ఎందుకు సంబాధించదల్చుకున్నాడు అన్నది మనం స్పష్టంగా గ్రహించగలిగి వుండాలి. మనకేమీ నష్టం లేనప్పుడు అతడికిష్టగలిగింది ఇష్టడం ద్వారా అతన్ని సంతోషపెట్టగలిగితే అంతకన్న కావలసిందేమీ లేదు. కానీ మన మీద అధికారం చెలాయించో, లేక మన బలహీనతలని ఆధారంగా చేసుకునో, లేక మూడోవ్యక్తి గురించి మనదగ్గర చెడుగా చెప్పే మనసుంచి ఏదైనా పొందాలనుకున్నప్పుడు - మన అతడిని నిర్ణాయికాంగా వదిలించుకోవాలి. కొంచెం అనుభవం వచ్చిన తర్వాత మొదటి పదు నిముషాల సంబాధాలోనే అవతలి వ్యక్తి గురించి మనకి తెలిసిపోతుంది. అతడు ఏమాత్రం మనని డామినేట్ చేయబడినికి ప్రయత్నించినా లేదా మన బలహీనతలని కావే చేసుకోవడానికి ప్రయత్నించినా ఆ కమ్యూనికేషన్సి అక్కడే తెంపుకోవడం మంచిది. అప్పుడు మనని అవతలివారు స్పార్ట్స్ పరుడిగానూ, మెటీరియలిస్టుగానూ గుర్తించినా సరే వచ్చే నష్టమేమీ వుండదు. కానీ గుర్తుంచుకోండి. ఇష్టగలిగే స్తాయిలో మనం వున్నప్పుడు, కేవలం అతమ్మంచి మంచి అనిపించుకోవడం కోసం కాకుండా, ఇష్టబంలో వుండే అనందం పొందడం కోసం వుదారంగా ఇచ్చేయ్యాలి. X

* * *

జీవితంలో ఔక్కివచ్చే స్టేజిలో సమయం చాలా విలువైనది. అనవనర్మైన సంబాధాల కోసం సమయాన్ని వ్యాపర్చేవారు జీవితంలో ఔక్కి రాలేదు. అవతలివారి కథలన్నీ వినటం ద్వారా మనకి ఒకవిధమైన సంతృప్తి కలిగితే కలుగవచ్చేమా కానీ, మనమిచ్చే సలహా వల్ల అవతలివారికి ఏవిధమైన పవయోగమూ లేదిని తెలిసినప్పుడు ఆ నిర్మాకమైన సంబాధాలంతా వినటం మరింత నిరర్థకం. మా దగ్గరకి సినిమా ప్రైస్‌లు పట్టుకొని దాదాపు వారానికి పదిమంది వస్తూ వుంటారు. అందులో 99% శిల్పమూ, కైలీ, భాషా మొదలైన అన్ని అంశాలలోనూ చాలా తక్కువ స్తాయిలో వుంటాయి. అటువంటప్పుడు 'ఈ క్రూసి సరిపోదు. ఇంకా క్రూసి చేయాలి' అని రెండు మూడు సలహాలిచ్చి, మార్పులు చేసి తీసుకురమ్మని, వాళ్ళని పంపించేస్తూ వుంటాం. చూసేవాళ్ళకి ఇది ఎంతో బాధ కలిగిస్తుంది. మరింత ప్రోత్సాహం ఇష్టమ్మకరా అంటూ వుంటారు. ప్రోత్సాహం ఇష్టం అంటే వాళ్ళని కూర్చోబట్టి గంటల తరబడి మాట్లాడటం కాదు. ఇలా ప్రైస్‌లు తీసుకుని

వెళ్ళిపోయిన వాళ్ళలో నూటికి ఒక్కరు మాత్రమే మళ్ళీ వెనక్కి వస్తారు. మళ్ళీ పట్టుదలతో ప్రాసి తీసుకువస్తారు. అప్పుడు ఇంకంచెం ఎక్కువేసు వారిలో సంబాధించడం జరుగుతుంది. సాధారణంగా మన దగ్గరకి ఎవరైనా ప్రాడక్షలు పట్టుచేస్తున్నప్పుడు అభినందనకోసం, ప్రోత్సాహం కోసం వస్తారు. అంతే తప్ప విమర్శ కోసం కాదు. నిజంగా విమర్శ కోసం వచ్చే వాళ్ళయితే మనం విమర్శించినప్పుడు దాన్ని పశ్చాదయంతో స్టీకరించి, మన అనుభవం మీద నమ్మకం వుంచి, మళ్ళీ మార్పి తీసుకువస్తారు. ఈ రండు వర్గాలని విడగొట్టడం కోసమే మొదటి సంబాధాని అంత త్వరగా తేల్చివేస్తాం. ఈ రకంగా చేయటం వల్ల ఎంతో సమయం ఆదా అవుతుంది.

"మనం ఎంతో ఆశించివేసే ఇంత త్వాప్రాయంగా ఈ సంబాధాని తుంచి వేశాడేమిటి" అని అవతల వాళ్ళ అనకోపచ్చ. కానీ అవతలి వాళ్ళలో కూడా తైకి రావాలన్న తపనా, క్రూస్ వుంటే వారు ఈ సంబాధాలోని అంతరాళ్ళన్ని సులభంగా గ్రహిస్తారు. అలాంటివారి కదా మనకి కావలసింది.

మంచి కమ్యూనికేషన్వల్ల మనములు దగ్గరవుతారు. ప్రతిమనిషికి కొంతమంది తనవాళ్ళ అనుకునే వాళ్ళుండటం తప్పినసరి. అందుకే కనీసం కొంతమందితో అయినా సరిటైన బాంధవ్యాలు ఏర్పరచుకుని తీరాలి. జీవితంలో ఒక వయసు దాటే వరకు కమ్యూనికేషన్ ఏర్పరచుకోవటం చాలా సులభం. మనం కొంత అహంభావంతో ప్రవర్తించినా, మనవాదనలు వినిపించినా తప్పనిసరిగా అవతలివారు వింటారు. ఒప్పుకున్నా, ఒప్పు కోకపోయినా వారు మనతో కలిసి ఉంటారు. 1. మనతో వుండే ఏదన్నా అవసరం వలనో, 2. మనమీద వున్న గౌరవం చేతనో 3. (స్టీ అయితే) మీ అందంవల్ల ఆకర్షణవల్లో వారు మనతోపాటు వుండటం సంభవిస్తుంది. అయితే జీవితంలో ఒక వయసు దాటిన తర్వాత అవతల వాళ్ళమీద మన మానసిక అధికారం తగ్గిపోతుంది. అప్పుడే వస్తుంది చిక్కు. ఉధారణకి రిటైర్మెంటరకు ఇంటిలో చండశసనుడిగా వెలిగిన వ్యక్తి తర్వాత సరకయాతనను పడవలిని వస్తుంది. అదేవిధంగా అధికారంలో వున్నప్పుడు ఎంతో మంది ఒక వ్యక్తి చుట్టూ మూగుతారు. తర్వాత అందరూ దూరువుతారు. అందుకే కనీసం కొంతమంది వ్యక్తులతో అయినా సరిటైన కమ్యూనికేషన్ తప్పనిసరి. ఆ 'కొంతమంది వ్యక్తులు' తన భార్యాబిడ్డలు, అత్మియులు అయితే మరీ మంచిది. ఎంతో మంది తల్లిదండ్రులు వ్యాపయంలో ఒంటరితనంతో బ్రతకటానికి కారణం వారి పిల్లలు మానసికంగా వారికి దూరంగా వుండటమే.

దురద్వష్టవశాత్తూ ఒక వ్యక్తియొక్క భార్య కానీ, లేదా ఒక స్త్రీయొక్క భర్తకానీ చనిపోతే ఆ మిగిలినవారు వ్యాపయంలో ఎంతో ఒంటరితనం ఫీలవటానికి కారణం కూడా ఇదే. అప్పటివరకూ తనతో కమ్యూనికేషన్ చేసిన వ్యక్తి ఈ ప్రవంచంలో లేకపోవటం దీనికి కారణం. ఆ వయసులో మరొకరిలో అంత సాస్పీప్యాత్యం పెంపాందించుకోవటం సాధ్యపడదు. అందుకనే తాతలు మనవళ్ళతోనూ, బామ్మలు మనవరాళ్ళతోనూ ఎక్కువ విజయాసికి ఐదు మెట్లు

బాంధవ్యం పెంచుంటూ వుంటారు. అటువంటి పరిస్థితులలో నేదాంత గ్రంథాలతోనూ, మిగిలా అభిరుచులతోనూ పరిచయం పెంచుకోవటం కొంతవరకూ ఉపయోగపడుతుంది. ఇంతకే చెప్పచేయిమిటంటే ప్రతిమనిషి జీవితంలోనూ ఆఫ్సోదకరమైన, ఆరోగ్యకరమైన కమ్యూనికేషన్ తప్పనిసరి.

కొంతమంది వ్యక్తులు నేనెప్పుడూ మనసులో ఏర్పాడు రాచుకోను. వున్నది వున్నట్టు మొహమీన్ దే చెప్పాను' అంటూ వుంటారు. అదేమీ గ్రస్సు కళ కాదు. అవతలివాళ్ళు మన అమూల్యాభిప్రాయాన్ని అడగకముందే వాళ్ళ మొహమీన్ దు కుండబర్డలు కొటినట్టు చెప్పటం అవసరం. మనయొక్క అభిప్రాయాలన్నే అవతలివాళ్ళకి తెలియవలసిన అవసరం కూడా లేదు. అవతలివ్యక్తితో మన బాంధవ్యం ఎంతవరకూ వున్నదో ఆమేరకు మాత్రమే మనం సంభాషించాలి.

XII ఒక్కసారి మన మనసులో వున్నది అవతలి వాళ్ళుసరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోవచ్చు. లేదా అవతలి వారి ప్రవర్తన మనకి బాధ కలిగించవచ్చు. దీనినే 'కమ్యూనికేషన్ గావ్' అంటారు. ఎంతోమంచి స్నేహాలు కూడా ఈ కమ్యూనికేషన్ గావ్ వల్ల విడిసోవచ్చు. భార్యాభర్ల మధ్య, తండ్రి కొడుకుల మధ్య కూడా ఇటువంటి కమ్యూనికేషన్ గావ్ శైరాన్ని తీసుకువస్తుంది. తప్పు ఎవరిదైనా సరే, ఇద్దరు వ్యక్తులు కలిసి కూర్చుని చర్చించుకుంటే ఈ విధానైన గావ్ని తోలిగించవచ్చు. ఒక్కసారి మనం చెప్పి ది అవతలి వారికి అర్థంకాదు. లేదా అవతలహారు చెప్పేది తప్పు అని మనకి స్పష్టంగా తెలుస్తూ వుంటుంది. అటువంటి పరిస్థితిలో ఆ వారనని అక్కడతో ముగించటం మంచిదో, లేదా పూర్తిగా ఆ బందాన్ని అక్కడతో తెంచుకోవడం మంచిదో స్పష్టంగా తెలుకోగలిగి వుండాలి.

ఒక్కక్కసారి మూడోవ్యక్తి మరోవ్యక్తి గురించి మనకి కొన్ని విషయాలు చెప్పవచ్చు. కేవలం ఆ వ్యక్తి చెప్పాడు అనే పాయింటు మీద మనం ఆ రెండో వ్యక్తి మీద అభిప్రాయాలు ఏర్పరచుకోకూడదు. ఎందుకంటే ఇటువంటి విషయాలలో సత్యాలకన్నా రూమరై ఎక్కువ ప్రాధాన్యత వహిస్తాయి. అదేవిధంగా "ఫలానా వ్యక్తితో నున్న నా గురించి ఈ విధంగా అన్నావట కదా" అని మనస్సేహితుడిని ఎప్పుడూ నిలదీయకూడదు. ఎందుకంటే అలా నిలదీసినప్పుడు అటువైపునుంచి వచ్చే సమాధానం (నేనలా అనలేదు - అని) ఏమిలో మనకి తెలుసు. ఇలాంటి సంభాషణ కేవలం బంధాన్ని పాడు చేయబానికి మాత్రమే వుపయోగపడుతుంది.

చిన్న చిన్న ఉత్తరాలూ, ఫలానా సంఘటన మనిద్దరి మధ్య ఫలానా రోజాన జరిగింది కదా అన్న చిన్న చిన్న జ్ఞాపకాలూ.... మనముల మధ్య బాంధవ్యాన్ని పెంచుతాయి. అయితే ఇది ఏదో డైరీలో నోట్చేసుకుని ఆరోజు మొక్కుబడిగా పంపించే విధానంలో కాకుండా, మనసులోంచి దానంతటదే వచ్చిన జ్ఞాపకం అయితే బావుంటుంది. ఇలాంటి జ్ఞాపకాలు వాటంతటవే పెల్లుబుకాలంటే నీలైనంత తక్కువమందితో మనం దగ్గర సంబంధాలు పెట్టుకొని వుండాలి. ఎవరో ప్రింట్చేసి, మరనరో భోమేసిన గ్రిటింగ్

కాకుండా, నాలుగు వాక్యాలు స్పుంతంగా ప్రాపి, మన మనసులో భావాన్ని స్పష్టంగా చెప్పగలుగుతే అవతలివ్యక్తి మరీ సంతోషిస్తాడు.

కమ్యూనికేషన్ గావ్

ఈ పేరాగ్రావ్లో 'కమ్యూనికేషన్ గావ్' అన్న పదం ఒకటి ఉపయోగంచబడింది. X ఈ కమ్యూనికేషన్ గావ్ గురించి దాదాపు ఒక పుస్తకం ప్రాయొచ్చు, మనముల మర్యాదాలూ సులభంగా ఈ విధమైన చీరిక వస్తూ వుంటుంది. చాలా చిన్న పారపాటు వల్లో, లేక ప్రవర్తనలో జరిగిన లోటు వల్లో, అవతలివారు మనని ఆర్థం చేసుకోలేక కోపం తెచ్చుకుంటారు. అదే విధంగా మనం కూడా అవతలివాళ్ళు మనని అవమానం చేసినట్టు పీలవుతూ వుంటాము. నిజంగా మనపట్టపారికి ఒక అభిప్రాయం వుండి, ఆ అభిప్రాయంతో వారలూ ప్రవర్తిస్తే, వారినుంచి దూరమవటం మంచిది. అలా కాకుండా కేవలం పారపాటు జరిగితే మాత్రం ఈ గావ్ని తగ్గించుకోవలసిన బాధ్యత మనమీద కూడా వుంటుంది. ఇది వ్యక్తిగతమైన కమ్యూనికేషన్.

జీవితంలో అభివృద్ధి సాధించేక్కదీ, వ్యక్తులతో కాకుండా చుట్టూ వున్న ప్రవంచంతో కమ్యూనికేషన్ ఏర్పరచుకోవలసిన పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. అప్పుడు మనిషి యొక్క వ్యక్తిగత జీవితం పట్ల ఇతరుల అభిప్రాయం తన వ్యత్రికి సంబంధించినంతవరకు ఎంత నష్టం కలుగజేస్తుంది అని ఆలోచించుకోగలిగి వుండాలి. దీనికి ఉదాహరణగానే నాగార్జున, అమల, లక్ష్మీపారావుల వివాహాన్ని ముందే నేను ప్రస్తావించాను.

తులసీదళం పూర్తయిన తర్వాత దాదాపు నాలుగుయిదు సంవత్సరాలపాటు విమర్శకులు దండెత్తుటం సంభవించింది. వారందరినీ ఎదుర్కొండూ కూర్చుంటే ఆ తర్వాత నేను వెన్నెల్లో అడపెల్ల, అభిలాష మొదలైన నవలలు ప్రాయగలిగి వుండేవాడిని కాదు. అప్పుడు నేను ఆలోచించిందల్లా ఈ విమర్శల వల్ల నావ్యత్తికి నష్టమైనై జరుగుతుండా లేదా అని మాత్రమే! ఎప్పుడైతే అలాంటి నష్టమైది సంభవించరు అని నాకు నిశ్చయంగా తెలిసిందో వాటిని పట్టించుకోవటం మానేసాను.

అయితే ఒక్కసారి ఈ విమర్శకులని ఎదుర్కొప్పాతే మన స్టోనానికి ప్రమాదం సంభవించవచ్చు. వాటరోగీల్స్ స్ట్రోండల్లో విమర్శకులని సరిగా ఎదుర్కొలేకపోవడం వల్లే అమెరికా ప్రెసిడెంట్ రాజీసామా చేయవలసి వచ్చింది. మరో ఉదాహరణ చెప్పుతాము. యూత్ కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంట్ ఎవ్.ఎన్. బిల్లు అంటే నాకు సదభిప్రాయం వుండేది కాదు. పంజాబ్లో భిల్సైన్ కోసం పోరాటం జరుగుతున్న రోజులలో పదిమంది యువకులని తన వెంటిసుకుని కాంగ్రెస్ తరఫున జాతీయ నినాదాలు చేసినందుకుగానూ అతడికి అట్టుతుమ పడవి లభించింది అనుకుంటూ వుండేవాడిని. ఆ రోజులలో పంజాబ్లో

జాతీయతావాదం గురించి కానీ, కాంగ్రెస్ గురించి గానీ మాటల్డాడే వైర్యం ఎవరికీ వుండేదికాదు. దాన్ని అతడు కౌచ్ చేసుకుని యూత్ కాంగ్రెస్ ప్రెసిడెంట్ అయ్యాడు అనుకునేవాడిని. ఒకసారి దూరదర్శన్ ఇంటర్వ్యూలో అతడు తనమీద ఎన్నిసార్లు కాల్పులు జరిగాయి, ఉగ్రాదులు ఎన్నిసార్లు హత్యాప్రయత్నం చేసారు అని వివరిస్తూ ఇంటర్వ్యూ ఇచ్చాడు. ఆ పోరాటంలోనే అతడు తన కాలు కూడా కోల్పోయాడు, ప్రస్తుతం అతడు కుంటివాడు. ఇది తెలిసిన తర్వాత అతడిమీద నాకు విపరీతమైన గారవం పెరిగింది. సామాన్య ప్రజలలో నేనూ ఒకడినే కాబట్టి, ఆవిధంగా మంచి కమ్యూనికేషన్ ర్యారా అతడు పాలో పున్న అపోహాలు తోలగించగలిగాడు.

అవతలివాళ్ళు చెప్పేది మనం సరిగా అర్థం చేసుకోలేకపోతే ఒక్కసారి ఫోరమైన ప్రమాదాలు జరుగుతాయి. ఇలాంటి భయంకరమైన సంఘటన పది సంవత్సరాల క్రితం ఒకటి జరిగింది. రాయలునే ము ప్రాంతంలో ఒక అంధ్రాభాంగ మేనేజర్ ని దొంగలు చాలా దారుణంగా, భయంకరంగా చంపారు. రాత్రి పదకొండించికి ఇంటో ప్రవేశించి, కుటుంబ సభ్యులందరినీ కట్టివేసి, అతడిని హింసించటం ప్రారంభించారు. బాంక్ తాలాలు ఇమ్మని బాధిస్తూ సూదులతో గుచ్ఛారు. కత్తులతో రక్తం తోడారు. కుటుంబసభ్యుల కళ్ళముండే తెల్లవారుజాము వరకూ అతడిని నానా హింసలూ పెట్టారు. రక్తం ప్రవించి ఆ మేనేజర్ దయనీయమైన పరిస్తిలో మరణించగా ఆ బందిపోట్లు పూరిపోయారు. ఇది జరిగిన కొన్ని సంవత్సరాలకి ఒక సినిమా మాటింగ్ నిమిత్తం బైలులో ఆ దొంగలని నేను కలుసుకోవటం సంభవించింది. 'ఉరితీత శ్రుదీల విభాగం'లో ఉన్నారు వాళ్ళు. మరికొద్ది రోజలలో పారిని ఉరితీయబోతున్నారు. ఎందుకలా ప్రవర్తించారు అని నేనెడిగినప్పుడు వారు చెప్పిన సమాధానం - "బాంకుకి కెరండు తాలాలుంటాయని, మరొకటి వేరే ఇంకచరి రగ్గరో వుంటుందనీ మాకు తెలియదు. మేనేజర్ అబర్డం చెత్తున్నడనుకున్నాం. మాలో కసె పెరిగింది."

*

*

*

మన స్నేహితులు, ఆత్మియులు, దగ్గరివాళ్ళు అందరూ మనం ఆలోచించిన విధానంలోనే ఆలోచించాలని రూలేమీ లేదు. వాళ్ళలో కొన్ని గుణాలు, అభిరుచులు మనకి నచ్చుతాయి. అలాగే మన ప్రవర్తనా విధానంలో కొన్ని పాయింట్లు మాత్రమే అవతలివారికి నచ్చవచ్చు. ఏపి విభాగాలు మనకి అవతలివారిలో నచ్చుతాయో ఆ విభాగాలు మాత్రమే మనం అస్యాదిస్తూ మెచ్చుకుంటూ వుండాలి. మనకి నచ్చని విభాగాలని అవతలివారి కోణంలోంచి ఆలోచించగలిగి వుండాలి. ఒక మనిషి ఒక విధంగా ప్రవర్తించాడూ అంటే అలా ప్రవర్తించటానికి అతని వాదనేదో అతనికుంటుంది. అతడి బలహితాలు అతడికుంటాయి. తప్పనిసరి పరిస్తితులలో అతడలూ ప్రవర్తించవలసి

రావచ్చు. అతడి స్వార్థం అతడిది. ఆ పరిస్తితులలో మనమెలా ప్రవర్తిస్తామో, అలాగే అవతలివాళ్ళూ ప్రవర్తించాలీ అనుకోవటం సభబు కాదు. ఈ చిన్న విషయం తెలుసుకుంటే మనకి ఎవరితోనూ మనస్వర్థలు రావు. నేనైతే ఇలా చేసుండేవాడిని' అనుకోవటం కన్నా అవతలివాళ్ళ ఆలోచనా దృక్కథంలోంచి (entering into the shoes of others) ఆ పరిస్తితిని మనం ఊహించగలగాలి. అందరూ మీ అంత నిర్విష్టమైన ఆలోచనా విధానం కలవారు, మానసికంగా బలహితాలు లేనివాళ్ళూ, నిస్యార్థపరులూ కాకపోవచ్చు. అటువంటప్పుడు వారిని నిలదీసి, సుఖిలా ఎందుకు ప్రవర్తించావు అని అడిగే పాక్కు మనకేమీ లేదు. అవతలి వాళ్ళ ప్రవర్తన వల్ల మనక్కెద్దొంగా నష్టం జరుగుతే ఆ నష్టాన్ని మనమెలా అధిగమించాలి అని ఆలోచించాలే తప్ప మనకున్న వాదనా పటిమతో అవతలివాళ్ళని ఇరుకున పెట్టికూడదు. వారిని కూడా వారి హించింట్ ఆఫ్ వ్యూ' చెప్పవినవ్వాలి. రెంటినీ బెరీజు చేసుకుని మనం ఎందుకు మనవాదన కర్క్షముకుంటున్నామో నప్పించకుండా చెప్పగలగాలి. అలాంటి స్థితిలో మాత్రమే వాదనలు అవసరమవుతాయి. అవతలివారి ప్రవర్తనా విధానాన్ని వారి కోణంలోంచి ఆలోచన చేయగలిగి స్థితి ఒకవ్యక్తి కొచ్చినప్పుడు ఆ మనిషికి ఎవరితోనూ వైరముండదు. ఎవరి ప్రవర్తనా అతడిని భాధ పెట్టాడు. దీని గురించి 'అంతిమ విజయం' అనే ఆధ్యాయంలో మరింత చర్చాస్తామ.

సంవత్సరం క్రితం మహారాష్ట్రలో భూకంపం వచ్చినప్పుడు ఒక అర్థరాత్రి ప్రారూధారులో కూడా భూమి కంపించింది. నా మిత్రుడు ఇంటినుంచి బయటకు పరిగెడుతూ, భార్యాప్పులుని కూడా రమ్మని అరిచాడట. ఎప్పుడో ఒక విందు సమయంలో అతడి భార్య ఆ విషయమై అతడిని ఏడిపిస్తూ - 'చూసారా, ప్రేమలు, బంధాలు అని ఏమేమిలో మాటల్డాడతారు. నిజంగా ప్రాణం మీదకి వచ్చేసరికి మీరు ముందు పరిగెత్తి, వెనకాల మమ్మిల్చి రమ్మన్నారు' అంది. ఆ తర్వాత అతడా విషయం గురించి చెప్పా - "నిజంగా నా ఉండేశ్యం అదికాదు. ఒకవేళ ఆ భూకంపం పెద్దారీగా వచ్చి ఏపున్నా ప్రమాదం జరిగితే నేను ఇంటి బయట వుండటం చాలా ముఖ్యం. ఆ ఒక్క కొణంలో ఇప్పసీ నేను ఆలోచించాను. కానీ చెప్పే ఎవరు నమ్ముతారు ?" అన్నాడు.

ఇలాంటిదే మరొక ఉదాహరణ. ఇవ్వదగిన ప్రతి ఉత్తరానికి రిపై ఇప్పటం ఆదినుంచి నాకలవాటు. నేను గానీ, సాధారణ ఉత్తరాలకి నా సెక్రెటరీ కానీ సమాధానం ఇస్తా వుంటాం. రోజుకి దాదాపు గంట సమయాన్ని దీనికోసం వెచ్చించాలి వుంటుంది. చాలామంది రచయితలు కానీ, నటీసులు కానీ ఈ పని చేయరు. అయితే మావడ్డ నుంచి సమాధానం వెళ్ళగానే దాదాపు సగంమంది తిరుగు రిపైలో 'మీరు ముంత పెద్ద ఉత్తరం ప్రాప్తి మరీ నాలుగులైన సమాధానమా' అనో, 'మీరు స్పంతంగా ప్రాయకుండా సెక్రెటరీతో ప్రాయిస్తారా' అనో నిష్పారం వేస్తా వుంటారు. అవతలివాళ్ళ ఇబ్బందిని తెలుసుకోకుండా చేసే అభియోగం ఇది. ఇది నిజ జీవితానికి కూడా వర్తిస్తాంది.

* * *

మిగలా ఏ బాంధవ్యాలో అయినా అభిప్రాయభేదాలు వస్తే అంత నష్టం లేదుకనీ, భార్య భర్తలమధ్య కమ్యూనికేషన్ గావ్ అత్యంత ప్రమాదకరమైనది. ఎందుకంటే ఇద్దరు స్నేహితులుగానీ, బంధువులు గానీ అభిప్రాయభేదం వచ్చినప్పుడు నిరభ్యంతరంగా విడిపోవచ్చు. కానీ మన సమాజంలో భార్యాభర్తలు అంత సులభంగా విడిపోలేదు. తప్పినిసరిగా ఇద్దరూ కలిసి వుండాలి. అటువంటప్పుడు ఈ అభిప్రాయభేదాన్ని అధిగమించడం అంత సులభం కాదు. ఒక ఇంటిలో కలిసి వుంటానే వారిద్దరూ మానసికంగా దూరమవక తప్పదు. మన పెళ్ళిచూపుల సిస్టమ్లో ఒకర్నైకరు అర్థం చేసుకొనే అవకాశం గానీ, ఒకరిగురించి ఒకరు తెలుసుకునే ఏర్పాట్లు కానీ జరగవు. నీరేశించబడిన వైతిక బంధువే ఇద్దరినీ కలిసి వుంచుతుంది. మగవాడికి బయట ప్రపంచం వుండి కాబట్టి భార్యతో మానసికంగా దూరమవగానే ఆ ప్రపంచంలో సేద తీరుతాడు. కానీ ప్రీతి అలా సంతృప్తి పొందలేదు. అందువల్లే ఎంతో వ్యధ చెందుతుంది. అయితే దీనికి కొంతవరకూ పరిష్కారం వుంది. ఇదే అధ్యాయంలో ఇంతకుముందు చెప్పినట్టు అవతలివారిలో మనకి నచ్చే గుణాలు కొన్ని, నచ్చని గుణాలు కొన్ని వుంటాయి. మన సర్కైలో అవతలివాళ్ళలో నచ్చే గుణాలు మాత్రం వుంచుకొని, మిగలావాటిని వదిలివేయటం ద్వారా మనం కొంతవరకు ఈ బాంధవ్యాన్ని నిలబెట్టుకోవచ్చు. అవతలి వారి అభిప్రాయాలని వారి కోణంలోంచి చూడటం అనేది ఈ సమస్యకు గొప్ప పరిష్కారం. అయితే దీనికి చాలా నిబద్ధత, ఓర్పు, కమిటీంట, అర్థం చేసుకొనే గుణం వుండాలి. అస్మిటికన్నా ముఖ్యంగా కమ్యూనికేషన్ ఉండాలి. ఇలాంటి కమ్యూనికేషన్ సాధారణంగా హాసిమూన్ వల్ల వస్తుంది. అందువల్ల నేను దాదాపు నా ప్రతి రచనలోనూ భార్యాభర్తల వివాహసంతరపు హాసిమూన్ అవశ్యకత గురించి వొక్కి చెపుతూనే వుంటాను. ఉన్నంతలో కినీసం కొంతకాలమైనా వారిద్దరూ అందరికీ దూరంగా, విడిగా వుండాలి. దానివల్ల పరస్పర అవగాహన పెరుగుతుంది. తరువాత మానసికంగా దూరమైనా, కినీసం ఒక అందరైన అనుభూతి మిగులుతుంది.

అయితే ఈ హాసిమూన్ బాంధవ్యం భార్యాభర్తలని ఎక్కువకాలం కట్టివడిని ఉంచలేదు. సమస్యలు పెరుగుతున్నకొద్దీ ఈ చీలిక ఎక్కువవుతూ వుంటుంది. ఒకరిమీద ఒకరు నెపాలు వేసుకోవటం, నిందించుకోవటం, పొరపాటు నీదంతే నీది అని ఎట్టేవా చేసుకోవటం ప్రారంభమవుతాయి. చాలామంది భార్యాభర్తలని కేవలం సెక్కు ఒకటే కలిపి వుంచుతోంది అన్నా ఆశ్చర్యం లేదు. మరికొంతమంది దంపతులలో అది కూడా వుండదు. ఇద్దరిలో ఎవరో ఒకరికి రోమాన్ పట్ల వున్న నిరాసక్తత - అవతలివారిని మరింత దూరం చేస్తుంది.

అవతలివారిలో మనకి నచ్చని గుణాలని వదిలిపెట్టి వచ్చిన గుణాలని మాత్రమే గుర్తించబంద్వారా, తన వ్యంత ప్రపంచాన్ని వేరే నిర్మించుకోవటం ద్వారా ఈ బంధాన్ని

కొంతవరకు నిలబెట్టవచ్చు. అంతేతప్ప జీవితం సర్వవాసనం అయిపోయింది బాధపడుతూ కూర్చుంటే ఒంటరితనం మాత్రమే మిగులుతుంది.

భర్త యొక్క గొప్పతనాన్ని ఒప్పుకొని, ప్రవంచాన్ని మర్చిపోయి, అతడి కాగిలిలో ఒదిగిపోయి, అతడేం చేసినా అది తప్పకుండా మంచిదే అయి వుంటుంది అన్న భావనతో నిరంతరం సంతృప్తిగా బ్రాతికే ప్రీతి అద్భుతమతురాలు. అజ్ఞానానికన్నా మించిన ఆనందమూ, ఆధారపడటానికిన్నా మించిన వార్షమూ లేవు కదా! అయితే ఈ అద్భుతం - ఆమెకి ఏ ప్రమాదమూ రానంతవరకూ మాత్రమే వుంటుంది. 'మమ్మ నా దేవుడివి' అని భర్త అపోన్ని సంతృప్తిపరమ్మ అతడి అడుగుజూడల్లో నడుస్తూ సంసారం చేసుకునే ప్రీలంటే భర్తల కూడా అభిమానమే. ఎందుకంటే వారి అభీష్టాని కమగుణంగా సంసారం గడిచిపోతుంది కాబట్టి వారేం తల్పుకుంటే అది జరుగుతుంది కాబట్టి! సజావుగా సాగినంత కాలం ఫర్మలేదు కానీ భర్తకి ఏదైనా వ్యవనం కొత్తగా అలవాటయినప్పుడు గానీ లేక మరో ప్రీతి వ్యవహారంలో చిక్కుకున్నప్పుడు గానీ సమస్యలు తలెత్తుతాయి. అప్పుడు తులసి చెట్టు గానీ, భర్త పాదారవింద నమస్కారాలు కానీ ఆమెని రక్షించలేవు.

ఒకరినొకరు అర్థంచేసుకుని, ఒకరిలోట్లు ఒకరు గుర్తుంచుకొని, ఒకరి గుణాలు ఒకరు మెచ్చుకుంటూ పాలూ సీళ్ళలా సంసారం గడవడం అనేది కేవలం మన పుస్తకాలో మాత్రమే చూడగలం. నిజ జీవితంలో దాదాపు అది అసాధ్యం. అయినా కూడా చాలామంది దంపతులు వుంచున్నారూ అంటే దానికి కారణం మనం మన సంస్కృతికి, మన ధర్మాన్నికి ఇస్తున్న విలువ. మనిషిని ధర్మం కట్టిపడవేసినంతగా మరేది బంధించి వుండదు. కేవలం తన ఈహించిన విధానంలో సంసారం గడవటం లేదుకదా అని ఒక ప్రీతి గానీ, పురుషుడుగానీ దాన్ని విచ్చిన్నం చేసుకోవటానికి ఇష్టపడదు. ఉన్నంతలో ఎలా సంతృప్తిగా వుండాలి అన్నదే ఇక్కడ ముఖ్యం. దానికి కావలసిన ఏకైక ఆయుధం కమ్యూనికేషన్. జీవిత భాగస్వామి మరీ అహంభావో, మూర్ఖుడో (మూర్ఖురాలో) అయితే తప్ప..... పెల్లల చదువుల విషయం దగ్గరనుంచి, పెద్దల అరోగ్యం వరకూ తన భాగస్వామిని సలహాలడగటం, అవతలివ్యక్తి అలోచనలకి గౌరవం ఇవ్వటం, తన అభిప్రాయాలు నిర్దూషంగా చెప్పగలగటం, అవతలివారి మీద తనకున్న ప్రేమని సృష్టిమైన రితిలో వెల్లడి చేయగలగటం, శారీరకంగా సుఖాన్ని ఇవ్వటం, తాను ఆ సుఖాన్ని పాంచుతున్నట్టు అవతలవాళ్లు గుర్తించేలా చేయగలగటం, అవతలవారు శారీరకంగా, మానసికంగా బలహీనమైనప్పుడు ఓదార్ఘటం... మొదలైనవస్తీ దాంపత్తాన్ని మరింత పట్టిపుం చేస్తాయి. ఇవ్వి చదవటానికి భావుంటాయి తప్ప, స్వచ్ఛమైన నిజాయితీతో చెప్పున్నాను. సాధ్యమవుతుంది. ప్రయత్నించి చూడండి.

వీడ్‌లు

కమ్యూనికేషన్లో మరో అంశం వీడ్‌లు. భార్యని పురిటికి పుట్టింటికి పంపటం కూడా వీడ్‌లే. అందైనన వీడ్‌లు స్నేహాన్ని కలకాలం నిలుపుతుంది.

దురదృష్టవాత్తు, అవతలివారిని ఇంపెన్ చెయ్యటం కోసం, పరిచయమైన కొత్తలో ఇచ్చిన ప్రాముఖ్యత వీడ్‌లు సమయాలో మనం ఇవ్వము. పరిచయముని కొత్తలో అవతలివారి అభిప్రాయాలు తెలుసుకోవటం కోసం, మన అభిప్రాయాలు వారికి చెప్పటం కోసం మనం ఎంతో పాటుపడతాం. వారు ఏం చెప్పినా అది మనకి నచ్చినట్టు ఒప్పుకుంటాం. తీవ్రమైన అభిప్రాయ ఫేదాలని కూడా సుస్థిత్వమన వాదనల ద్వారా పరిషురించటానికి ప్రయత్నిస్తాం. కాలక్రమేణా పరిచయం పెరిగేకాదీ ఈ మంచితనపు సాగుతుంది.

ఇదంతా పక్కన పెడితే వీడ్‌లు సమయాలో మనం చాలా పాధారణంగా ప్రవర్తిస్తాపుంటాం. అలా కాకుండా కొడ్దిగా ఆట్చీయత, మరింత సాంద్రత చేర్చినట్టులే ఆ స్నేహం కలకాలం నిలుస్తుంది. వీడ్‌లు అనేది చాలా బలమైనది. అది అవతలివ్వకీ మనమీద 'అభిరుచిప్రాయాన్ని' మరింత బలంగా ముద్రపడేలా చేస్తుంది. అవతలి వ్యక్తి మంచి హ్యాధ్యంగా సెలవుతీసుకోవటం ఒక కళ.

దీనికోసం మనం వీడ్‌లు సమయంలో కంటిసీరు పెట్టుకోవసరం లేదు. అవతలి ప్రట్టికి దూరమపటం ద్వారా మనం ఎంత వేదన అనుభవిస్తున్నామో పుంభాను పుంభాలుగా మాటల్లాడి వివరించసారం లేదు. మనం మితభాషులమైతే ఒక కంటిచూపు, ఒక స్టర్చాలు. "పెదువుల మీద చిరునవ్వు, కంటి చివర నీటి చుక్క - ఇదో వీడ్‌లంబే" అని నేను ఏదో నవలలో ప్రాశాను. ఒక గాధమైన కరచాలనం కూడా వీడ్‌లు పట్ల మన వ్యధని అవతలి వ్యక్తికి తెలియజేస్తుంది. పెద్ద చదువుల నిమిత్తమై మన తల్లిదండ్రులని విడిచిపెట్టి వెళ్వలసి వచ్చినప్పుడు, మనతో అప్పటివరకు కలిసి శన్న స్నేహితుడు ఉద్యోగరిత్యా వెళుతున్నప్పుడు, మనని ఎంతగా అభిమానించే వ్యక్తి మననుంచి దూరమపుతున్నప్పుడు మనం నిశ్చయంగా ఎంతో భాధపడతాం. అయితే బాధపడటం వేరు, దానిని ప్రకటించటం వేరు.

ముఖ్యంగా పీల్లులు తల్లిదండ్రుల నుంచి చదువు నిమిత్తమో, ఉద్యోగం నిమిత్తమో దూరమపుతున్నప్పుడు, అప్పటివరకు మనతో కలిసి పున్నావు మననుంచి విడిపోతున్న సమయంలో ఆ వీడ్‌లు మనకెంత బాధ కలిగిస్తుందో అవతలివారికి సరిట్టున రీతిలో.. చేప్పే దాని ప్రభావం ఎంతకాలమైనా తన పరిమళాన్ని విడిపోకుండా పుంటుంది. వారు మనకి దూరముని తర్వాత ప్రాసే ఉత్తరంలో స్పష్టంగా మన భావాలని వెలిబుచ్చగలిగితే అది మన ఆట్చీయతా బంధాన్ని చాలా గట్టిపరుస్తుంది. నోటి మాటలని బాధ డామినేట్ చేసినప్పుడు, కంఠం పెగలనప్పుడు ఒక కరచాలనం, చిన్న స్పుర్రు, నుమటి మీర ఒక ముద్దు హ్యాధ్యంతరాఖాలలో వారి పటల మనకున్న ఆట్చీయతనీ, ఆ బాధనీ స్పష్టంగా వెలిబుచ్చగలుగుతుంది. మనకంతో ఇష్టమైన ఒక వస్తువుని అవతలివారికి ఒపుమలిగా

ఇవ్వటం ఈ వీడ్‌లుకి పరాకాష్టూ నిలుస్తుంది. ఆ వస్తువు ఎంతో ఖరీదైనదై వుండవసరం లేదు. దానిపట్ల మనకున్న ఇష్టం అవతలివారికి తెలిస్తే చాలు.

"ది ఆర్ అవ్ పార్ట్సింగ్ అన్న ఒక వ్యాసంలో రచయిత, చరిత పుటలో నిలిచిపోయినబడకట్టరం గురించిప్రస్తావిస్తాడు. అమెరికా సివెర్ హర్ట్లో సాగుతుండి పెట్టుతున్న ఒక యువకుడు తన భార్యకి 'ప్రాసిన ఉత్తరం అది. అది ఈవిధంగా సాగుతుంది.

"సారా,

ఈ పట్ల నా ప్రేమ మరణం లేనిది. అయినా దేశం పట్ల ప్రేమ నన్న యుద్ధానికి పిలుస్తోంది. నీతో నేను గడిపిన మధుర క్షణాలన్నీ నన్న తరంగాలు తరంగాలుగా ముంచెత్తుతున్నాయి. అంత గొప్ప (ప్రేమానుభవాన్ని) పాండగలిగేలా చేసినందుకు నేను దేవుడికి ఎప్పుడూ బుఱపడి వుంటాను. నేను ఒకవేళ యుద్ధాన్నంబి తిరిగి రాకాలే నా ప్రేమని విప్పురించకు. నా ఈపేరితిత్తుల నుంచి ఆభారి శ్వాస బయటికోచే సమయంలో కూడా అది నీవేరుగా పరిణామం చెందుతుంది అన్న విషయం మరచిపోకు. మరణించిన పారి ఆత్మలు ఈ భామిమీద సంచారం చేస్తూ పుంటాయన్న మాట నిజమైన వ్యక్తంలో నేనెల్లప్పుడూ నీ దగ్గరే వుంటాను. ఒక చిరుగాలి నీ ముంగురులను కదల్పటానికి నిన్న స్పృంచినప్పుడు అది నా ఈపేరి అవుతుంది. నేను ఒకవేళ యుద్ధాన్లో మరణిస్తే అది శాశ్వతమైన వీడ్‌లుగా భావించకు. మన కలయికకోసం నేను వేచి వుంటాను. అప్పుడు ఇక ఏ యుద్ధమూ మన ఆత్మలని వేరు చేయలేదు కదా!"

ఇలాంటి వీడ్‌లు తరువాత కాలం ఎంత బలీయమైనదైనా - స్పృతుల పుటలో జ్ఞాపకాన్ని అది చెరపలేదు.

కావలసిందిల్లా హ్యాధుంలో నిజాయతీ మాత్రమే.

ఈ ప్రవంచంలో అన్నిటికన్నా గొప్ప వీడ్‌లు మరణించే వారిని సాగనంపటం!

'అంతర్ముఖం' లో ముందుమాట చదివిన పారికి మా తండ్రిగారి చివరిక్కణాల సంగతి తెలిసే వుంటుంది. నేను సింగపూర్ నించి తిరిగి వచ్చేసరికి అయన ఆభారి మడియల్లో వున్నారు. డాక్టరులు మా తమ్ముడు - అయన మరో రెండ్రోజాల కంటే ఎక్కువ బ్రలతకరిని చెప్పాడు. మా అబ్బాయి గదిలో అయన్ని వుంచారు. చాలా చిన్న గది. వచ్చేపోయే అతిథిల్లో హాఫ్డాడిగా - కిక్కిరిసినట్టు వుండేది.

నేను చేసిన మొదటి పెని అయన్ని నా బెద్దరూమ్లోకి మార్చటం. విశాలమైన ఆ గదిలో పూలమండిలూ అప్పి కిటీకిల దగ్గిర అమర్చి ఆహోదకరమైన హతావరణాన్ని స్పృష్టించటం... టేవ్లో సస్కూ భగవద్గీతా, వెంకటీశ్వరస్వామి పాటలూ పెట్టటం! చివరి క్షణం వరకూ అయన్ని ఒంటరిగా వదలకుండా ఎవరో ఒకరు వుండేలా చూడటం.

కోమాలో వుండే మనిషికి ఇప్పీ తెలుస్తాయా లేదా - అంతర్ముఖ వచ్చిచేస్తుందా లేదా అన్న ఇక్కడ అనవసరం. మనతోపాటూ ఈ ప్రవంచాన్ని, జీవితాన్ని, బాంధవాన్ని పంచుకున్న మనిషిని సాగనంపటంలో ఆ మాత్రం ప్రేమాప్యాయుతలు - చూపటం మన విధి. నీతో పాటూ మేమున్నాను. నీ ఎడబాటు మాకు భరంచలనంత

విషాదాన్ని కలగనేస్తుంది. మరణం విషాదం కాదు. ఒక శాస్త్రత కలయికు పొరంభం. నువ్వు మాకుఁజీవితాన్నిచ్చాను. చివరివరకూ మేము నీతో పుంటాం' అని వెళ్లిపేతున్న వ్యక్తికి చెప్పాలి ! చెప్పేతీరాలి !!

అఖరి శ్యాసన అని తెలియగానే నేల మీదకు చేర్చటం, ఇంటిముందు పడుకోబెట్టటం, (మట్టి) బ్రతుకుతున్నాడని తెలిప్పే) మంచం మీద చేర్చటం అమానుషం. రాక్షసం. హీనం. హీనాతి హీనం !

మనకి ఆప్పులైన ఒక మనిషి మరణించిన మంచం మీద మరో మనిషి తిరిగి పడుకోవటానికి భయపడి - ఆవిధంగా చేస్తుండటం కారణమైతే - మనిషి జన్మ ఎత్తినందుకు సిగ్గుపడాలి.

అన్నిటికన్నా నికష్టమైన వీడ్స్‌లు అది.

ది ఆట్ ఆఫ్ ట్రైవేట్ స్పీకింగ్

మానవ సంబంధాలలో అతిముఖ్యమైన అయిదు అంశాల గురించి మనం చర్చిస్తున్నాం. మొదటి అంశమైన కమ్యూనికేషన్ గురించి ఇప్పటివరకూ చర్చించాం. ఇప్పుడు ట్రైవేట్ స్పీకింగ్ గురించి విశేషమైచుకుండాం.

ఇంగ్లీష్‌లో చాలా ప్రప్తకాలు పట్టిక్ స్పీకింగ్ గురించి వచ్చాయి. కానీ దానికన్నా ముఖ్యమైనది వ్యక్తిగతసంబంధాలా. దీని గురించి ఎవరూ ఎక్కువ ప్రాయులేదు. అందుకే ఈ అధ్యాయాన్ని ఇక్కడ చేర్చటం జరిగింది.

జనంలో స్పీచ్ ఇష్టం కన్నా వ్యక్తులతో మాట్లాడటం ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతని సంతరించుకుంటుంది. ప్రతి వ్యక్తికి సభలలోనూ, పదిమందిలోనూ సంభాషించవలసిన అవసరం రాదు. కానీ నిశ్శయంగా తన తోటి వ్యక్తితో సంభాషించవలసిన అవసరం కలుగుతుంది. అటువంటి సమయంలో స్పృష్టింగా తన హ్యాదయంలో వున్నది బయటకి చెప్పగలిగి వుండాలి. జీవితంలో ఫైకి రావాలంటే అవతలివారిని నొప్పించుకుండా మాట్లాడే చతురత చాలా ముఖ్యం. చాలామందికి ఈ బలహీనత వుంటుంది. ముఖ్యంగా పార్టీలలోనూ, నలుగురూ కలిసినప్పుడూ వీట్లు ఈ బలహీనతకి లేనవుతూ వుంటారు. ఒకవ్యక్తితో ఒక కాంట్రాక్ట్ మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు కూడా కొందరు ఇలాంటి ఇబ్బందికి లేనవటం మనం గమనించవచ్చు.

ఈ బలహీనతని అధిగమించాలంటే, ముందు ఏ విషయమైతే మనం అవతలివ్యక్తి మాట్లాడదల్చుకున్నామో, దానిపట్ల మనకి స్పృష్టమైన అవగాహన వుండాలి. అంతేకాదు. మన యొక్క తెలివితేటలు అవతలివారికి తెలియాలన్నా, మన గురించి అవతలివారికి మంచి అభిప్రాయం కలగాలన్నా మనకి కొన్ని ప్రాధమిక విషయాలు తెలిసి వుండాలి. పైన్పు, భూగోళం, రాజకీయాలు, ఆటలు, ప్రస్తుత సామాజిక పరిణామాలు, వాటిమీద మన అభిప్రాయాలు - ఇవన్నీ కొద్దిమేరక్కునా, స్థిరంగా, మనమీద మనం నమ్మకంతో

మాట్లాడగలిగి వుండాలి ! అవతలి వ్యక్తికి అభిరుచి వున్వరంగం గురించి మనం కొద్దిగానైనా మాట్లాడగలగాలి అంటే ప్రతి విషయమై మనకి కనీస పరిజ్ఞానం అవసరం. 'అవును - కాదు' లాంటి పాడి పాడి సమాధానాలు కాకుండా మనం కూడా చర్చలలో పాల్గొనగలిగి వుండాలి.

శైలం (ప్రోటోజోపా నుంచి కార్బైటా వరకూ, స్క్రోటింగ్ నుంచి పోలో వరకూ, ఆరిమైడైన్ సూత్రం నుంచి ఆర్కర్ క్లౌర్స్ వరకూ, అదితాళం నుంచి అనంద భైరవి వరకూ, అదర్షణ వేదం నుంచి అన్ మార్కిడ్ అబార్వ్వ్ వరకూ, ఇజ్యాయిల్ సమస్యనుంచి పాలస్ట్రీనా పరిష్వారం వరకూ కనీసం కొద్దిగా అయినా తెలిసి వుండాలి. హోల్పు నటులు, తెలుగు సినిమా పరిశ్రమ, చచేనియాలో అంతర్యుద్రూటం, ఇస్లామిక్ చాండసవాదం, శ్రీపాద కథలు, భారతదేశపు ఆర్కివిధానాలు, క్యాన్సర్ నిర్యాలనకు డి.ఎస్.ఎస్.లో శాస్త్రవేత్తలు సాధించిన విజయాలు మొదలైనవన్నీ కాస్ట్రో కూస్ట్రో తెలిసి వుండాలి. ఇదంతా పుస్తకపరం వల్లా, టి.వి.మాటలం వల్లా సాధించవచ్చు. అదేఖంగా పదిమందిలో చిన్న ఉపాయానం ఇష్టవలసి వచ్చినా, యజమానిని జీతం పెంచమని అడగవలసి వచ్చినా, ఏదయినా ముఖ్యమైన మీటింగ్ పోజరు కావలసి వచ్చినా, ఇంటిలో కొద్దిగా హోమ్ వర్క్స్ చెయ్యటం తప్పినపరి. చక్కటి స్పురంతో, స్పృష్టమైన ఉచ్చారణతో, మనం మాట్లాడే విషయం పట్ల మనకున్న నమ్మకంతో సంభాషిస్తే అవతలి వ్యక్తి తప్పకుండా మనపట్ల ఆక్రమించుతుడవూడు. కేవలం సేల్స్ రిప్రెసెంటీవీస్కి మాత్రమే ఇలాంటి కళ అవసరం అనుకోవటం అవేకం.

మంచి వేషధారణ, పెదవుల మీద చెరగని చిరువస్య, కంరంలో ఆత్మవిశ్వాసం, మొదంలో తేటదనం శవస్తీ అవతలివ్యక్తిని ఆకర్షిస్తాయి. మనమీద మనకి నమ్మకం వుంటే అవతలి వ్యక్తి ప్రశ్నలకు స్పృష్టంగా, సూటిగా, సరిగ్గా సమాధానం చెప్పగలిగి రైర్యం మనకి వస్తుంది.

అవతలివారి ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చే పద్ధతి కాకుండా, ప్రశ్నలు వినే పద్ధతి కూడా మన గురించి అవతలివారికి ఒక అభిప్రాయాన్ని కలుగజేస్తుంది. మనం చాలా ఆసక్తిగా అవతలివారిని వింటున్నామన్న నమ్మకం కలుగచేయాలి. చాలా చిన్న ఉదాహరణ ఏమిటంటే అవతలి వ్యక్తి మాట్లాడుతున్నప్పుడు తల వెనక్కి వాల్సేసి రిలాక్స్డిగ్ కూర్చేవటం కన్నా, అతడినైపు కొద్దిగా వంగి వినటం వల్ల మీరు తనవైఅసక్తిచూపుస్తున్నారు అన్న విషయం అవతలి వ్యక్తికి మంచి సంతృప్తినిస్తుంది.

అలాగే మీరు మాట్లాడవలసి వచ్చినప్పుడు కూడా చెప్పరల్చుకున్న విషయాన్ని అవతలివ్యక్తికి ఒక క్రమపద్ధతిలో అందించాలి. ఉదాహరణకి చాలా రోజుల క్రితం ఒక యువకుడు తన సమస్యన్ని చర్చించే నిమిత్తమై నా దగ్గరకి వచ్చాడు. అతడి సంభాషణ ఈ విధంగా పాగింది.

"నేను చాలా ఇస్రీరియారిటీ కాంప్లెక్స్‌లో బాధవడుతున్నాను. నా తండ్రికి ఇద్దరు భార్యలు, నేను పదవ తరగతి పెయిలయ్యాను. సంవత్సరం క్రితం నేనోక అమ్మాయిని

ప్రేమించాను. నా తల్లి మరకించవుండానే మా నాన్న మరో వివహం చేసుకున్నాడు. క్షాసులో నవ్వందరూ ఎప్పుడూ ఆటవట్టిస్తూ వుండేవారు. నేను ఫెయిలవటానికి అదే కారణం. నా తల్లి ప్రశ్నతం నా తండ్రి దగ్గర లేదు....."

ఈ విధంగా ఆ సంభాషణ కొనసాగింది. చెప్పుదల్చుకున్న విషయాన్ని సరిట్టున క్రమంలో చెప్పుకోవటమంటే ఇదే. ఇటువంటి సంభాషణ అవతలివారిని చాలా అయ్యొమయంలో పడవేస్తుంది.

ఒక రకంగా చెప్పాలంటే - ఆత్మన్యానతా భావం మనని అవతలివారితో పరిగ్గ మాటల్లడినవ్వదు. "ఈ జన్మలో నలుగురితో మాటల్డడలేను" అంటూ వుంటారు చాలామంది. కానీ అది నించం కాదు. ప్రయత్నిస్తే ఎవరైనా దానిని సాధించగలరు. తల్లిదండ్రులు చిన్నపీల్లలని సూక్షులో జరిగే వక్కత్తుపు పోటీలలో పాల్గొనేలా చెయ్యటం ద్వారా ఈ ఆత్మన్యానతా భావాన్ని చిన్నతనం నుంచే అధిగమించేలా చేయవచ్చు. చిన్నపీల్లలో బిడియం, అదైర్యం వుంచే అని ఆ వయసులోనే పోగొట్టడం మంచిది. అదే విధంగా సూక్షులో జరిగే చిన్న చిన్న నాటకాలలో పాల్గొనేలాగా పీల్లలని ప్రోత్సహించాలి.

చాలామంది సంభాషిస్తున్నప్పుడు తరచూ వారి సంభాషణలో "నేను" అన్న పదం తరచూ దొర్చటం మనం గమనించవచ్చు. ఇది అవతలివారికి విసుగు కలిగిస్తుంది. సంభాషణలో ఎక్కువ భాగం అవతలివారి గురించి ప్రశ్నలడగటం, వారి గురించి తెలుసుకునే ప్రయత్నం చెయ్యటం అవతలివారికి సంతృప్తినిస్తుంది. ఎప్పుడైతే మన గురించి మనం చెప్పుకోవటం ప్రారంభించామో అది అవతలివారికి నిరాసక్కంగా మారుతుంది. "నేను ఇటువంటివాడిని (దాన్ని). నా హ్యాపయం గులాబి పుప్పు. నేను ప్రతిదానికి ఫీలయిసేతా వుంటాను. నాకు పెంటిమెంటులెక్కువ. స్నేహానికి ప్రోటిమిస్తాను. నాకు ఫలానా పనులు ఇష్టం. నేను పలానా విషయాలలో గప్ప రాన్ని (పాడిని). నేను..... నేను..... నేను...." ఈ విధంగా సంభాషణంతా "తన" గురించి మాటల్డడునేవాళ్ళూ, ఉత్తరాలో తన గురించి ఎక్కువగా (ప్రాసుకునేవాళ్ళూ అవతలివారికి చాలా బోరు కొట్టిస్తారు. అదే విధంగా, తమ ప్రవర్తనలోనీ పోరపాట్లని పదే పదే ఎత్తిచూపుతూ, మాటిమాటికి క్షమాపణలు చెప్పుకునే వారు కూడా విసుగు వ్యవహంలా మారతారు.

అవతలివారితో సంభాషిస్తున్నప్పుడు చెవిలో బాల్పాయింట పెన్నే, అగ్గిపుల్లో తిప్పుకోవటం, మాటిమాటికి సన్నగా దగ్గరం, కర్మితో బలంగా ముక్క లోపల తుడుమకోవటం, అవతలివారి సమక్షంలో అపస్థరాలతో కర్కరోరంగా హామ్ చేస్తూ పాటలు పాడటం, మాటల్డెప్పుడు తరచూ త్రేస్యుతూ వుండటం, నోటి దుర్యాసన, సంభాషణలో తరచూ తమ అనారోగ్యాన్ని గురించి ప్రస్తుతించటం - మొదలైనవస్తీ చిరాకుని కలుగజేస్తాయి. చెప్పవలపిన అవసరంగానీ, చీ పండచ్చంగానీ లేకపోయినా 'నాకు గాఫ్రైట్ ట్రబుల్ వుందండీ' అనో, 'నాకు ఆస్తమా వుందండీ' అనో లేదా పదేళ్ళ క్రితం నాకు సిజేరియన్ చేసినప్పుడూ.....' అనో చెప్పు వుండటం అవతలివారికి ఎంతమాత్రం సదభిష్టాయాన్ని కలిగించదు.

అదే విధంగా కొండరు తరచు "నేను చాలా ప్రాంక్కగా వుంటాను. ప్రాంక్కగా మాటల్డడటం నాకలవాటు" అంటూ వుంటారు. మీరలా అవగానే అవతలి వ్యక్తి ఏమనుకుంటాడో తెలుసా ? "...నేనూ ప్రాంక్కగానే మాటల్డడతాను. అవతలివారిని సీలాబాధపెట్టుకుండా వుండగలిగే సందర్భాల్లో మాత్రమే."

* * *

ఒకరినోకరికి పరిచయం చేయువలసి వచ్చినప్పుడు చాలా చిన్నచిన్న విషయాలు ప్రాముఖ్యతని సంతరించుకుంటాయి. చిన్న వ్యక్తులని ప్రముఖ వ్యక్తులకి పరిచయం చేయాలే తప్ప, ప్రముఖ వ్యక్తులని పరిచయం చేయుకూడదు. ఉడాపారణకి మీరు ఏ కాఁపట్టం రామారావు మాప్పోరి లాంటి ప్రముఖ రచయితలో సంభాషిస్తున్నప్పుడు, మీ స్నేహితుడు విశ్వనాథం అక్కడికి వస్తే, 'ఈయన కాఁపట్టం రామారావుగారు' అని విశ్వనాథానికి పరిచయం చేయుకూడదు. 'ఇతను నా మిత్రుడు విశ్వనాథం' అని రామారావు మాప్పోరికి పరిచయం చేయాలి. ఇది చూడటానికి చిన్న విషయంలా కనపడేనా మనం ఎంతో జాగ్రత్త తీసుకోవలసిన విషయం. అదే విధంగా ముగ్గురు వ్యక్తులు కలిసి కూర్చున్నప్పుడు మనం ఒక వ్యక్తికి ఎక్కువ ప్రాముఖ్యతనిస్తూ అతనితో ఎక్కువ సంభాషించకూడదు. రెండో వ్యక్తిని కూడా కలుపుకోవాలి. అన్నిలికన్నా ముఖఫ్యున విషయం ఏమిటంటే ఏదైనా కంపెనీలో మనం నిర్దిశ్యం కాబడుతున్నామన్న విషయం తెలిసినప్పుడు, మనతో ఎక్కువమంది సంభాషించటానికి ఆసక్తి చూపించటం లేదు అన్న విషయం గమనించినప్పుడూ మనం ఆ కంపెనీ నుంచి విడిసేవటం ముఖ్యం. మనకి ప్రాముఖ్యత లేని రంగంలో కానీ, కంపెనీలో కొనీ వుండటం అభిలఘేయం కాదు.

మనం కొంతమందితో సంభాషిస్తూ వుంచే మనసంతా ఎంతో ఆహ్వానంగా ఉంటుంది. వారు మనపట్ల చూపిస్తున్న ఆసక్తి వారితో మరికొంచెంసేపు మాటల్డాలని పించేలా చేస్తుంది. మనసంతా ఆసక్తిదంగా మారుతుంది. మధ్మ తిరిగి వారిని వ్యప్తు కలుపుకోవాలా అనిపిస్తుంది. అలాంటి వారిలో మనమూ ఒకశ్శం కావాలనుంటే, వ్యక్తిగత సంభాషణల గురించి పైనచెప్పిన విషయాలన్నీ గుర్తుంచుకుంటే చాలు.

ఆధారపడటం

X "ఈ ప్రవంచంలో ప్రతి వ్యక్తికి మరొకరిచేత ప్రేమించబడమే కాదు, నేను నిన్న ప్రేమిస్తున్నాను" అని చెప్పించుకోవాలని కూడా వుంటుంది" అంటాడు జార్జి ఇలియట. ఇది మనసిక బలహీనతకాదు. మనసిక అవశ్యకత. అయితే దీనికి చెల్లించబడసిన మూల్యం ఏమిటి అనేది మనకి మనం నిర్దిశ్యించుకోవాలి. ఒక మనిషి మరొక మనిషిని ఎందుకు ప్రేమిస్తాడు ? అవతలి వ్యక్తి నుంచి ప్రేమని పొందటానికి ! అయితే కాలం గడిచేక్కదీ కేవలం ప్రేమక్కుట ప్రేమని నిలబెట్టలేదు. ఇతర విషయాలన్నే మధ్యలో విజయానికి ఐదు మెట్లు —

చోటు చేసుకుంటాయి. ఆ ఇతర విషయాలలో అన్నిటికన్నా ముఖ్యమయినది ఆధారపడటం. మనం ఒకరిమీద ఆధారపడుటూ, అవతలివారిని మనమీద ఆధారపడేలా చేస్తూ ప్రేమని కొనసాగించటాన్ని 'ఇంటర్ డిపెండెస్' అంటారు. ఈ పరస్పర ఆధారపడటం అనేది కేవలం ప్రేమలోనే కాకుండా చాలా విషయాలలో చోటుచేసుకుంటూ వుంటుంది. మనం సంఘజీవులం కాబట్టి ఈ విధానున 'ఇంటర్-డిపెండెస్' తప్పనిసరి.

మనం చిన్న పీల్లలుగా వున్నప్పుడు తప్పటంగులు నేయటానికి, చివరికి ఆహారం తినటానికి కూడా మరో వ్యక్తి మీద ఆధారపడి వుంటాము. కాలక్రమేణా మన పనులు మనం చేసుకునే స్తాయికి వస్తాం. శారీరకంగా, మానసికంగా, ఆర్థికంగా, ఎమోషనల్గా కూడా ఎవరిమీద ఆధారపడకూడని, మన కాళ్ళ మీదే మనం నిలబడాలని కోరుకుంటాం. అయితే ఇది అత్యన్నత స్త్రీతి కాదు, కేవలం "ఉన్నత" స్త్రీతి మాత్రమే, దీని ఔషాయికి చేరుకున్న తర్వాత మనం సమాజంలో వున్నందుకు అవతలివారిటై కొన్ని విషయాలకోసం ఆధారపడి, అవతలివారిని కొన్ని విషయాల కోసం మనమై ఆధారపడేలా చేసుకోవటం "అత్యన్నత స్త్రీతి" అని గ్రహిస్తాం.

మొదటి స్తాయిలో "సువ్వు నా కోసం ఇది చేయి, మువ్వు నా భాధలని విను, సువ్వు ఈ పనిచేస్తే నేను నీకు జన్మంతా బుఱపడి వుంటాను" మొదలైన అభ్యర్థనలు తరచు చోటు చేసుకుంటూ వుంటాయి. ఆకలేసినప్పుడు చిన్నపీల్లలు ఏడవటం ఇలాటిదే. దురదష్టప్పశాశ్వత కొంతమంది వ్యక్తులు తమ జీవితపు ఏ స్టేజిలోమూ ఈ స్తాయి దాటి పైకి రాలేదు. అవతలి వ్యక్తి తమకోసం ఇథన్నీ ఎందుకు చేస్తాడు అని కూడా ఆలోచించరు. అలా అలోచించవలసి వచ్చినప్పుడు తమ ప్రేమనో, యవ్వాన్నే భార్య సిస్టమ్ కింద అవతలివారికి అర్పిస్తూ ఆత్మనంచన చేసుకుంటారు. ఇదే విధంగా ఆధారపడి పురుషుడయితే అతడు 'పౌనః ప్రేక్షిగా తయారఫుతాడు. లేదా ఒక స్ట్రీకోసం సర్వం కోల్పోయిన అభాగ్యుల లిస్ట్లో ఒకడుగా చేరతాడు.

ఈ విధంగా అవతలి వ్యక్తి మీద మనం ఆధారపడినప్పుడు అతడు దయార్థ ప్యాదయుడు, స్వతంత్రాగా మంచివాడు అయితే పరవాలేదు. కానీ తన అవసరం తీరేవరకూ మనని వాడుకునే వాడుయితే క్షపం. నాకు తెలిసిన ఒక పరిచయపుత్తుడు వివాహితుడు. అతనికి ఒక అమ్మాయితో పరిచయం అయింది. ఆ అమ్మాయి నిరంతరం ఎవరో ఒకరిమీద ఆధారపడే స్వభావం కలది. వారిద్దరూ స్నేహితులయ్యారు. అతడికి వివాహయిందన్న విషయం ఆ అమ్మాయికి తెలుసు. అయినా కూడా స్నేహం సేరుతో రోజుకి ఎనిమిదిగంటలు అతడితో కలిసి వుంటుంది. తన ఒంబరితనం పోగొట్టుకోవటానికి అతడిని తనవాడుగా గుర్తిస్తుంది. ఇదంతా ప్రాంక్షేపిస్తే అన్న ముసుగులో జరుగుతుంది. అతడి భార్యకి తెలియకుండా జరిగే ఈ మొత్తం వ్యవహారంలో నష్టపోయింది ఆ అమ్మాయే అన్న విషయం ఆమె గుర్తించడు. ఎందుకంటే అతడు ఆమెతో పాటు కేవలం కొన్ని సంవత్సరాలపాటు మాత్రమే కలిసి వుంటాడు అన్న చేదు

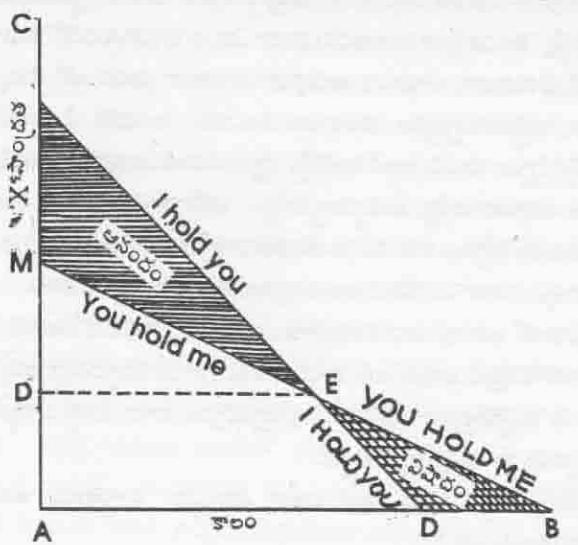
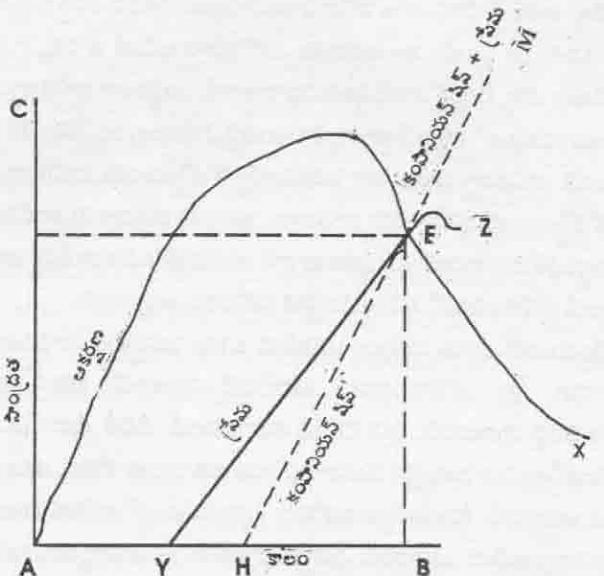
వాస్తవాన్ని ఆమె గుర్తించడు. ప్రస్తుతం అయితే తన యవ్వాన్ని, అందాన్ని, సమయాన్ని పటంగా పెట్టి అతని స్నేహితురాల హోదాని సంపాదించగలిగింది తప్ప అతడు వదిలేసిన తరువాత (వయసు పైబడి) ఈ అవకాశం మరొకసారి ఆమెకి దొరక్కు పేచుట్టు, దీపం వుండగానే ఇల్లు చక్కబెట్టుకోవాలనే (అది వివాహంగానీ, ఆర్థికంగా గానీ) జ్ఞానం లేకుండా కేవలం "ఆధారపడటం" ద్వారా తాత్కాలికసంతుల్పించడం వల్ల ఆమె తన యవ్వాన్ని కోల్పోయింది. దానికన్నా ముఖ్యంగా సమయాన్ని కోల్పోయింది. దానికన్నా ముఖ్యంగా ప్రేమని కోల్పోయింది. ఇప్పు చేదు వాస్తవాలు. ఇలాంటి వాస్తవాలని అంగీకరించాలంటే గొప్ప అత్యపరిశోధన కావాలి. ప్రస్తుతం భాగానే జరిగిపోతోంది కదా అన్న భావం మనలో ఎప్పుడయితే ప్రవేశించిందో అది అభివృద్ధికి నిరోధకం అవుతుంది.

ఎప్పుడయితే ఇద్దరు వ్యక్తులు ఒకరిమీద ఒకరు పరస్పరం మానసికంగానూ లేక ఆర్థికంగానూ, లేక భౌతికంగానూ ఆధారపడి వుంటారో అది ఉన్నతస్తాయికి సంబంధించినదై వుంటుంది. పైన చెప్పిన ఉదాహరణకి, దీనికి తేడా ఏమిటంటే - పై ఉదాహరణలో ఆ వివాహితుడైన మగవాడు సామాజిక భద్రత కోసం, కుటుంబం కోసం భార్యమీద ఆధారపడి, కేవలం స్నేహం కోసం, స్నేహం పేరుతో శారీరక సంబంధం కోసం మరొక అమ్మాయిమీద ఆధారపడి వున్నాడు. అతడు ఆ అమ్మాయి గురించి మాతో మాటలే ఏ సందర్భంలో కూడా ఆమె పట్ల గౌరవం చూపించడ. చిత్రమైన స్త్రీ ఏమిటంటే ఆలా గౌరవం చూపంచడు అన్న విషయం ఆ అమ్మాయికి కూడా తెలుసు. కానీ నిలదీస్తే 'ఈ మాత్రం సంబంధం కూడా ఎక్కుడ తెగిపోతుందో' అని ఆమె భయం. ఇటువంటి భయాలూ, భాదలూ, అభద్రతా భావాలూ మనసులో పెట్టుకొని చేసే ఏ స్నేహమూ అనందస్నీవ్యదు. కలకాలం నిలవదు. అందుకే ఏలయినంత త్వరగా 'డిపెండెస్' స్తాయి నుంచి 'ఇంటర్ డిపెండెస్' స్తాయికి మనిషిరావాలి. నెంటనే ఏలయినంత త్వరగా ఆ అహంభావాన్ని, ఆత్మవిశ్వాసాన్ని - పరస్పర ఆధారం (ఇంటర్ డిపెండెస్) స్తాయికి తీసుకు వెళ్గాలాలి. మనం అవతలి వాళ్ళమీద ఎంతగా ఆధారపడుతున్నామో, అవతలివాళ్ళని కూడా మనమీద అంతగా ఆధారపడేలా చేసుకోవాలి.

X "ప్రేమలో ఇలాంటి ఆధారపడటాలు, ఆధారపడేలా చేసుకోవటాలు ఏమీ వుండవు. అది ఒక అలోకించున భావం" అని చాలా సీతి సూత్రాలు చెప్పువచ్చు. ఇక్కడ 'జూలియన్ బోర్డ్స్' అనే తత్త్వవేత్త ప్రాసిన సూక్తిని ప్రస్తుతిస్తామన. చాలా చిన్న వాక్యంలో ఒక గొప్ప సీతి సూత్రాన్ని ఆ తత్త్వవేత్త చెప్పాడు.

"ప్రేమ గుడ్డిది కాదు. అది చాలా ఎక్కువగా చూస్తుంది. అందుకే తక్కువ చూడాలనుకుంటుంది."

మనందరం దానికి భయపడే ఎక్కువ లోతుగా అలోచించం. ఎందుకంటే విశేషించుకోర్కె ఇలాంటి సంబంధాలపై పారల్లా తేలిపోతాయి కాబట్టి

$AB = \text{కాలం}$, $AC = \text{సాందర్భ}$. మొదటిగ్రాఫ్‌లో ఆక్రమణ "వెంటనే" ప్రారంభమై క్రమంగా తగ్గిపోతుంది. (AX) కొంతకాలానికి ప్రేమ ప్రారంభమవుతుంది. ఒకర్నీకరు

అర్థం చేసుకోకపోతే (సరి అయిన కంపేనియన్స్‌పేకపోతే) ఆ ప్రేమ కూడా క్రమంగా వాడిపోతుంది. (YZ) దాన్ని నిలబెట్టుకోవాలంటే - అది అధోముఖం పట్టకముండే, ఒక బంధం ద్వారా దాన్ని నిలబెట్టాలి. (YM)

రెండో గ్రాఫ్ మరింత ముఖ్యమైనది. $AB = \text{కాలం}$, $AC = \text{సాందర్భ}$. అనుకుంటే పరిచయమైన కొత్తలో ఒకరి హోల్డింగ్ (XD) మరొకరి హోల్డింగ్ (MB) వేర్చే రూపాయిల్లో కొనసాగుతే వచ్చే ఆనంద విషాదాల్చి సూచిస్తుంది. ఉదాహరణకి ఒక అమ్మాయి వెనుక ఒక అబ్బాయి పడ్డడనుకుండాం. ఆమె ఏ పని చెయ్యమన్నా (కొత్తలో) చేస్తాడు. ఆ అమ్మాయికి అది ఆనందం (XME త్రిభుజం), క్రమంగా ఆమె అతడిని హోల్డ్ చేసే పట్టు కోలోయిందనుకోండి. అది విషాదం. (EDB త్రిభుజం).

శెండూ సమానంగా వుంటే అది సుఖప్రదమైన సంసారం (ప్రేమ) అవుతుంది. తను నిర్భయం చేయబడుతున్నానన్న ఫీలింగ్ ప్రేమలో విషాదం కదా!

ప్రేమ రాహిత్యం మనిషిని కొద్దికొద్దిగా కృషిచిపోయేలా చేస్తుంది. మనల్ని ప్రేమించేవాళ్లు గానీ, మనం ప్రేమించేవాళ్లు గానీ లేకపోవటం దుర్ఘామైన స్త్రి. అయితే వ్యక్తిత్వం లేకపోవటం ఇంతకన్న నిక్షపమైన స్త్రి. ప్రేమకోసం వ్యక్తిత్వాన్ని బలిపెట్టకర్మిదు. సమాన స్థాయిలో ప్రేమ మహాత్మాప్రమాణమిగిల్లాడినది.

సీ స్నేహితులు నిన్నెక్కువ కాలం గుర్తుంచుకోవాలి అనుకుంటే వారి దగ్గరనుంచి ఏదైనా అప్పు తీసుకొని తీర్చకుండా వదిలేయి" అని ఒక జోక్ వుంది. కానీ దాన్ని కొద్దిగా మారిప్పే అది గొప్ప జీవిత సూత్రం అవుతుంది - నువ్వు సీ స్నేహితులని కలకాలం గుర్తుంచుకోవాలి అనుకుంటే వారి నుంచి అప్పుతీసుకో. ఆ అప్పు ప్రేమ, దయ, క్షమ, నమ్మకం, విశ్వాసం.'

ఆర్థికంగా, మాననెకంగా మీమీద ఆధారపడుతున్న భద్ర / భార్య పిల్లలు కాకుండా మీరు ఇంకెవరినైనా ఇంప్రెన్ చేయగలుగుతున్నారా? అలోచించి చూడండి. ఒక వేదాంతి గానీ, మత గురువుగానీ, ఆర్థికాప్రవేత్త గానీ, కళాకారుడుగానీ ఉపన్యాసం ఇస్తూ వుంచే మనం అది వినటానికి ప్రయాణం చేసి వెళతాం. మన సమయాన్ని దానికోసం కేటాయిస్తాం. మరి కొండరి కంపెనీని అమితంగా కోరుకుంటాం. అవిధంగా వారు మనల్ని తమమీద కొద్దిగానైనా ఆధారపడేలా చేసుకుంటున్నారంటే దానికి కారణం వారి విద్యత్వం ప్రాపంచిక పరిజ్ఞానం, తమ తమ రంగాలలో వారికున్న ప్రవేశం - ఇష్టే వారిపట్ల మనకి ఇష్టేస్తే, గౌరవాస్త్రాలు కలుగజేస్తాయి. మనం కూడా వారిలా అవ్యాలంటే ఎంతో క్రమిచేయాలి. అప్పుడు చాలామంది వ్యక్తులు మనమేం చెప్పామా అని ఎదురుచూస్తూ వుంటారు. మన కంపెనీని కోరుకుంటారు. మనమంటే ఇష్టం చూపిస్తారు. ఈ విధంగా కేవలం మోసపూరిత మాటల్లో ఆర్థిక సంబంధమైన బంధంతో అవతలివారిని మనమీద ఆధారపడేలా చేసుకోకుండా, మనకున్న మాట చాతుర్యంతో, చిరునవ్వుతో, మంచితనంతో,

సహాయపడే గుణంతో, విద్యత్తుతో ఆధారపడేలా చేసుకోవటం మనములుగా పుట్టినందుకు మన కనీసం కర్తవ్యం.

పరిచయమైన కొత్తలోనే చాలామంది తమ గురించి చెప్పుకుంటూ వుంటారు. తమ అనారోగ్యం, తమ మానసిక బాధలు, తమని అవతలివారు మౌసంచేసిన విధానం - ఇప్పన్ని ఒక చిట్టాలా ఏకరువు పెదుతూ వుంటారు. మొదటి పరిచయంలోనే నేసింత బలహినంగా వున్నాను, నాకు దేయాత కావాలి అని చెప్పుకోవటం అవతలివారి దృష్టిలో మనని ఒక మెట్టు కింద వుండేలా చేస్తుంది. వీలైనంత త్వరగా ఈ బలహినతని ప్రతివాళ్ళూ అదిగమించాలి. అలా చెప్పుకోవటం వల్ల మనక్కే లాభం ఏమిలేదు అన్న సత్యాన్ని గ్రహించాలి. మరికొంతమందితో మనం ఎప్పుడు మాటల్లాడినా మన మాడ్ కూడా సగం పాడవుతుంది. ఎప్పుడూ ఏదో ఒక బాధతో వాళ్ళు బాధపడుతూ వుంటారు. కొడుకు అనారోగ్యం, భర్తవట్టే బాధలు, భార్యలు సుఖం లేకపోవటం, కోర్చు కేసు, తనకి తరచూ వచ్చే పైగ్రియిన్ - ఇలాంటి విషయాలు కొంతమందిని బాధపడుతూ వుంటే, మరికొంతమందిని నిరంతర బిటమి, జీవితంలో ఏదీ సాధించలేకపోయాను అన్న అసంతృప్తిమొదలుని బాధపడుతూ వుంటాయి. ప్రతి మనిషికి ఎంతో కొంత అసంతృప్తి వుంటుంది. కానీ తరచూ అదే అసంతృప్తిలో బ్రతకటం ద్వారానూ, కాశ్చ కదిపితే చాలు ఆ అసంతృప్తిని అవతలివాళ్ళకి వెల్లడి చేయడం ద్వారానూ అతడు ఒక అన్నటచబుల్గా మిగిలిపోతాడే తప్ప అతడు సాధించగలిగేదేమీ వుండదు.

మనం థంకోకరి మీద ఆధారపడటం ఎంత నిర్భరకమో, మనమీద ఆధారపడే అవతలివారిని అంతగా నమ్మటం కూడా నిర్భరకమే. కేవలం వారి బాధలు వింటున్నాం కాబట్టి మనకి చెప్పుకుంటున్నారే తప్ప, మనం వినకపోతే మరొకరితో చెప్పుకుంటారు. ఇదంతా మన గొప్పతనం అనిగానీ, ఒక బాంధవ్యం అనుకోవటం మన తెలివితక్కువ తనాన్ని సూచిస్తుంది.

“హాయి సమస్యకి పరిష్కారం చెప్పు” అని ఒకరడగ్గానే మనకు తోచిన రితిలో, మనకి మనం గొప్పతనాన్ని ఆపాదించేసుకుని ఒక పరిష్కారాన్ని విసిరేస్తాం. ఇది చాలా నిర్భరకం. ఈ ప్రవంచంలో ఏ సమస్యకి ఖచ్చితమైన పరిష్కారాలు లేవు. అది ఆ వ్యక్తి మనస్తుట్టంట్టు - అతడు తీసుకోగలగే రిస్కోపై - అతడు పరిష్కరించుకోవలసిన విధానం ఆధారపడే వుంటుంది. మన అనుభవాన్ని పునాదిగా చేసుకుని, సమస్యని విశేషించి “ఇదిగో - ఈ విధంగా ప్రవర్తిస్తే పలానా లాభాలూ, ఫలానా నష్టాలూ వున్నాయి” అని వేరేరు పద్ధతులు మాత్రమే మనం అవతలివారికి సూచించగలం. నిజంగా మీరు అలాగే చేసున్నారో లేదో విశేషించుకోండి. ఎందుకంటే 80 శాతం కేసుల్లో - మీరనుకున్నది అతడు అనుకున్నది ఒకటయితేనే అవతలివ్యక్తి మీ సలహా ఆచరిస్తాడని గుర్తుంచుకోండి. మనవరకూ ఎందుకు ? దేవుడినే ఉదాహరణగా తీసుకుండాం. పరీక్ష ప్రాపుయితే తిరువతి వచ్చి గుండు గియించుకుంటాను అని మొక్కకుంటాడే తప్ప, నువ్వు నన్న పాన్ చేయించగల సమర్పుడిని అన్న నమ్మకంతో పరీక్షకు ముందే గుండు గియించుకుంటున్నాను అని ఏ విద్యార్థి మొక్కకుడు కదా ! ఈ ఉదాహరణ చాలదా ?

జీవితంలో ఔక్కి వచ్చిన వాళ్ళంతా ఏదో ఒక స్టేజిలో ఒంటరితనంతో బాధపడిన వాళ్ళే, వారు ఎవరిమీదా ఆధారపడలేదు. నేను ఏదో వనలలో ప్రాపిసట్టు వారు రాత్రికి రాత్రి విజయశిఖరాలని అధిరోహించలేదు. భార్యలిడ్డలతో సహా ప్రవంచం అంతా రాత్రి నిద్రపోయినపుడు తాము మాత్రమే మేలుక్కనీ ఒక్కట్టు. అడగే వేస్తూ శిఖరాన్ని అధిరోహించారు. ఎప్పుడైతే ఈ అత్యవిశ్వాసం మనలో బయల్దేరిందో అప్పుడు మనం డిపెండెన్సీ (ఆధారపడటం) స్టేజి నుంచి ఇండిపెండెన్సీ (స్యాయం సమృద్ధి) స్టేజి వరకు వెళ్ళి, ఆక్రమిసుంచి ఇంటర్ డిపెండెన్సీ (పరస్పరాధారం) గమ్యానికి చేరుకుంటాము.

నేను త్వరలో ప్రాయబోయే ‘అనైతికం’ అన్న వనల ఒక యిద్దర్గాఢి. ఒకామె కాన్సిలింగ్ కోసం నాదగ్గరికి వచ్చింది. భర్త నిరాసకత వల్ల అమె భర్త అన్నగార్చారు తీవ్ర బావారి యొక్క ఆకర్షణలో పడింది. అతడిని మనస్సుగ్గార్చా ప్రేమించింది. అతడికి కొంతకాలమైన తర్వాత అమెవట్ల వ్యామోహం తగిపోయింది. అమె యొక్క ఫీర్యాదు నీమిటంబే - ‘నేను నా కుటుంబాన్ని కూడా రిస్కులో పెట్టి అతడిని అంత మనస్సుగ్గార్చా ప్రేమించానే, అతడు నన్న తన ఇష్టమొచ్చినంత కాలం వాడుకుని, ఇప్పుడు ఈ విధంగా దూరం చేయటం న్నాయమేనా ?’ అని.

మౌనం చేయటం అనేది మనిషి జీవితంలో ఒకబాగం అయినప్పుడు, మౌనగింప బడకుండా ఎలా వుండగలమని మాత్రమే మనం అలోచించాలి. మన రక్షణ మనం తీసుకోకపోతే ఎవరు తీసుకుంటారు ? లేదు అవతలివారికి ఇంతచేశానుకూడా, అవతలివారు ఇలా . మౌనంచేయటం భావ్యమేనా ? అన్న హాక్కు సైతికంగానూ, కోర్చులలోనూ సాసుభాతి పాండుతుందేమా కానీ, నిజ జీవితంలో మనకి ఏమాత్రం మానసిక ప్రేర్యాన్నిస్తుడు. మనని మనం కోల్పోతూ, అవతలివారి మీద అవతలివారినికి ఇది మంచి ఉదాహరణ. ఆ తరువాత అమె ట్రాంచి నెర్చుకొని, ఒక ఎస్టేబ్లూప్యార్టలో పనిచేస్తూ భర్త పిల్లల్లో సుఖంగా వుంటోంది. గతం ఒక ప్రెడకల. ॥

పాకొచ్చిన పుత్రురం గురించి ఇక్కడ ప్రస్తావిస్తాను.

అమె పేరు లాట్సై (అనుకుండా). ఆముకు ప్రస్తుతం 45 ఏళ్ళు, పదమూడెళ్ళ వయసులోనే అమె శారీరకంగా ప్రష్టో వుండేది. అమె తండ్రి స్టేజిప్పుడు కుటుంబంలో మాత్రమే మనకి గొరంపం, భయం. అభిమానం. నయగురితో కూర్చుని కబుర్లు చెప్పేలప్పుడు కూడా వల్సో కూర్చేబెట్టులునేవాడు. చిన్నతనం నుంచి అలవాటు కాబట్టి ఎవరూ ఏమనుకునే వారు కాదు. అంకుల్ అని పెలిచేది.

కొంతకాలం గడిచేసుకి ఆయనలో ఏదో మార్పువచ్చినట్టు ఆ అమ్మాయి గ్రహించింది. యుదాంగా వేసినట్టు ఎక్కడెక్కడో చేతులు వేసి నిమిచేచాడు. ఔక్కి మాత్రం ఏమీ తెలియన్నట్టే ప్రవర్తించేవాడు. ఎవరికయినా చేప్పాలంచే అమ్మాయికి భయం. ఆయన చేసే పమలు కోద్దిగా బాపున్నట్టే అనిపించేవి. తెలిసే తమిను వారు వీరేంద్రనాథీ.

అమె గెరువతీ అయింది. భయంలో వార్షికపోయింది. ఆయన తీసుకెళ్ళి వేరీ శాఖలో వుంచాడు. ఇద్దరికి ముట్టె ఏళ్ళ వయసు తేడా వుంది. తనేం పోగుట్టుకుండో తెలిసేసికి పరిష్కారించేయుదాటియింది. అమె ప్రాపిచేయింది లేది వేసి వయసున్నారు ఇంట్లోవాళ్ళు.

అయిన అబార్షను చేయించాడు. పెళ్ళి చేసుకోకుండా ఆదే వూళ్ళే వుంచేసాడు. అయిదు సంవత్సరాల్లో రెండు మూడుసార్లు అవిధంగా అబార్షను చేయించాడు. నెలకోసారి వచ్చేవాడు. పెళ్ళి మాత్రం చేసుకోలేదు. రెండో పెళ్ళి చేసుకుంటే పోలీసులు అరెస్టు చేస్తారని చెప్పాడు. నమ్మింది. ఈ లోపులో ఆమె తండ్రి మరణించాడు.

ఆమె ఎక్కడో కనపడిందని, లేవదీసుకుని వెళ్ళినవాడు చచ్చి పొయాడనీ, వెనక్కి తీసుకోచ్చాననీ చెప్పాడు. ఆమెనీ అలాగే చెప్పమన్నాడు. చెప్పింది. విధవరాలైన తల్లినెత్తి నోరూ కొట్టుకుంది. కడుపులో దాచుకుని చదివించసాగింది.

ఇలాటి విషయాలు బయటపడకుండా ఎలా వుంటాయి ? జనం గుసగుసలాడు కున్నారు. ఆయనకే మోజా తీరిపోయింది. రాకపోకలు తగ్గించాడు. ఈ లోపులో అమ్మాయి బి.ఇంది, పాసయింది.

ఇంటర్వీడియట్ పాసయి లారీ ఆఫీసులో పనిచేసే ఒక కుర్రవాడు పెళ్ళి చేసుకుంటానని వెంటపడ్డాడు. గతమంతా పూసగుచ్చినట్లు చెప్పింది. పెద్ద హృదయంతో, లాస్క కట్టుంతో చేసుకున్నాడు. దాంతో స్కూలు పెట్టించాడు. ఆవిడ ప్రీన్సిపాలు. అతడు మానేజరు. టీచర్లని భాగా మానేజి చేసేవాడు.

ఆమె దానికి అభ్యంతరం చెప్పే - కొట్టటం ప్రారంభించాడు. ముసలాడితో లేచిపోయి, అయిదేళ్ళ కావరం చేసివచ్చిన దాన్ని అసలు తను 'ఏలుకోవటమే' గా ప్రవరమని అనేవాడు.

చిన్నప్పటినుంచీ పెరిగిన హూరు కాబట్టి - ఆమెపట్ల ఎవరికీ సానుభూతి లేదు (అని ఆమె భావిస్తోంది). స్కూలుని మాత్రం భాగా అభివృద్ధిలోకి తీసుకొచ్చింది.

అతడు ఇంకో విహాం చేసుకున్నాడు. ముగ్గుర్లు పిల్లలు. ఈమెకి పిల్లలు లేరు. మూడుసార్లు అబార్షను అయిన దానికి ఇక పిల్లలోం పుడతారు? అని ఎగతాళిచేస్తూ వుంటాడు.

క్రమంగా రాకపోకలు తగ్గించేసి, కొంతకాలానికి పూర్తిగా రావటం మానేసాడు. ప్రీన్సిపాలూ - మానేజరూ హోదాలో కేవలం పగలు స్కూల్లో కలుసుకుంటూ వుంటారు. అతడి మొదటి భార్యగా, ప్రీన్సిపాలుగా, ఆమె చెలామణి అవుతూ వుంటుంది. స్కూలు తనపేరు మీద మార్పుకోవటానికి ప్రయత్నించాడు కానీ, ఆమెకి బి.ఇంది. క్వాలిఫికేషను వుండటంవలనో - స్కూలం ఆమెపేరు మీద వుండటం వలనో లది సాధ్యం కాలేదు. ఆమెకి నెలకిపెయ్యిరూపాయలు ఇస్తాడు, మిగతా అంతా తనరెండో సంసారానికి వినియోగిస్తాడు.

వెయ్యి రూపాయలో ఆమె ఎలా ఒంటరి సంసారాన్ని వెళ్ళిస్తోందో దేవుడికెరుక. ఇలా దాదాపు పడిపోను సంవత్సరాలుగా సాగుతోంది.

ఇప్పుడామె ఆరోగ్యం పాడయింది. అతడు డబ్బివ్వుడు. గట్టిగా అడుగుతే వదిలేస్తా నంటాడు. ఇదీ సమస్య.

దీనికి మీరేం పరిష్కారం చెప్పతారు ?

ఇలాటి వారుకూడా వుంటారా అని ఆశ్చర్యపోతున్నారా ? 'అధారపడటానికి' ఇది పరాక్రాంతపెద్ద రేంజిలో కాపోయినా - కాస్త తక్కువ లెవల్లో ఆధారపడేవారూ, ఎమాఫసల్ భ్లాక్మెయిల్ కాబడే వాళ్ళూ మనకి తారసపడుతూనే వుంటారు.

- ఒకస్త్రీఎందుకు వివాహాన్ని ఆశిస్తుంది ? వివాహంధాన్ని ఎందుకు కొనసారి వేతికం (ప్రేమించే తోడుకోసం)
- ఆర్ద్రికం (పోషణ కోసం)
- సామాజికం (సంఘం నుంచి భద్రత కోసం)
- శారీరకం (కౌర్కల్ చట్టబద్ధంగా తీర్చుకోవటం కోసం)

మరి వైసంపుటలనో ఇవేమీ (కనీసం ఒకటి కూడా) లేవే. అయినా ఆమె ఎందుకు అలాగే వుండిపోవటానికి ఇష్టపడుతోంది ? మీరే ఆలోచించండి. నిర్దకంగా ఇంకోకరిమీద ఆధారపడటం అంటే ఇదే.

* * *

మనం మనమీదే ఆధారపడుతూ ఎలా బ్రతకాలి ? ఒకవేళ అవతలి వ్యక్తిమీద ఆధారపడవలసి వ్యస్తి ఆ పరస్పరాధారాన్ని పెంచుకోవటం కోసం ఎటువంటి వ్యక్తిని ఎన్నుకోవాలి ? అని తెలుసుకోవటానికి కొన్ని ముఖ్య సూత్రాలని ఇప్పుడు చర్చిస్తాం.

1. అవతలి వ్యక్తిమీద అభిప్రాయాన్ని వెంటనే ఏర్పరచుకోండి. చాలాకాలం గమనిస్తూ వుండండి.
2. మీరు ఎక్కువ మాట్లాడకండి. అవతలివారు చెప్పేది వినండి.
3. ఫస్ట్ ఇంప్రైమెంట్ బెస్ట్ ఇంప్రైమెంట్ అనేది ఎల్లవేళలా సత్యం కాదు. ఆకర్షణకీ, ప్రేమకీ వున్న తేడా అదే అదే. మొట్టమొదటటి అభిప్రాయంద్వారా మీరు ఇచ్చితమైన నిర్ణయాలపైపుడూ తీసుకోకండి.
4. అవతలివారికి ఉపయోగపడతాయనుంటే తప్ప మీగురించి మీరెపుడూ ఎక్కువ చెప్పుకోండి. అవతలివారు మీ గురించి వేరే పద్ధతులద్వారా తెలుసుకునేలా చేయండి.
5. మీ అభిప్రాయాలని సాధ్యమయినంతవరకు మొదట్లోనేలడి చేయకండి. అవతలివారి అభిప్రాయాలు వాటికి వ్యతిరేకంగా వున్నా, కేవలం మిమ్మల్ని ఇంప్రైమెంట్ చేయటం కోసం మీ అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించట్లు ప్రవర్తించవచ్చు. అలాకాకుండా అవతలివారి అభిప్రాయాన్ని ముందు తెలుసుకుంటే అవి మీ అభిప్రాయాలతో, అభిరుచులతో సరిపోయననా, కాదా అన్న విషయం మీరే నిర్ణయించుకోవచ్చు.
6. ఆవేశం పెరిగి, వాదనలు పొచ్చినపుడు డిటాఫ్ట్గా వుండండి. వాదనల వల్ల అభిప్రాయాలు మారవు, విషయం పక్కారాధిపతి పట్టబడువచ్చు. అవతలివారు మీ మనసుని కష్టపెట్టే మాట అన్నా, మనసు కష్టపడేలా ప్రవర్తించినా, వెంటనే రియాక్ట్ కాకండి. సహనంతో మామూలుగా వుండటానికి ప్రయత్నించండి. వారి తప్పు వారే గ్రహిస్తారు. అలా గ్రహించలేకపోతే అది వారి భర్త.

- వెంట వెంటనే మీ మనసులో భావాలన్ని వెలిగ్కేయటానికి సిద్ధంకాకండి. ఏదన్నా భావం కానీ, వాదన కానీ మనసులో రూపుదిర్చున్నప్పుడు దానిని అన్నివిధాల సహ్య చేయటానికి పిల్లనప్పి పాయింటల్నీ, బలాన్ని సమకూర్చుకోండి.
- చాలామంది వ్యక్తులు మని కలుసుకోవటానికి ముందే మనపట్ల ఒక అభిప్రాయాన్ని ఏర్పరుచుని వుంటారు. కాబట్టి వారు షైకి చేపేదంతా నిజమని నమ్మకండి.
- ఒక వ్యక్తిగురించిగానీ, ఒక పంఘమలు గురించిగానీ ఒక వ్యక్తి మీకు చెబుతున్నప్పుడు ఆ విషయం నూటికి నూరుపొళ్ళు వాస్తవం కానవంరం లేదు. అది కేవలం అతడి అభిప్రాయం మాత్రమే. ఆ అభిప్రాయం అతడికి మరోవ్యక్తిసట్ల వున్న అసూయ చేత కానీ, మరే విధమైన కారణం వల్లగానీ కలిగినదఱి వుండవచ్చు. ॥
- మీరు ప్రైలయితే మీ అభిప్రాయాలతో ఏకీభవించే పురుషులందరి అభిప్రాయాలూ అవేని పొరపాటున కూడా నమ్మకండి. కేవలం మీరు తమ కంట్లోలోకి వచ్చేపరకు మాత్రమే ఆ పురుషుడు మితో ఏకీభవించే ఆవకాశం నూటికి యాభై పొళ్ళు వుంది.
- మన గురించి ఒక వ్యక్తి బయట చెడుగా ప్రధారం చేస్తున్నాడని తెలిసిన తర్వాత అతనితో (చాలా అవసరమైతే తప్ప) మంచి సంబంధాలు పెట్టుకోవలిన అవసరం మనకే మాత్రం లేదు. అతన్నుంచి దూరంగా వుండడంద్వారా మూడోవ్యక్తికి మన గురించి (వాస్తవాలు / కల్పనలతో) చెప్పే “లేటిస్ట్” న్యూస్కి మనం అనకట్ట చేయవచ్చు.

భగవద్గీత కర్మయోగంలో చెప్పింది కూడా ఇదే. ఈ మనస్య అనేది చాలా చంచలమైనది. నాలిక కన్నా ఎక్కువ రుచులు దానికి కాపాలి. ఇంకొకళ్ళ గురించి చెడుగా మాట్లాడటంలోనూ, మన గురించి మనం ఉన్నతంగా చెప్పుకోవటంలోనూ మనసు గొప్ప సంతృప్తి పొందుతుంది.

కర్మకు పోతువు అహంకారము, మమకారము.

మమకారమంటే తననికానే వానియందు కూడా తనని అన్న బుద్ధి కలిగినుండటం. అహంకారమంటే తనని అయినని ఉన్నతమైనని అన్న బుద్ధి. ఈ రెండు బుద్ధులనూ వశప్యున్నవాడే తనకు కలుగగల పొనిటోలిగించుకొని చిపరకు మోక్షము పొందుతాడు. ఇక్కడ మోక్షమంటే స్వర్ంలోకప్రాప్తికాదు. సమాజంలో ఉన్నతస్థాయి పొందటం. మనకి మనం సంతృప్తిగా బ్రతకటం. దీనికి కూడా భగవద్గీత థియరీ ఉపయోగపడుతుంది. ॥

మొహమాటం

మానవసంబంధాలలో ‘అధారపడటం’ అనేది కట్టసాములాంటిదైతే, మొహమాటం అనేది చలిచిమలాంటిది. అధారపడటం అనే పాముకాటువేస్తే, కాలక్రమేణా మన వ్యక్తిత్వం పాలుసులు పాలుసులుగా విడిపోతుంది. మొహమాటం అలాక్కాదు. అది కాటు వేసినప్పుడల్లా విపరితమైన మంటగా వుంటుంది. ప్రాణం పోదు కానీ ఆ మంట

చాలాసేను బాధిస్తుంది. ఈ మొహమాటం అనేది మేబోదులో దూరిన మరణంలేని చీమలాటిది. అది చావదు. రోజా దాదాపు ఏదో ఒక త్రిమోలో కుడుతూనే వుంటారు. అప్పు అడిగినవారికి గట్టిగా లేదని చెప్పుకోవటం, తిరిగి వసూలు చేసుకోవటానికి మొహమాటపడటం, మనమెంతో బీచీగా వున్నప్పుడు ఎవైనా వచ్చి బారుకు వెళ్లమంటే కాదనలేకపోవటం, మనల్ని ఎవైనా డామినేల్ చేస్తున్నప్పుడు ప్రతిపుటించలేకపోవటం ఇంపీ మొహమాటపు పరిణామాలు. ఒక రకంగా చెప్పాలంటే మొహమాటం అభిద్రతా భావానికి మరో పరిణామం. ఎవైనా మన గురించి చెడుగా అనుకుంటారేమో అన్న అభిద్రతా భావమే మని మొహమాటానికి గురిచేస్తుంది. ప్రపంచంలో అందరిచేతా మంచి అనిపించుకోవటం అసాధ్యం అనే చిన్న సూత్రాన్ని మర్మపోవటం వల్ల వచ్చే జబ్బు ఇది. ॥

మనలో చాలామంది మొహమాటానికి ‘మంచితనం’ అని బిరుదు తగిలించు కుంటారు. మన చేతగానితానికి వేసుకున్న ముసుగు అది. “నో” అని గట్టిగాపోవగలిగే స్థితిలో వుండికూడా అవతలివారికి మంచి చెయ్యాలన్న ఉద్దేశ్యంలో చెప్పుకోతే అదోక పర్చుతి. మనం చేసినపని అవతలివాళ్ళకి లాభం కలిగించేదేతే, అప్పుడు అది మన మంచితనం అఫుతుంది. కానీ కేవలం మన బలహినతి మంచితనం ఎలా అఫుతుంది? ॥

ఒకప్పటి అమెరికా ప్రెసిడెంట్ రూబ్షెల్వ్ తన అత్యకథలో తన సుమస్య ఈ విధంగానే విరిస్తాడు. కుర్చీలోంచి లేవటానికి అతడికి కాళ్ళ సహకరించవు. ఆ విధమైన అహారోగ్యంతో బాధపడే అమెరికా ప్రెసిడెంటు అవతలివాళ్ళతో పని అయిపోగానే వెళ్లిరమ్మని చెప్పుటానికి తన కుర్చీలోంచి తన లేచి నిలబడే శక్తిలేని కారణంగా చాలా మొహమాటానికి లోనయ్యోడాని చెప్పుకున్నాడు. ఆ విధమైన మొహమాటం నుంచి బయటపడటం కోసం అవతలివాళ్ళతో పనయిపోగానే కరచాలనం కోసం చెయ్యి అందించడం ద్వారా ఇంక మీరు వెళ్లిరావచ్చు అని సూచించేచాడిని అని ప్రాసుకున్నాడు.

మొహమాటం కారణంగా అవతలివారి కోసం ఏదో ఒక పనిచేసి, తర్వాత తీరిగా బాధపడటం మనందరికి ఎప్పుడో ఒకప్పుడు అనుభవం అయ్యే వుంటుంది. చిన్న చిన్న మొహమాటాల సంగతి పక్కన పెడితే ఒక్కస్థారి ఇది దారుణమైన పరిణామాలకి కూడా దారితీయవచ్చు. పర్వనల్ కాన్నిలింగ్ కోసం నా స్నేహితుడైన సైకాలజిస్ట్ రివి. పట్టాభిరాం దగ్గరకి వచ్చిన ఒక అమ్మాయి తన అనుభవాన్ని అతడికి చెప్పుకున్నప్పుడు ఈ విధంగాకూడా సంభవిస్తుందా అని నేను ఆశ్చర్యపోయాను. అమెకి పెళ్ళయి ఎనిమిది సంవత్సరాలయింది. దంపతులు ఒక పేర్బోన్లో ఏండ్రేపు. పక్కింటో ఒక ముసలాయన, అయిన భార్య, కొడుకు, కోడలు వుండేపారు. ఆ ముసలాయన ఒక మిలిటరీ ఆస్టర్. ఈ అమ్మాయిని కూడా మొదట్లో కూతుర్లా చూసుకునేవాడు గానీ, తరువాత తరువాత

ఉపయోగించకండి. ఒక వ్యక్తికి మీరు ఒకవని చేస్తే ఆ పని తాలూకు బాధ్యతంతా ఆ వ్యక్తిమీద పెట్టబానికి మీరే కారణభాతులు అన్న విషయం ఆ వ్యక్తికి స్వప్పంగా తెలియజేయాలి.

4. ఛద్రీక్గా మాట్లాడండి. మీరేమి ఆశిస్తున్నారో అవతలి వ్యక్తికి స్వప్పంగా తెలియజేయండి. ఏమీ చెప్పకుండా అంతా అవతలివాళ్ళే అర్థం చేసుకుంటారు అన్న నమ్మకాన్ని వీలైనంతవరకూ వదిలిపెట్టండి.
5. మీరు చేస్తే విషయం తార్కికంగా సరి అయినదో కాదో మీరే ఒక నిర్దారణకి రండి. ఉదాహరణకి “మిమ్మల్చి చాలా ఇబ్బంది పెట్టాను కదండి” అని అవతలివారు అంటే, నిజంగా మీరు ఇబ్బంది పడివుంటే, చౌనంగా నవ్వుతూ శూరుకోండి. “అంటే ఫర్మలేదండి” అనవనరం లేదు. మీరు ఆలా అవటంకోసమే వారా విధంగా మాట్లాడారు. మీతో ఈ విధంగా జవాబు చెప్పించటంద్వారా మిమ్మల్చి ఇంకా డామినేట్ చేస్తున్నారు.
6. మొహమాటాన్ని వాయిదా వేయటం వల్ల ఆ సమస్య మరింత జటిలమవుతుంది. మొక్కగా వున్నప్పుడు తుంచెయ్యటం మంచిది.
7. అవతలివారు చేసే పనులలో ప్రతీ చిన్న తప్పునీ అతిగా పట్టించుకోవటం మానెయ్యండి. పెద్ద నష్టం జరిగేది, మీకు నష్టం జరిగేది ఏడైనా వుంటే అప్పుడు దాన్ని ఎత్తి చూసించండి.
8. కోపాన్ని, ఖచ్చితాస్పీ విడదియగలిగే స్థితిలో వుండండి. మీరు కామ్గా లేకుండా, దబాయించే స్థితిలో వుంటే అవతలివారి నుంచి కూడా అదే పరిస్థితి మీకు ఎదురవ్వువచ్చు. ఎప్పుడయితే మీరు కోపంతో అరవటం మొదలుపెట్టారో. అప్పుడు అవతలివారు మీకన్నా బలహీనులైతే డిఫెన్స్‌లో పడిపోతారు. దానివల్ల వాళ్ళనుంచి సామర్యం బయటకూడు సరికదా, మీరు చెప్పిన పని కూడా సంఘర్షంగా పూర్వవదు. మీకన్నా బలవంతులైతే, ఇంకా గట్టిగా అరుస్తారు. అప్పుడూ మీ పని పూర్వవదు.
9. చెప్పిన విషయాన్నే పదే పదే చెప్పకండి. ఒకసారి చెప్పినా సూటిగా, స్వప్పంగా, ఆర్థమయ్యేలా చెప్పండి.
10. ఈ పని చెయ్యకపోతే నీ ఒళ్ళు చీరేప్పాను, నీ అంతు చూస్తాను లాంటి బలప్రయోగాలు చెయ్యకండి. అవికేవలం సీనిమాలలో విలన్స్‌కి ప్రాసే డైలాగులు మాత్రమే.
11. ఒక పని చెయ్యటం వల్ల అది అతడికి, మీకూ ఏంధంగా లాభం చేకూరుస్తుందో అవతలి వ్యక్తికి స్వప్పంగా ఆర్థమయ్యేలా చెప్పండి.
12. అమర్యదలేకుండా కూడా “.....నో” అని చెప్పవచ్చు. ఆ టిక్కోనీ అలవర్పుకోండి. మీరు ఎందుకు “.....నో” అంటున్నారో వివరణలు ఇవ్వద్దు. వివరణ ఇచ్చేస్తోద్ది

మనం దొరికిపోయే చాన్సీ ఎక్కువ. మర్యాదగా ‘నో’ చెప్పటం వేరు. మీ అశక్తతని వివరించి సానుభూతి అశించబడం వేరు.

నిస్సార్థంగా జీవిస్తున్నాననీ, అవతలవాళ్ళని బాధపెట్టటం లేదనీ రాజీ వడే మనిషి ఇతరుల కోసం తనని తాను కోల్పోతాడు. తన బలహీనతలని ఆత్మవంతనతో సమర్థించుకుంటాడు. ఇతరుల కోసం రాజీపడి బ్రతికే మనిషి రానురాను మానసికంగా కృంగిపోతాడు. ఈ మార్పు అతడి ఆలోచనా విధానాన్ని దెబ్బతిస్తుంది. ఒక రకమైన పెల్చ్ పీటీ తనమీద తనకే కలుగుతుంది. తెలివెటెబులు, వ్యవహారజ్ఞానం మనిషిని ముందుకి నడిపిస్తుంటే, ఈ రకమైన ఆత్మనింద వెనక్కి తోస్తుంది.

ఒక విషయం మాత్రం గుర్తుంచుకోండి. మనమైపూచటంవల్ల మనం అవతలివాళ్ళకి కొన్ని పనులు చేస్తుంచే కొంత కాలానికి వాళ్ళ మన మంచితనాన్ని చేతగానితనంగా భావిస్తారు. మనమీద అధికారం సంపాదించినట్టు పీలవుతారు. ప్రతిమనిషిలోని తెలివెటెబులకీ, శక్తి సామర్థ్యాలకీ ఒక చివరి పాయింట్ వుంటుంది. ఆ పాయింట్ దాటాక అతడు ఇక తన శక్తినిగానీ, తెలివెటెబులని గానీ వాడుకోలేదు. మొహమాటంవల్ల మీరాస్తాయికి చేరుకుంటే బీమచ్చవంలా బ్రతకటం మాత్రమే మిగులుతుంది. ఈ ప్రపంచంలో అవకాశమిస్తే మన వెత్తినిక్కి స్వాక్ష్మీజీవులలూగా బ్రతకటానికి ఎంతోమంది రెడీగా వుంటారు. మనకేం కావాలో, మనకేది సాధ్యమచ్చుటుందో కర్దీక్గా తెలుసుకోగిలిగి ఉండాలి. పరులకోసం ఎన్నో పనులు చేసిన మనుషులు తమ స్థంత భార్యాచీడ్జులని నిర్మిక్యం చేయటం మనం గమనిస్తునే వుంటాం. పరులతో మంచి అనిపించుకోవాలన్న కోరికే దినికి పునాది. ఇదంతా మొహమాటంకిందే వస్తుంది. “సమయానికి తగు మాటలాడు.....” అన్న త్యాగరాజుకీర్తన ఇక్కడ మనం గుర్తు చేసుకోవాలి. “నొప్పింపక, ఆనొప్పక.....” అన్న పర్యం కూడా మీకు గుర్తుండే వుంటుంది. *

ఏదన్నా ఒక పని మనవల్ల కాదనుకుంటే అది ఒప్పుకోవటంతో అవతలి వ్యక్తికి మనమీద దురఖిప్రాయం కలగదు. అయితే మనం అన్న మాటకే కట్టబడి వుండాలి. ముందు కాదన్నాక, తర్వాత మొహమాటపడి చేస్తాననటం ఏ విధంగానూ మనకి ఉపయోగపడదు. పైగా అలాంటి మాటలు అవతలివాళ్ళకి లేనిపోని ఆశలు కలిగిస్తాయి. మొదటిసారి కాదనటం వల్ల కలిగే నిరాశన్నా - చేస్తానని చెప్పి, చెయ్యలేకపోవటం వల్ల అవతలి వ్యక్తికి కలిగే ఆశబంగం మనమీద ఆ వ్యక్తికి ఎక్కువ ద్వేషాన్ని కలిగిస్తుంది.

నిజంగా క్షాపణలో వున్న వ్యక్తిని ఆదుకోవటం మనసుకి ఎనలేని సంతృప్తిని కలిగిస్తుంది. అయితే అలా ఆదుకోవటం అనెది మనసుమర్యం వల్ల అయి వుండాలే తప్ప మొహమాటంవల్ల కాకూడదు. ఎందుకంటే రెండవదానివల్ల మనకి ఇబ్బందే తప్ప సంతృప్తి లేదు.

శాండిజమ్ / అసూయ / కసి

శాండిజమ్ అంటే భార్యని సూదులతో గుచ్ఛి, అట్ల కాడలతో వాతలు పెట్టటమేకాదు. చిన్నచిన్న విషయాలు కూడా మనిసిలో వుండే అంతర్లీనమైన శాండిజాన్ని ప్రతిచించిస్తూ వుంటాయి. మానవ సంబంధాలని పొడుచేసే అత్యంత భయంకరమైన ప్రక్కియ శాండిజం. ఈ శాండిజం అనేది రెండు రకాలుగా వస్తుంది. ఒకటి అసూయ వల్ల, రెండు కసివల్ల. కట్టుం ఇవ్వలేదనో, తన జీవితం సవ్యంగా జరగటం లేదనో కలిగే ప్రశ్నేషమ్ వల్ల ఒక భర్త భార్యని హీంపిస్తాడు. తను ఆనుభవించని ఆనందాలు కోడలు అనుభవిస్తుందని అత్తగారు అమెని బాధించవచ్చు. ఇదంతా కసివల్ల వచ్చే శాండిజం.

అలా కాకుండా అవతరి వ్యక్తి యొక్క ఉన్నతిని చూడలేక అసూయవల్ల కూడా ఒక మనిసి శాండిస్టుగా మారవచ్చు. ఇలాంటి శాండిజానికి గొప్ప ఉదాహరణ వేకా�. పేకాటలో ఒక వ్యక్తి బాగా డబ్బులు సంపాదిస్తున్నప్పుడు మరొక వ్యక్తి తను ద్రావ్యచేసి, అతని ఆట చూస్తూ ఉంటాడు. అతడికి సలహాలు చెప్పు వుంటాడు. మనసులో మాత్రం ఇంకెవరైనా అట హీ చూపించి, ఈ వ్యక్తి కాంట్ ఇస్తే బాగుండని కోరుకుంటూ వుంటాడు. ఇదంతా అసూయవల్ల కలిగే శాండిజం. ఒక ప్రైవెటరులైతే మిగతా విధవరాండ్రందరూ తమ గుంపులో ఆమె కూడా చేరుతున్నందుకు అనందంగా సెలబ్రేట్ చేయుటం కూడా శాండిజం కిందకే వస్తుంది.

ఇవ్వి శాండిజమ్ యొక్క భయంకరమైన పరిణామాలు. ఇంత శాండిజం లేకపోయినా, ప్రతి మనిసిలోనూ కాస్తో కూస్తో కసి, అసూయ వుంటాయి. పీటిని ఆధిగమించాలంటే మనం బుమలవ్వాలి. అది అసాధ్యం. కానీ వీలైనంతవరకు పీటిని తగ్గించుకోవటం మంచిది.

దాదాపు పదిహేను సంవత్సరాల క్రితం ఆప్యటివరకు అగ్రస్కానంలో వున్న ఒక రచయిత్రి కన్నా ఎక్కువ రాయల్లో ఇస్టటం కోసం ఒక పత్రిక ముందుకి రాగానే, ఆ విషయం ఆ రచయిత్రికి తెలియబర్యటానికి నేను పడిన తాపత్రయం కూడా శాండిజమ్ కిందే వస్తుంది. నిజానికి ఆమెని నేను అధిగమించానన్న విషయం ఆమెకి తెలియవలసిన అవసరం ఏమాత్రం లేదు. అలా తెలియజెప్పడం కోసం నేను ప్రవర్తించిన విధానం ఎంత ప్రాఫాషనల్ జెలసీ అనుకున్న కూడా ఒక రకంగా శాండిజమే.

చాలామంది వ్యక్తులు అవతరివారిలో సంఖాషించేటప్పుడు “మీగురించి ఫలానా వ్యక్తి ఫలానా విధంగా కామెంట్ చేశారు” అని చెప్పు వుంటారు. ఇలా చెప్పడం ద్వారా వారు సాధించేదేమీలేదు. మూడో వ్యక్తి మీగురించి ఇంత చెడ్డగా చెప్పాడు అని ఒక వ్యక్తికి చెప్పటం వల్ల నేను స్తోపు వున్నాను” అను భావనని కులగజేయడం ఆ వ్యక్తుల ఉద్దేశ్యమయితే అఱు వుండవచ్చు. కానీ అది, వినే వ్యక్తికి నిశ్చయంగా బాధ కలిగిస్తుంది. సాధించేదేమీ లేకుండా ఇలా చెప్పటం కూడా ఒక రకంగా శాండిజమే.

మనం జీవితంలో ఎప్పుడూ చూడని వ్యక్తుల గురించి అంతా తెలిసినట్లు మాట్లాడి, వాళ్ళని కించపరచటం కూడా అసూయవల్ల వచ్చే శాండిజం. ఒక కుర్రపాడికి ఒక నటుడంబే చాలా అభిమానం. ఆ తరువాత ఆ కుర్రపాడికి పెళ్ళయింది. అతడి భార్యకి అదే నటుడంబే కొన్ని వేల రెట్ల అభిమానం వుందని తెలియగానే ఆ కుర్రపాడు ఆ నటుడి పట్ల అకారణంగా ద్వేషం పెంచుకున్నాడు. ఆ అమ్మాయి డైరీలోనూ, పుస్తకాలలోనూ వున్న ఆ నటుడి పేటోలన్ని చింపేశాడు. అతడి కసి చల్లారలేదు. ఆ నటుడికి ఎలాంటి వ్యసనాలున్నాయో, అతడు ఎలాంటి స్త్రీలోలడ్డే అన్ని కళ్ళకి కట్టినట్లు అమెకి కట్టుకథలు చెప్పేవాడు. కొంతకాలమయిన తర్వాత అతడు ఆ నటుడి గురించి చేపే కథలు ఎంత అవాస్తవికంగా పరిణమించాయంటే ఏదో కేసులో ఆ నటుడు ఆరెస్టయ్యదనీ, ఎవరో హీరోయిన్ తండ్రిని చంపేశాడనీ రకరకాలుగా కథలల్లి భార్యకి చెప్పేవాడు. ఇటువంటి పరిణామాలన్నిటికి కారణం తన భార్యవట్ల అతడికున్న అభిద్రతాభావం. మనచుట్టూ వున్న వ్యక్తుల తాలూకు ఇలాంటి వాస్తవ గాథలన్నిటినో మనం గమనించవచ్చు.

సంవత్సరం క్రితం నేను 13-14-15 అన్న నవలలో హిప్పుటిస్టులు చేసే మోసాల గురించి ప్రాస్తున్నప్పుడు త్రం అడుసు లేకుండా నాకొక ఉత్తరం వచ్చింది. ఒక ఆఫీసరుగారి భార్య తన భర్తని తీసుకుని హిప్పుటిస్టు దగ్గరకి వెళ్ళింది. ఆ భర్తకి గత పదిహేను సంవత్సరాలుగా సెక్కంటే ఇంట్రైన్ లేదు. ట్రీమెంట్ కోసం ఆమె హిప్పుటిస్టు దగ్గరకి వెళ్ళింది. హిప్పుటిసం ద్వారా సెక్కే కోరికా రాహిత్యాన్ని నయం చేయవచ్చు అన్న మూర్ఖత్యాన్ని పక్కన పెడితే, ఆ హిప్పుటిస్టు “ట్రీమెంట్ కావలసింది ఆమె భర్తకి కాదనీ, పదిహేను సంవత్సరాలుగా రొమాన్ లేని ఆమెకి” అని చెప్పి ఆమెను కన్నెవ్వ చేసి హిప్పుటిస్టు ట్రాస్టోకి తీసుకెళ్లి అసభ్యంగా ప్రవర్తించటం ప్రారంభించాడట. ఈ ఉత్తరం నాకు వచ్చినప్పుడు నేను ఆ హిప్పుటిస్టుకి శోన్సెసి ఏమీ తెలియనట్లు ‘ఎవరో ప్రైవెట్ నీ గురించి చెడుగా కాన్యాన్ చేస్తోంది. కొంచెం జాగ్రత్తాగు వుండు’ అని చెప్పడం జరిగింది. నిజానికి ఆ హిప్పుటిస్టుకి అలా తెలియజేయవలసిన అవసరం ఏమీలేదు. కానీ “నీ గురించి నాకు మరొక విషయం తెలిసింది సుమా, నేను ప్రాసుకునే నవలకి మరో పాయింటు దొరికింది” అని అన్యాపదేశంగా అతడికి తెలియజేయడం కూడా నా శాండిజాన్నే సూచిస్తుంది.

*

*

*

ఇటువంటి పనులు చేస్తున్నప్పుడు మనం చాలా అమాయకంగా మాట్లాడుతున్నట్లు అవతలవాళ్ళని భ్రమించజేస్తాం. మనలో తీరని అంతర్లు కోరికలు ఎక్కువమ్మేకార్డీ ఈ శాండిజం పెరుగుతుంది.

మనం సాధించలేనిది మరొకరు సాధిస్తే అతనిలోని బలహీనతలని ప్రచారం చేయటం కూడా ఈ విభాగంలోకి వస్తుంది. ఈ రకమైన శాండిజమ్ వల్ల మనములకి గొప్ప సంతృప్తి లభిస్తుంది. అయితే ఈ సంతృప్తిపైపాయిడ్స్ వున్నప్పుడు భోజనం చేస్తే కలిగే సంతృప్తిలాంటేది.

ఆత్మాలికంగా ఆనందస్విచ్ఛినా మనిషినిక్కిటింపచేస్తుంది. జ్ఞాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూస్తే ఒక మనిషి శాండిజం అతడి కళలోనే కనపడుతుంది. ఇటువంటి వ్యక్తులు అవతలివాళ్ళ కళల్లోకి సూటిగా చూసి మాట్లాడ లేరు. ఒక్కుక్కసారి తమని తామే హింసించుకొనే మేసోచిస్తులుగా కూడా మారుతుంటారు. ఇలాంటి శాండిస్తులు, మాసోచిస్తులు సాధారణంగా రచయితులలో, రచయిత్రులలో, సినిమా దర్శకుల్లో ఎక్కువ వుండటం ఇక్కడ గమనించవలసిన విషయం. తమ 'ప్రిస్టేషన్'ని అందమైన కలబుగా చూపించి చూపించి వీరు ఆ కలబిని స్పంతం చేసుకోలేక ద్వంద్య ప్రవృత్తులుగా మారి, ఈ విద్యైన మానసిక రుగ్మతలకి లోనేవుతారు. ఒక రచయిత తాగి వస్తువులు విసిరేస్తూ ఏడవడం, మరో రచయిత తనని తానే హింసించు కోవటం, ఒక దర్శకుడు తన దగ్గిరకచ్చ వర్ధమాన నటులచేత 'బ్లేసింగ్' పేరిట అర్థనగ్గంగా గుంజీలు తీయించటం, మరో దర్శకుడు తన అసిస్టెంట్ల చేత భోజనంలో టూటోప్స్ తినిపించి ఆనందించటం - మా అందరికి తెలుసు. ఇటువంటి శాండిజం - అసూయవల్కాక తనపట్ల తనకున్న అంతర్గత కసి వల్ల వస్తుంది. ఇది దెండో రకం శాండిజం.

మనం అవతలి వ్యక్తితో దగ్గరి సంబంధాన్ని ఏర్పరచుకోబోయే ముందు ఇలాటి పారిని చాలా జ్ఞాగ్రత్తగా గమనించాలి. ఈ అంతర్గతమైన శాండిజాన్ని పట్టుకోవటం చాలా కష్టం. ఒక భయంకరమైన ఉడాహరణ చెపుతాను. ముపై ఏళ్ళ రచయిత్రికి ఒకామెకి విపాహం కాలేదు. ఏ చక్కబి సంసారాన్ని చూసినా ఆమె మనసు నికలమవుతూ వుండేది. ఒక అమ్మాయితో పరిచయం చేసుకుని ఆమెని పోటల్స్ కి కాఫికి టీసుకెళ్ళది. ఆదే సమయానికి తనకి తెలిసిన ఎవరో ఒక ప్రముఖుడిని ఆ పోటల్స్ కి రమ్మని ఆహ్వానించేది. ఆమె ఆ ప్రముఖుడిని పరిచయం చేయగానే అవతలి అమ్మాయి ఎగ్గుయిటమొంట్స్ మాట్లాడటం సహజంగా జరిగేది. ఆ తరువాత ఆమె ఆ అమ్మాయి భర్తకి ఆకాశానున్న ఉత్తరాలు పలానా వ్యక్తితో మీ భార్య పలానా పోటల్స్ లో వుండగా నేను చూశాను' అని ప్రాసి ఆ కుటుంబంలో ఇఖ్యందులు రేపి, తను మాత్రం ఏమీ తెలియనట్టు సంతృప్తి పడుతూ వుండేది.

శాండిజానికి ఇది పరాకాష్ట.

మనలో వుండే శాండిజాన్ని అవతలి వ్యక్తి గ్రహించడు అనుకోవటం పొరపాటు. ఏమాత్రం విచక్కణాజ్ఞానం వున్న వ్యక్తయినా తనతో మాట్లాడే అవతలి వ్యక్తి తాలూకు మనస్తుశ్వాస్తీ, ప్స్థభావాస్తీ, మాట్లాడే విధానాస్తీ గమనిస్తూ వుంటాడు. మనం అతడిపట్ల అసూయ చెందుతున్నామా, నిజంగా అతడి అభివృద్ధిని కోరుకుంటున్నామా, అతడి ఉన్నతిని కాంక్షిస్తున్నామా అన్న విషయాలాన్ని అతను బేరీజా వేసుకుంటూనే వుంటాడు.

నిజమయిన స్నేహంలో కూడా ఈ విచక్కణా జ్ఞానం పెద్ద పాత్ర వహిస్తూనే వుంటుంది. కాబట్టి వీలైనంతపరకూ మనం మన శాండిజాన్ని తగ్గించుకుంటే ఇతరులతో మన సంబంధాలు గొప్పగా వుంటాయి. అదే విధంగా అవతలి వ్యక్తులు మనపట్ల ఈర్వు, అసూయలతో ప్రవర్తిస్తున్నారని తెలియగానే వారితో సంబంధాలు నీలైనంత తగ్గించుకుంటే మనకి మానసిక సంతృప్తి లభిస్తుంది.

అవతలివారి శాండిజం ఎదుర్కొనటానికి ఒకే ఒక మంచి మార్గం వున్నది. ఒక నపలలో నేను ప్రాసిన ఒక వాక్యం ఆ మార్గాన్ని చెపుతుంది. "అవతలివారి మాటలు మనం బాధపడితే ఆ తప్పు వారిది కాదు. అంత చిన్న విషయానికి బాధ పడే మనపున్న మనది." *

చివరగా ఒక మాట. ఈ అధ్యాయంలో మానవ సంబంధాల పట్ల, ప్రేమపట్ల - నేను వెలిబుచ్చిన భావాల్లో ఏకీభవించనివారు చాలామంది వుండవచ్చు. ఒక్కుక్కరకీ ఒక ధియురీ వుంటుంది. ఏ ధియురీ చెప్పినా చివరికి కావల్సింది - అత్మవిమర్శాధ్వరా అంతిమ ఆత్మానందమే. గమ్యం ఒకటే, దార్ఢే వేరు. దీనికి ఉదాహరణగా, శ్రీ రత్న పీటాధిపతి, గణతి సచ్చిదానంద స్వామీచే ప్రవచనాన్ని ఇక్కడ ఉదహరిస్తూ ఈ అధ్యాయాన్ని ముగిస్తాను.

శంకరాచార్యులవారు ప్రపంచమంతా 'మిథ్య' అన్నారు. మమతలు, ద్వేషాలు, బంధుత్వాలు, శైరాలు వైరాలాన్ని కేవలం మానసిక కల్పనలే అన్నారు. మనలో వుండే ప్రేమలన్నీ పైకి త్యాగాల్లాగా కనిపిస్తున్నా, లోతుగా పరిశీలించి చూస్తే అన్ని స్వార్థాలే అన్నారు. ఉపనిషత్తులో కూడా "అత్మ వస్తు కామాయ పర్యం ప్రీయం భవతి" అని ఉన్నది. అంటే భర్త, భార్యను తన స్వార్థాల్కోస్తే ప్రేమిస్తాడు. తల్లి బిడ్డుమ ప్రేమిస్తేందంటే ఇక్కడ కూడా ఉత్తరోత్తర వీడు కీర్తిమంతుడై, ఇశ్వర్యమంతుడై మనలను ఉద్దరిస్తాడు అనే పౌర్కష్మేన ఆశే మూలకారణం. కనుక "బంధువులై ప్రేమను వదిలిపెట్టు, ఇంటిపారిషై ప్రేమను వదిలిపెట్టు, నీ శరీరంపై కూడా ప్రేమ పెట్టుకోవద్దు, కేవలం నీలో వున్న పరమాత్మలో, మానసికంగా లీనమైపోయింది. ఇదే మోక్షమార్గం" అనేది శంకరాచార్యుల ఉపదేశసారంగా కనిపిస్తోంది. దీనినే వైరాగ్యమార్గం అంటారు. ఈ మార్గంలో "తోటివారిని ప్రేమించు, ఇతరుల సుఖమే నీ సుఖం" ఇలాంటి మాటలకు ప్రచారం కనిపించదు.

మరోపై భాగవతాది గ్రంథాలు చూస్తే "మనమంతా భగవంతుని బిడ్డలం, అయినలోని అవయవాల వంటి వారం. బిడ్డలు విరోధించుకుంటే తండ్రికి సుఖం లేదు. కనుక ప్రతివాడు తోటిజీపులకు చేతనైన సహాయం చేయాలి. స్వాత్ముగా సహాయం చేయడం కుదరకపోతే "సర్వేచ సుఖిసి: నంతు నిరామయః" అని సద్గ్యావన చేయాలి' 'అని ఇలాంటి ఉపదేశాలు కనిపిస్తాయి.

పైనుంచి చూస్తే అసలు ఈ రెండు మార్గాలకు అసలు పొంతనే వున్నట్టు కనిపించదు.
కానీ సాధనలోని కిటుకు ఏమంటే ఈ రెండు మార్గాలు నూటికి నూరుపాశ్చ ఒకబీ!

ప్రపంచంలో వున్నవారంతా నావారే అనుకోవటం ఒక మార్గం. తన దేహం కూడా తనకు పరాయిదే అనుకోవటం మరో మార్గం. (ఈ రెండు పరస్పర విరుద్ధంగా వున్నట్టు కనిపించినా) ఈ రెండు మార్గాలకు వీరోధం లేదని పండితులకు తెలుసు.

పరమాత్మకు అసలు రూపంలేదు. కానీ ఆయన శూన్యం కాదు. అందువల్ల ఆయనను పొందటానికి రెండు మార్గాలున్నాయి. ఒకటి, మనలో వున్న పరమాత్మ చుట్టూ అరబీపూర్వ డొక్కల్లాగ ఒకదానిటై ఒకటి కమ్ముకొని వున్న మమతాను బంధాల పొరలను తోలించటం. ఇది తోలిగిస్తే పీరు నావారు, పీరు ఇతరులు అనే సంకుచిత భేదట్టి పోతుంది. అప్పుడు విశ్వమంతా పరమాత్మగానే దర్శనమిస్తుంది. ఇదే శంకరా చార్యులవారు చెప్పింది. ఇదే వైరాగ్యం.

ప్రతివాడు తన బంధువులకు మేలు చేసుకొనే యత్తుంలో వుంటాడు. దీనికి ఎవరి ఉపాయమూ అక్కరలేదు. అలాంటివాడు బంధువుల స్నేజిదాటి పారుగు ఊరివారు, పారుగు దేశమువారు, పారుగు గోళంవారు, అందరూ తన సౌదరులే అని గ్రహించ గలిగితే వాడి మమతలు విశ్వవ్యాప్తమై అవి బంధాలు కాకుండా పోతాయి. అప్పుడు వాడికి గల బంధాలు వాటంతటవే తోలిపోయి విశ్వంలోని ప్రతి జీవిలో సుసూక్షుంగా పరమాత్మ దర్శనమిస్తాడు. ఇదే భగవతామార్గం.

ఇక ఈ రెండు మార్గాలకు భేదమేటలో మీరు చెప్పిండి. ఉన్నదల్లా ఒకరు రాగ్దేషాలను త్రుంచివేయడం ద్వారా పరిశుద్ధ స్థితిని పొందుతున్నారు. మరోకరు తన అనురాగాలను అనంతంగా విస్తరించుకోవడంతో పరిశుద్ధ స్థితిని పొందుతున్నారు. ఒకటి అంతరాత్మయొక్క కేంద్రంలోకి ప్రయాణం. మరొకటి విశ్వాత్మ యొక్క కేంద్రం లోనికి ప్రయాణం. ప్రయాణం పరిసమాప్తి అయ్యేసరికి రెండు కేంద్రభిందువులు ఒక్కటి అని తెలుస్తుంది.

అలాకాక పరిమితమైన రాగబంధాలలో చిక్కుకున్నవాడు ఏ కేంద్రంలోకి ప్రయాణించలేదు. తనకు అనువైన ఏదో ఒక ప్రయాణం చేయక, పీరి మార్గం గొప్పది, వారి మార్గం తక్కువది అని వ్యధావాదాలు చేసేవాడు క్షణక్షణం క్రిందికి పడుతూనే వుంటాడు.

ఇది శ్రీ స్వామీజీ చెప్పింది.

అప్పుడు చెప్పిండి. నేను చెప్పిన స్వర్ణ (స్వర్ణరాహిత్యా)నికి దీనికి తేడా వున్నదా? కేవలం డార్టీ వేరుకరా!

యఖన కాలంలో జీవితమే ఒక యుద్ధం, వైరాగ్యం లాభం లేదు. నేనీ అధ్యాయంలో చెప్పినదంతా యుద్ధకాలంలోని స్వర్ణమూ, స్వర్ణరాహిత్యల గురించి మాత్రమే.

“తరువి రాచూ తానే వసంతం..... తన దరికి రాని వనాల కోసం” అనేది పాటు కోవటానికి బాపుండే పాట మాత్రమే. వసంతం మన కోసం రాదు. వచ్చినా గ్రీష్మానికి చోటిచ్చి అంత నిర్మయగాసు వెళ్లపాచితుంది. గ్రీష్మాన్ని కూడా అనుభవించ గలగటమే నిర్మాణాత్మక సాష్టం....”

మోహ ఉధ్వ్యాయం

స్వార్పం ఒక కళ

చద లో రోజులక్కితం, మిత్రుడు సిరివెన్నల సీతారామాప్రి ‘రుద్రవీణ’ అనే సినిమా కోసం ఒక మంచి పాట ప్రాసేడు. “తరలిరాద తానే వసంతం..... తన దరికి రాని వనాల కోసం.....” అన్న వల్లని గల ఆ పాట -మనిషి పరిష్కితుల్లోనూ నిరాశచెందకూడదని, వసంతం ఎప్పటికయినా వస్తుందనే ఆశతో జీవించాలని చెప్పుతుంది.

* సమస్య వున్నవారికి కావల్సింది ఓదార్పు. కాసింత దైర్యం, సమస్యని ఎలా పరిష్కరించుకోవాలో తెలియజ్ఞే ఒక మంచి సలహా.

ఈ మూడూ ఎవరు ఎవరికయినా ఇవ్వచ్చు. కానీ మనం వాటిని ఏ స్వార్థితో తీసుకుంటామనే దానిషైనే ఆ ఓదార్పు ఫలితం ఆధారపడి వుంటుంది.

‘వసంతం’ వస్తుందని ఆశభావంతో ఎదురుచూడటం మంచిదే కానీ, అది కేవలం మూడు నెలలు మాత్రమే వుంటుందన్న చేదు నిజాన్ని కూడా గుర్తుపెట్టుకోవాలి. ప్రతి బుతువులోనూ అనందంగా వుండగలగాలి. మన వైపు నుంచి ఏ కృష్ణీలేకపోతే వసంతం మనని గ్రిప్పానికి వదిలిపెట్టి వెళ్లిపోతుంది.

Make the hay while Sun shines అన్న సూక్తి ఇక్కడ గుర్తుపెట్టుకోవాలి.

* ‘అర్పణం ఒకసారే తలుపు తడుతుంది. దురద్దుం మాత్రం తలుపుతీసేవరకూ తడుతూనే వుంటుంది’ - అని నేనే ఏదో నవలలో ప్రాశాను. ప్రస్తుత సామాజిక పరిష్కితుల్లో

విజయాసికి ఐదు మెట్లు

వీటన్నిటికంటే ముందుగా మనం మన ద్వంద్య ప్రవృత్తిని వదిలిపెట్టాలి. మనం చేసేపనే మరొకరు చేస్తే అది వారి స్వార్థంగానూ, మనది నిస్వార్థంగానూ ఎప్పుడైతే మనం భావించటం మొదలుపెట్టామో అది వశనానికి మొదటి మెట్టు.

ఏడినిమిది సంవత్సరాల క్రితం విశాఖపట్టం యూనివరిటీ అడిటోరియంలో ఒక సినిమా కవికి సన్మానం జరిగింది. అప్పటికి 'తులసిదశం' మార్కెటలోకి రిలీజియి అయిదు సంవత్సరాలయింది. సన్మానంతరం అతడు ఉపన్యాసం ఇస్తూ ప్రస్తుత సాహిత్యాన్ని క్షుద్రసాహిత్యం ఆలింగనం చేసుకొని వుండని, ఇలాంటి క్షుద్రరచయితలు నిజంగా డబ్బులు కావలిసాస్తే వ్యఖిచారు బ్రోకర్లుగా మారటం మంచిదని అన్నాడు. అడిటోరియం అంతా చప్పట్లతో దర్జరిల్లింది. ఆయన భార్య కూడా చప్పట్లు కొట్టింది. అమె ఒక రచయిత్తి.

నేను కూడా ఆయన రిగిన 'అప్పరా' ఫోల్డర్లోనే వున్నాను.

ఆరోజు రాత్రి నేను ఆయన గదికి వెళ్లాను.

ఆయన నాకు అంతకుముందే తెలుసు.

ఆ రోజుల్లోనే మేము 'రక్త సింధూరం' అనే సినిమా తీస్తున్నాం. ఆ సినిమాలో క్రికెట్మ్యాచ్చై పాట ఒకటి వుంది. అలాటి సరదా పాటలు ఆయన బాగా క్రాస్టాడని, దర్శకుడిని నేనే వప్పించి, ఆయనతో ఒక పాట క్రాయిస్తే అది నచ్చక కోదండరామిరెడ్డి తిరస్కరించారు. ఆ పాట ఈవిధంగా సాగుతుంది.

"అమె : బాటు నీ చేతిలో.....

అతడు : భాలు నీ చేతిలో.....

అమె : బోటోలావు చూస్తే రెండు బాళ్ళకి

అతడు : సిక్కర్లు కొడతా బొందరీలకి.

ఇలాటి పాట ఆయన క్రాస్టాడని నేను కూడా అనుకోలేదు. అంత్యప్రాసులతో అద్భుతంగా క్రాస్టారని అనుకున్నాను ఆ తరువాత అదే పాటని వేటూరితో క్రాయించాము. అది వేరే సంగతి.

నేను ఆయనకి ఆ పాట గురించి చెప్పుతూ.... "అయిదు సంవత్సరాల క్రితం నేను అనామకుడిగా ఉన్నప్పుడు 'తులసిదశం' ప్రాసిన మాట నిజమే. అది ఇంత సంచలనం స్ఫైస్టుందని, మీ అందరి చర్చల్లో చోటు చేసుకుంటుందని ఆరోజు నేను అనుకోలేదు. కానీ ఇంత వయస్చాచి, ఇంత అనుభవం వుండి, ఇంత కీర్తిప్రతిష్ఠలు సంపాదించిన తర్వాత కూడా మీరు ఈ పాట ఎందుకు రాశారు? ఈ పాటకి మీకు ఇచ్చింది కేవలం 516/- అంధ్ర సాహిత్యం మీర అంత ప్రయోగాలు చేసిన మీరు ఈ పాట రాయడం తప్పని నేననను. మీరీ తప్పు చేస్తూ ఒక చిన్న రచయితను గూర్చి ఆ విధంగా ఎలా మాట్లాడగలిగారు!" అని అడిగాను.

ఆ కవి ఏమాత్రం తోణక్కుండా పెద్దగా నవ్వి, "వాళ్ళంతా యూనివరిటీకు క్రాస్టోయ్. చూశ్చుగా ఎలా చప్పట్లు కొట్టారో. వాళ్ళ దగ్గర అలాగే మాట్లాడాలి. నేర్చుకో" అన్నాడు. నేర్చుకున్నాను.

ఎలా మాట్లాడాలి అని కాదు. మనములో ద్వంద్య ప్రవృత్తి ఎలా వుంటుందీ అని.

అవకాశం రాక చాలామంది నీతులు మాట్లాడతారు. అభ్యాదయం గురించి మాట్లాడేవారూ, సినిమా సాహిత్యాన్ని కమ్మిటీల్ రచనల్లీ వేదికలమై త్రిట్యేవారూ, అవకాశం వస్తే డబ్బుకోసం, కీర్తి కోసం ఏ పట్టెనా చేయబానికి సిద్ధపడతారు. అలా సిద్ధపడుకుండా కేవలం నమ్మిన సిద్ధాంతం కోసం తమ జీవితాన్ని, ద్యుయాన్ని స్థిరంగా వుంచుకొనే గద్దర్, వినోభా భావే లాంటివాళ్ళు కొద్దిముందే వుంటారు. చేతగాక నీతులు చెప్పటంవేరు. కమిటీమెంట్లో బ్రతకటం వేరు. పాపులర్ విధానంలో డబ్బు 'రుచి' ఒకసారి చూసి. 'ఇదినా సిద్ధాంతాలకి వ్యతిరేకంగా చేస్తున్న పని. దీనిని వదిలిపెడుతున్నాను' అని, తన మామూలు పద్ధతికి వెళ్లిపోయిన కవులుగానీ, రచయితలుగానీ, రాజకీయ నాయకులుగానీ అరుదు. అవకాశం రాగానే నాటక రచయితలందరూ సినిమా రచయితలుగా మారటానికి కారణం కూడా అదే.

* * *

తను వున్న పరిస్తిటికి, అంతస్తుకి అతీతంగా ప్రతి మనిషి ఏదో ఒక రోజున ఒక సమస్యని ఎదుర్కొనలసి వస్తుంది. ఆ సమస్య పవిత్ర గ్రంథాలలో చెప్పినంత సులభంగా పరిష్కారమవదు. అప్పుడే మనిషిలో స్వార్థం బయటపడుతుంది.

మరి ఈ సమస్యలనుంచి బయటపడి జీవితాన్ని ఎలా సుఖవంతం చేసుకోవాలి? ఈ సమస్యలు మన జీవితాల్లో ఆడుకుంటూనే వుంటాయి. మనకి స్వేచ్ఛ లేకుండా చేస్తాయి. మనం నమ్మిన సిద్ధాంతాల్ని, విలువల్ని కత్తిదూసి చిన్నాభిన్నం చేస్తాయి.

X "నేనిలా చేయదల్చుకొన్నాను. మరినీ ఇచ్చసం" అనుకోవడంలోనే నీ - నా అభిప్రాయ భేదాలోస్తాయి. నా అవసరం కోసం నేనెవరిని బాధించాలనుకోవడం లేదు. ఎందుకంటే నా మనసుకి నవ్విన పనిని, ప్రవర్తనానీ నేను ఇతరుల కోసం వదిలి పెట్టాలనుకోవడం లేదు. వీలైవంత వరకూ ఇతరులని బాధ పెట్టుకుండానే నా ప్రవర్తనని నేను కొనసాగించాలనుకుంటున్నాను. ఎప్పుడైతే నేను నా స్వార్థానికి విలువనిస్తావో, అప్పుడు ఇతరులని ఇబ్బంది పెట్టుడం తప్పనిసరి అపుతోంది. అందువల్ల ఇద్దరికి ఇబ్బంది లేని పడ్డతి గురించి నేను నిరంతరం ఆలోచిస్తూ వుంటాను. అది సాధ్యం కాని పక్కంలో ఆ బిటు నాకు నేను వేసుకుంటాను." X

'రి ఆర్ట్ అఫ్ సెల్విషన్' అన్న పుస్తకంలో ఉపాధ్యాతం ఇది. మనం దీనిని ఎంతవరకూ అనుసరించవన్నే మనమే నిర్ణయించుకోవాలి.

విజయానికి పదు మెట్లు ————— 177 —————

స్వతంత్ర పోరాటంలో అనేకమంది దేశభక్తులు పాల్గొన్నారు. తమ ఆస్తుల్ని త్యాగం చేశారు. తమను నమ్ముకున్నవారిని నిర్ద్రష్టం చేశారు. వీరందరినీ చరిత్ర దేశభక్తులుగా కొనియాడింది. వీళ్ళందరినీ మనం చాలా గొప్పవాళ్ళుగా చిత్రికరించాం. కానీ వీరి కుటుంబ సభ్యులలో ఎంతమంది మనస్సార్థిగా వీరి స్వేచ్ఛరహితాన్ని ఆమోదించ గలిగారు ? వారి తరఫునుంచి ఆలోచిస్తే దేశభక్తి కూడా స్వార్థంగా వారు మనసులలో చిత్రికరించుకొని వుండవచ్చు. తాము అన్యాయం కాబడ్డమని ఆ కుటుంబసభ్యులు భావిస్తూండి వుండవచ్చు.

అదిశంకరాచార్యులు చిన్నతనంలోనే ఇంటిని వదిలి సాధువులలో చేరిపోయారు. వారి తల్లిదండ్రులకి ఎంతో దుఃఖం కలిగింది. కానీ ఆ తరువాత ఆయన జీవితంలో ఎంతోమండికి మార్పిదర్శకులయ్యారు. మరి - కన్నవారి పట్ల వీరి ప్రవర్తన స్వార్థం అనిపించుకుంటుందా ?

స్వార్థం వేరు. దురాశ వేరు. స్వార్థానికి, దురాశకీ మధ్యగల తేడా తెలుసుకొంటే రోజువారీ సమస్యల నెదుర్కొవడం సులభమవుతుంది. చాలా సమస్యలకి సమాధానాలు దొరుకుతాయి. ఆత్మాశ, హాధ్యలు దాటిన స్వార్థం మనిషిని మనిషిగా మిగల్పు. పరిణామం అనూహ్యం. హత్యలు, ఆత్మహత్యల వరకూ దారితీసినా అందులో ఆశ్చర్యం లేదు. అందుకే అనాదిగా వస్తున్న కట్టుబాట్లు, వేదాలు, ఉపనిషత్తులు మనిషిని స్వార్థరహితంగా జీవించమని చెప్పున్నాయి.

మన ప్రవర్తన ద్వారా అవతలవాళ్ళకి సంతోషం ఇష్టడం చాలా గొప్పగుణం. అవతలవాళ్ళకి సంతోషం ఇష్టడంకోసం మనం ఏదైనా వస్తువు వదులుకోవలసి వచ్చినప్పుడు, ఆ వస్తువు మనకి ఎక్కువ సంతోషం ఇష్టందా - లేక అవతలవాళ్ళకి సంతోషం ఇష్టటం మనకి ఎక్కువ సంతోషమా - అనేది చాలా నిక్కచ్చిగా తేల్చుకోవాలి. ఒకసారి ఆ నిర్ణయానికి వచ్చిన తరువాత మనం చేసిన పనికి బాధపడకూడదు.

కాన్నేళ్ళ క్రితం నా స్నేహితుడొకడు ఉద్యోగాభివృద్ధి కోసం విదేశాలకు వెళ్ళవలసి వచ్చింది. అప్పుడు అతని అమృగారి నయస్సు 62. జీవిత చరమాంకంలో ఉన్న ఆవిడని వదిలి వెళ్లున్నందుకు స్నేహితులు అతన్ని ఆడిపోసుకున్నారు. అతడి తల్లిమాత్రం ప్రోత్సహించింది. తల్లి బాగోగులు చూసుకోవటానికి భార్యనీ ఆమెదగ్గిర వుంచి అతడు విదేశాలకి వెళ్ళి రైండు సంవత్సరాల తర్వాత తిరిగి వచ్చాడు. ఆ తర్వాత ఏడాదికి ఆమె చనిపోయింది. ఒహూ అప్పుడుగానీ ఆ ట్రైనింగ్కి వెళ్ళక పోయింటే జీవితంలో ఇప్పుడున్నంతస్తాయికి అతడు ఎప్పటికీ రాగిలిగేవాడుకాదేమో ! తల్లి మరణించటానికి కొద్ది సంవత్సరాలు ముందు ఆమెతో గడపెదన్న బాధ అతడిని ఆప్పుడ్పుడు క్రుంగదీస్తూ వుంటుంది. కానీ, అలాంటి నిర్ణయం తీసుకోకపోయివుంటే, విదేశాలకి వెళ్ళలేదే అన్న బాధమాడా అదే విధంగా క్రుంగదీసి వుండేది. చివరి రోజుల్లో తల్లితో

వుండటం ఎక్కువ సంతోషాన్ని ఇచ్చివుంటే, అతడు వుండిపోవాల్సంది. ఈ విధంగా ఏది ఎక్కువ బాధ, ఏది ఎక్కువ అనందం అనేది - ఏ మనిషికి ఆ మనిషి స్వయంగా నిర్ణయించుకోవాలి.

మీకో అనుమానం రావోచ్చు.

“ప్రాక్తరీలో కార్యికులని బానిసలుగా చూసే ఒక వ్యాపారవేత్త, గుడి మెట్లమీద నాటేలు విసురుకుంటూ పుఱ్యాన్ని సంపాదించుకుంటున్నాను అనుకోవచ్చుకదా” అని. ఆ ఆలోచన మాత్రం ఎటువంటి పరిస్థితులలోనూ శాశ్వత సంతోషాన్నిప్పుదు. అది మూర్ఖత్వం. మూర్ఖత్వం ఇచ్చేది తాత్కాలిక సంతోషం మాత్రమే. దీని గురించి తరువాత చర్చిద్దాం.

తనను తాను ప్రేమించుకోలేని వ్యక్తినీ, తన బాగు తాను పట్టించుకోని వ్యక్తినీ సంఘం ఏవిధంగానూ గుర్తించదు. అతడు కూడా సంఘానికి ఏవిధంగానూ ఉపయోగపడడు. ఒకవేళ ఇతరులు అతన్ని గుర్తించినట్లు కనపడేనా, వారు తమ లాభం కోసం అతన్ని వాడుకుంటారు. అతడు కూడా సంఘం తనని గుర్తించిందికదా అని సంతోషపడతాడు. కానీ అతడి వెనుక అందరూ నవ్వుకుంటూనే వుంటారు.

నిస్వార్థం

1 - శత్రువుకి క్రమ

- ప్రత్యర్థితో సహానం
- స్నేహితుడికి హృదయం
- అభ్యాగతుడికి అతిథ్యం
- సాటి మనిషికి ప్రేమ
- సీకు నువ్వు గౌరవం

ఇచ్చుకోవటం మానవ ధర్మం.

చాలా గొప్ప సూక్తి ఇది. ఎవరో వేదాంతి హిమాలయ పర్యతాలలో కొన్ని వందల సంతృప్తులు తపస్సుచేసి, ఈ సూక్తిన్ని త్రాసి వుంటాడు. విసంగానికి, ఇతరులకి చెప్పుటానికి సరిగ్గా సరిపోయే సీతివాక్యం ఇది. కానీ ఎంతవరకూ సాధ్యపడుతుంది ? ఆలోచించి చూడండి.

మనమీదకి కత్తి దూసుకువస్తున్న శత్రువుని ఎ...దు...రో...లే...క మనం క్రూమతో ఆదరించడం మన గొప్పతనం కాదు. చేతకానితనం. ఒకవేళ శత్రువుని క్రూమతో ఆదరించాలి అన్నది సీతివాక్యమైతి, ఆ సూక్తి అవతలి మనిషికి కూడా వర్తిస్తుంది కదా! మరి ఆ సూక్తిని అతను పాటించనప్పుడు మనం పాటించి ఏం ప్రయోజనం ? ఇక్కడే

స్వీర్తనికి, నిస్యోర్ధనికి మధ్య గీత పెద్ద అడ్డగోడగా నిలుస్తుంది. అటువంటి పరిస్థితిలో శత్రువుని సమూలంగా నాశనం చేయటం ఒక పద్ధతి. మన దారినుంచి అతడిని తొలిగించుకుని మనం ముందుకి సాగిపోవటం ఒక పద్ధతి. అయితే ఇక్కడ మరో విషయం కూడా గుర్తుంచుకోవాలి.

మన సమయం అంతా శత్రువుని నిర్మాలించడంలోనే గడిపేస్తే మనం ముందుకి వెళ్లటానికి టైముండదు. వీలైనంతవరకూ మన ప్రయోజనాలని కాపాడుకుంటూ, అడ్డవచ్చిన ఆటంకాలని తొలిగించుకోవడం మంచి పద్ధతి. ఇదీ ఒక రకంగా నిస్యోర్ధమే.

ప్రస్తుత పరిస్థితులలో “శత్రువుని క్రమించు” అన్న వాక్యం పరిపూర్ణమైనట్టం అవయ. ‘శత్రువుని ఓడించి అప్పుడు క్రమించు’ అని ఈ సూక్తిని మార్పుకుండా. అలా ఓడించడంలో అతడిని సమూలంగా నాశనం చేయకుండా, అలా అతడిని చంపటంలో మన సమయం వ్యాచేసుకోకుండా అతడు మనతో చేసే యుద్ధాన్ని, మన విజయంగా ఎలా మార్పుకోవచ్చు అన్న విషయాన్ని మనం మన దృష్టికుండా.

*

*

*

మనిషి తన ఉపయోగం కోసం, తన స్వీర్తం కోసం కొన్ని పనులు చేస్తూ వుంటాడు. కానీ తనకేమాత్రం ఉపయోగపడకపోయినా కూడా కొన్ని పనులు చేస్తూనే వుంటాడు. అన్నిటికంటే ముందుగా మనం ఈ విధమైన మనస్తుఫ్ఫంమంచి బయటపడాలి. దీనికి చాలా కరెక్షయిన ఉదాహరణ.

గాసివ్.

ఒకవ్యక్తికి వ్యక్తితో మాటల్చేటప్పుడు తనకేమాత్రం ఆ విషయం ఉపయోగపడక పోయినా మూడవ వ్యక్తి గురించి విష్ణుది చిలవలు పలవలు కల్పించి చెబుతుంటాడు. అలా చేప్పేవాడికి ఇందులో స్వీర్తం ఏమీ వుండు. కానీ ఇది అన్నిటికన్నా హసికరమయిన స్వీర్తం. దీన్ని అధిగమించాలంటే మనసుకి, నాలుకకి మధ్య మూడు ద్వారాలు (సెక్యూరిటీ చెక్ / మెటల్ డిటెక్టర్) ఏర్పరచుకోవాలి. హ్యారయంనుంచి ఒక మాట నాలుక దగ్గరకు వచ్చేటప్పుడు దానిని మూడు విధాలుగా ప్రశ్నించాలి.

ఒకటి : అది నిజమేనా

రెండు : చెప్పటం అవసరమా ?

మూడు : అది తనకిగానీ, అవతలి వ్యక్తికి గానీ ఏమాత్రం ఉపయోగపడుతుందా?

చక్కాపిధమైన కానెప్ట్స్ నేపిమ్ నవలలో వరాలమ్మ పొత్త ద్వారా మరింత వివరంగా చర్చించాను.

* వ్యక్తిగత శ్రేయస్సు ముఖ్యంగా భావించే మనిషిలో అభివృద్ధి, సంతృప్తి స్పృష్టిగా కనిపొందుటిని ప్రారంభించుకునే శక్తియుక్తులు ఆ వ్యక్తికి వాటంతటవే అలవడతాయి. ఇది స్వీర్తం కాదు. మానవతా ధర్మాన్ని, జీవదర్మాన్ని తెలుసుకునే వాటికి అనుగుణంగా మనులుకోవటం.

తన పరిధి, తన అవసరాలు తెలుసుకుని ఇతరులని కష్టపెట్టుకుండా అనందంగా జీవించేవాడు నిస్యోర్ధ జీవి.

‘రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుని ఇంటిల్లపాదికి సేవచేస్తున్నా, ఇంట్లో ఎవరికి కృత్యజ్ఞత లేదు’ అంటుందోక ఇల్లాలు. ‘ఒక్క పైపే సంపాదిస్తే తెలుస్తుంది ఆ కష్టం ఏమిలో’ అంటాడు ఇంటి యజమాని. ‘నా అభిరుచిల్లీ, అలవాట్లనీ ఇంట్లో ఎవరూ అర్థం చేసుకోలేదు’ అంటాడు కొడుకు, కొన్ని ఇళ్లల్లో జరిగే తంతు ఇది.

తన అవసరాలను అనందాలనూ త్యాగం చేసుకుని జీవించడం నిస్యోర్ధం అనిపించుకోదు. అది మనిషిలోని భయాన్పి, పిరికితనాప్పి సూచిస్తుంది.

*

*

*

“Conviction is worthless unless it is converted into conduct” అన్నాడో రచయిత.

నిస్యోర్ధం వేరు. తమ చేతగానితనానికి నిస్యోర్ధం అన్న మునుగు వేసుకోవటం వేరు ! అస్త్రి చెయ్యగలిగి, చేసి, విజయం సాధించి, అప్పుడు శత్రువుకి దాతృత్వం చూపిస్తే - లేదా శత్రువుకి హాని చెయ్యకుండా వదిలేస్తే అది నిజమైన నిస్యోర్ధం. అంతే తప్ప చేతగానితనానికి నిస్యోర్ధం అని పేరుపెట్టుకుంటే అది మన మానసిక బలహీనతే.

నా స్వీపాతుడి కూతురు ఒక విపాపొతుడిని ప్రేమించి, రెండో భార్యగా వెళ్లిపోయి నప్పుడు, అతడు నా దగ్గర చాలా బాధపడ్డాడు. ఇంత కష్టపడి పెంచానే, విద్యాల్యుద్యులు నేర్చించానే. ఎంత స్వీర్తంతో తనదారి తను వెదుక్కుందో చూశా అంటూ వాపోయాడు.

ఆ అమ్మయిది స్వీర్తమైతే అయ్యుండవచ్చగానీ, అంతకంటే..... తెలిసి తెలియని తనమే అందులో ఎక్కువగా వుంది. అమెతో సరియైన కమ్యూనికేషన్ ఏర్పరచుకొని, ఇందులో వున్న లోటుపాటులు, తర్వాత రాబోయే పరిషామాల గురించి తండ్రి చర్చించి వుంటే పరిస్థితి మరోలా వుండేదేమో ! అయినా అది కూడా కష్టమే. ఎందుకంటే ఆక్రమించాలి కన్నా బలమైనది ఇంకేమీ లేదు.

ఇది జరిగిన సంవత్సరానికి ఆ కుర్రవాడికి తన మొదటి భార్య పాతివత్యంలోనూ, సంసారంలో వుండే సెక్యూరిటీలోనూ అనందం తెలిసివచ్చి ఈ అమ్మయిని వదిలేశాడు. అమెతిరిగి పుట్టించికి వచ్చేసింది. తండ్రి కూతుర్చిద్దరూ కలిసి ఆ కుర్రవాడిని దుమ్మెత్తి పోశారు. అతడిమీద కేసువేసి, లాకపులో పెట్టించారు.

తిజయానికి ఐదు మెట్లు

నాకు బాగా పరిచయమున్న ఒక సినిమా నటుడున్నాడు. అతనిలో సినిమా తీస్తే నిర్మాతకి చాలా లాభం వస్తుంది. కానీ అతడు సంవత్సరానికి మూడు చిత్రాలకన్నా ఎక్కువచేయలేదు. అతడిమీద నిర్మాతలనుంచి ఎంతో ఒత్తిడి వస్తువుండేది. ఒక సినిమాతకి కాల్ఫీట్ ఇప్పె మూడు సంవత్సరాలవరకూ అదే నిర్మాతకి చిత్రాన్ని అంగీకరించడం దాదాపు కష్టమయ్యారి.

ఈ పరిస్తితిలో ఆ హీరోని ఇద్దరు వ్యక్తులు కలుసుకున్నారు. సినిమారంగంలోకి అతడు అడుగు పెడుతున్న సమయంలో చేయాతనిచ్చి, అతడిని వైకి తీసుకువచ్చి, అతడిని ఒక స్టానంలో నిలబెట్టిన వ్యధు నిర్మాత. అయిన ఆ తర్వాత కొన్ని చిత్రాలు తీసి బాగా నష్టమయాడు. కృతజ్ఞతాభావంతో ఈ హీరో ఆ పెద్దాయనకి ఒక చిత్రాన్ని చేసి పెట్టడం వైతిక భాధ్యతగా భావించాడు.

అదే హీరోని అదే సమయంలో అశ్రయించిన మరోక యువకుడు దాదాపు మూడు నాలుగు సంవత్సరాలనుంచీ ఆ హీరోని వెస్పుంటి తిరుగుతూ, అతడికేం కావలసి వచ్చినా క్షణాలలో సమకూరుస్తూ ఒక సమ్మక్కణైన స్నేహితుడిగా, అనుచరుడిగా వుంటూ వచ్చాడు. మరో రకంగా చెప్పాలంటే తన భార్యాపేటలకంటే కూడా ఈ హీరోకి ఎక్కువ ప్రాధాన్యత ఇచ్చాడు. ఆ సంసారం అంతా మొత్తం ఇతడిమీదే ఆధారపడి వుంది.

అప్పుడు ఆ కథానాయకుడు ఒక నిర్మాయం తీసుకోవలసిన పరిస్తితి ఏర్పడింది. ఆ ఇద్దరిలో ఎవరినీ కాదనలేని పరిస్తితి అది. కేవలం ఒకరికి మాత్రమే ఒప్పుకునే ఆవాశం వున్న పరిస్తితి. “ఇద్దరికి రెండు సినిమాలు చెయ్యావచ్చు కదా ! కృతజ్ఞతకన్నా మించినది ఏముస్తుని అని వాదించటం కేవలం నవలల్లోనూ, సినిమాల్లోనూ సాధ్యం. బయట్టుంచి ఇంతకన్నా పెద్ద ఒత్తిడులు ఇంకా చాలా వుంటాయి. అందువల్ల మనం ఒక్క సినిమా ప్రాతిపదికగానే ఈ సమస్యని అలోచించాడం.

ఇద్దరీ కూర్చోబెట్టి ఆ హీరో తన సమస్యని వారికి వివరించాడు. వ్యధు నిర్మాత చిత్ర నిర్మాణంలో డక్కామొక్కాలు తిన్నాడు. ఎంతో అనుభవం వున్నాడు. తనని అంటిపెట్టుకున్న యువకుడు జవసత్యాలు కలవాడు. ఎంత పవ్వొ చేయగలడు. ఇద్దరికి కలిపి ఒకేసినిమా చేస్తేను అని ఆ హీరో ప్రపాటిజ్ చేశాడు. వారికి కూడా సమస్య అర్థమైంది. అంతేకాక వారిద్దరికి కూడా తమ తమ లోటుపాట్లు తెలుసు. హీరో ఇబ్బంది కూడా తెలుసు. అందువల్ల ఈ ప్రపాటలకి వెంటనే ఒప్పుకున్నారు. వ్యధు నిర్మాత సమర్పకుడిగా, యువకుడు ఎగ్గికూర్చి ప్రాధ్యాసర్గా ట్రిటీల్ వేసుకుని ఆ చిత్రాన్ని రిలీజ్ చేశారు. ఆ విధంగా ఆ ముగ్గురూ ఆ సమస్యనుంచి బయటపడి లాభం పొందారు. ఆ తర్వాత ఆ హీరో ఇటువంటి మొహమాకరమైన పరిస్తితులు వచ్చినపుడుల్లా ఇదే విధానాన్ని అవలంబించటం పారకులకి తెలుసు.

దీన్నే win / win ప్రపాటల అంటారు.

దీనిగురించి మూడోమెట్టులో ‘దృష్టితం’ అన్న ఆధ్యాయంలో మరింత వివరంగా చర్చించాం.

* * *

మనుషుల కలయికే సంఘం. ప్రతి మనిషీతను ఆనందం పొందాలి. అది ముఖ్యం. తనకీ, కుటుంబానికి, సంఘానికి, దేశానికి, ప్రపంచానికి ఇదే వరుసలో అనందాన్నివ్వడం ద్వారా లేదా ఉపయోగపడడం ద్వారా తన జన్మకి సార్వకత ఏర్పర్చుకోవాలి. వ్యక్తిగత శైయస్సు ముఖ్యం. ఏ మనిషైనా తన కనీసపు హక్కుల్లా తెలుసుకోకపోతే రోజువారీ సమస్యల నెదుర్కొల్చేదు. ఇది స్వార్థం కాదు. వ్యక్తిత్వాన్ని పెంచే నిర్మాణాత్మకమైన స్వార్థం. ఇవన్నీ మెట్లు మెట్లుగా ఏర్పడి వుంటాయి.

తిండి, బట్టా, ఇల్లా ఇవన్నీ మనిషికానీసావరాలు. ఆ తర్వాత సమాజంలో స్టానం, కీర్తి, ప్రతిష్ఠా, భద్రతా ముఖ్యం. మన కనీసపు సుఖాలు ఏర్పర్చుకునే విషయంలో మనమేమీ రాజీ పడవనపరం లేదు. స్వేచ్ఛ, సమానత్వం, సాభ్రాత్మత్వం - ఏటి విలువ తెలుసుకోకపోతే భద్రత, సుఖం, శాంతి, శ్రద్ధ, ఫలితం - ఇవి వుండవు. ఒక కుటుంబంలో వున్న పరస్పర ప్రేమానుబంధాలు, ఆకర్షణాలు కూడా ఈ నిర్మాణాత్మక స్వార్థం మీదే ఆధారపడి వుంటాయి. ఈ స్టాయి దాటితే - వేదాంతం. మనం ఇవ్వటమే తప్ప అవతలి వాళ్ళనుంచి తీసుకోవటానికి ఏమీ వుండదు. అవతలివాళ్ళు మనకి ఇస్తే ఆనందంగా స్వీకరిస్తాం. కానీ ఏమీ అశించం. అందువల్ల మనకి అనందం తప్ప మరేమీ వుండదు. అది కూడా దాటితే - మోక్షస్వాస యోగం. మోక్షంకూడా అవసరం లేదనుకునే సంత్పు.

* * *

మన పిల్లల గదిలోకి వెళ్ళటానికి, వాళ్ళ వస్తువులు ముట్టుకోవటానికి కూడా మనకు హక్కులేదు. అది వాళ్ళ వ్యత్రంలోకి మనం ప్రవేశించటమే. దేశంలో స్వేచ్ఛాయుత పరిపాలన గురించి పక్కనపెడడం. మన ఇంట్లో స్వేచ్ఛ స్వాతంత్యాల గురించి ఆలోచించాం. మన హక్కులకోసం మనం పోరాడుతున్నట్టే, మన కుటుంబ సభ్యులు, మనచుట్టు వున్నవాళ్ళు కూడా వాళ్ళ హక్కుల కోసం పోరాడుతూ వుంటారు. మన ఆనందాల కోసం మనం ప్రయత్నిస్తున్నట్టే వాళ్ళు వాళ్ళ ఆనందం కోసం ప్రయత్నిస్తూ వుంటారు. ఈ రెండు వ్యత్రాలూ ఒకటాన్ని ఒకటి ఢీకొన్నపుడే ఘర్షణ బయల్సేరుతుంది. అది మనకి ఏమాత్రం ఆనందాన్ని ఇవ్వదు.

కమూనిజిస్టున్ని ఇంట్లో పాటిస్తే ప్రతి ఒక్క రిసాత్తూ అందరి సాత్తుగా మారి కలతలు రేపుతుంది. అలా కాకుండా ఇంట్లో పాసిజం అమలు జరిపితే ఆ ఇంటిలో ఎవరు బలవంతులైతే వారికి అధికారం దొరికి అనందం ఆ ఒక్కరి సాత్తు అవుతుంది.

విజయానికి ఐదు మెట్లు -

189

వదైనిమిదేళ్లపాటు పెంచి పెద్దచేసిన తన కూతురు ఇంటినుంచి లేచిపోయి నందుకు సమాజంలో పరువు పోయిందని ఆ తండ్రి బాధపడ్డడు. మరొకైపు ఒక విహాపీతుడు తన మొదటి భార్యామీద తనకేమాత్రం అసక్తి లేదని. నువ్వేనా దైవం అనీ చెప్పగానే, ఆ అమ్మాయి పెంచిన తల్లితండ్రుల్ని వదిలేసి అతడితో జీవితాన్ని అనందంగా పంచుకోగలనూ అన్న స్వార్థంతో అమాయక్కుంతో అతడి దగ్గరకి వెళ్లపోయింది. ఆ అమ్మాయిచే అనందం కన్నా, సమాజంలో భద్రత, తన మొదటి భార్య ఇచ్చే అనందం ఎక్కువని తెలిసిన రోజున ఆ కుర్రపాడు తన స్వార్థంకోసం ఆమెని వదిలేశాడు.

ఇందులో ఎవరిమీద నెపం వేయాలి ? ఎవరికి వారు తమ తమ స్వార్థాలు చూసుకున్నారు. ఒకరి స్వార్థం మరొకరి దుఃఖం కలిగిస్తే అందులో తప్ప పట్టవలసిన ఆగ్యం ఏముంది ? వందరూపాయిల చీర పది రూపాయికి వస్తుందని తెలిసికొంటే, అది అయిదు రూపాయిల ఖరీదు చేసేదే ఆయి వుండవచ్చు.

మనం రెండు రకాలుగా మోసించబడుతూ వుంటాం. 1. స్వార్థంతో ఆశండి ఉచ్చులో చిక్కుకోవటం వల్ల 2. మనకి సంబంధం లేకపోయినా ఆవతలివారి ఉచ్చులో చిక్కుకోవటంవల్ల.

ఒకరింటికి రెండో భార్యగా వెఱుతువుపుడు అది అతడి మొదటి భార్యకి వేదన కలిగిస్తుందని ఆ అమ్మాయికి తెలిదా ? తన రిన్క్ గురించి వ్యాపాంచలేకపోవటం వలన వచ్చిన నష్టం ఇది.

నేనిక్కడ ఆ కుర్రపాడు చేసింది కర్కనిగానీ, స్వాయమనిగానీ అనటం లేదు. వాదించబోవటం లేదు కూడా. ఎప్పుడైతే మనం ఒక భాన్ని ఆశించామో అందులో నష్టం వచ్చే భాన్ని కూడా సగం వుంది అని చెప్పటమే నా ఉద్దేశ్యం. అందుకే నీస్వార్థపూరితమైన త్రాన్సస్క్రిప్టు మరింత ప్రయోజనకారిగా వుంటాయి.

ఉడాహరణకి కూతురింటి నుంచి వెళ్లపోగానే, ఆమె మీద తను పెంచుకున్న కలలన్ని కల్లలయ్యాయని వాపోకుండా, ఆ తండ్రి ఆ యువకుడిని కలుసుకుని, మొదటి భార్యకి విదాకులిప్పించబమో, లేదా నలుగురిలో నిలబెట్టి ప్రశ్నించడమో చేసి తరువాత తన కూతురితో విహాం జరిపించి వుంటే పరిష్కారి ఇంత దారుణంగా వుండేది కాదు. అవతలవారిమీద మనం పెంచుకున్న ఆశలు ఎంత బలంగా వుంటే ఆ తరువాత వచ్చే నిరాశ, కోపం కూడా అంత బలంగా వుంటుంది. అలాగే ఆ అమ్మాయి కూడా, వదైనిమిది వారాల పరిచయంలో ఏర్పడిన నమ్మకంతో, ఆ ఆబ్బాయితో వెళ్లపోకుండా, వదైనిమిది సంపత్తురాల పెంపకంతో ఏర్పడిన నమ్మకంతో - తండ్రికి ఘైర్యంగా ఈ విపయం చెప్పి వుంటే - ఒక మోసగాడి చేతిలో జీవితం నాశనం ఆయి వుండేది కాదు.

*

*

*

మాత్రుపేమ కన్నా బలమైనది ఈ ప్రపంచంలో మరింకేది లేదు అంటూ వుంటారు.

ఒక తల్లి తన పీల్లలని ఎందుకు ప్రేమిస్తుంది ? ఎక్కిప్పేస్కేస్ప్ప్యు ఏమీ లేకపోవటం వల్ల.

పొత్తుల్లిలో పీల్లవాడు తను నవ్విప్పే నష్టుతాడు. తను కొద్దినేపు దూరంగా వుంటే ఏడుస్తాడు. తననుంచి వేరుగా వుండటానికి ఒప్పుకోదు. అందువల్ల తల్లికి బిడ్డంటే ప్రేమ.

ఒక కొత్త పెళ్లికూతురు ఎన్నో ఆశలతో అత్తపారింబ్లోకి అదుగు పెడుతుంది. కాలేజీలో చదువుకునే రోజుల్లో లేదా చిన్నతనంలో ఆ అమ్మాయికి చాలా ఆశలుంటాయి. అవస్తినెరవేరకపోయి వుండవచ్చు. ఖాటిని తనసంతానంలో చూసుకోవాలీ అనుకుంటుంది. ఉడాహారణకి నాట్యం అంటే ఎంతో ఇంతిప్పి వున్న ఒక అమ్మాయికి పెళ్లయి ఆ కోరిక అలాగే వుండిపోయి వుంటే ఆమె తన కూతురికి దాన్వీ నేర్చించాలనుకుంటుంది. ఐఎఎస్. చదావాలనుకున్న ఒక అమ్మాయి చదువు. విహాం వల్ల ఆగిపోతే తన కొడుకుని కలక్కుచేయాలనుకుంటుంది. ఆ విధంగా తన నెరవేరని ఆశలకి రూపకల్పనే తన సంతానంగా భావిస్తుంది.

మాత్రుపు ప్రేమకి మూలాధారం ఇదే. శంకరాచార్యులవారు చెప్పింది ఇదే. ప్రేమని తప్ప, పీల్లల తల్లి దగ్గరినుంచి మరేమీ ఆశించరు కాబట్టి ఈ బాంధవ్యం చాలా గట్టిగా వుంటుంది అంటారాయున.

కానీ పీల్లలు పెద్దవాళ్లుతూన్వుకోద్దీ, ముఖ్యంగా ఆడాలసెంట్ అవుతూన్వుకోద్దీ తమ అభిప్రాయాలని బాహ్యంగా, (కొండకచ్ మరింత కరినంగా) వెలిబుచ్చలం ప్రారంభిస్తారు. అప్పటినుంచి విభేదాలు మొదలవుతాయి. “నేనింతకాలం నిన్ను కళ్లో పెట్టుకుని పెంచింది ఇందుకోసుమ్మా” అని తల్లి దెప్పిస్తాడవడం ప్రారంభిస్తుంది.

మరెందుకోసం ? ఆ తల్లి చెప్పగలదా ?

ఎక్కడయితే మనం ఆశించటం ప్రారంభించామో ఆప్పుడు ఈ ప్రేమ తగ్గిపోతుంది. మరి పీటిచ్చికించు అతితమైన ప్రేమ లేదా ? వుంది.

తన కొడుక్కి, వాడు ఇర్చై ఏళ్లవాడయినా సరే, యాభై ఏళ్లవాడయినా సరే, జ్యరం వ్యై కూర్చుని సేవచేస్తూ, కణ్ణుతుకుంటూ, దేవుడికి మొక్కుకునే తల్లి మన సమాజంలో కొత్తకాదు. ఇదంతా ఏ విధమైన స్వార్థమూ లేని ప్రేమ. ఇలాంటి ప్రేమ వున్నప్పుడు అందులో ఇక బాధకి చోటే లేదు. అదే నిజమైన నిస్వార్థం. “నీవు కష్టంలో వున్నప్పుడు ఓదార్చుగా నేను చేయినిస్తాను. నేను కష్టంలో వున్నప్పుడు మానసికంగా ధైర్యమివ్వు” అనేది చాలా స్ఫుర్తిను మానవ సంబంధం. దీనిలో అంతల్లినంగా ప్రేమ కూడా వుంటే వుండవచ్చుగాక ! కానీ ఇందులో ప్రేమ తప్ప మరేది లేదనుకోవటం మిధ్య.

‘నాతో ఇంతకాలం జీవితం పంచుకున్నావు. ఎన్నో అమభూతల్ని సీవల్ల నేను పాందాను. నన్ను ఇప్పుడు నువ్వు వదిలేసి వెళ్లపోయావు. నువ్వు లేని ఈ జీవితం నాకు

శూన్యం' అని కుమిలిపోవటానికి, 'సన్మానా బిడ్డల్చిన వ్యోట్లో మరంచి పోయావురో. ఇప్పుడీ బిడ్డల్చి ఎట్లా పెంచి పెద్ద చేతునురో' అని ఏడవటానికి తేడా వుంది.

గమనించండి. *

నిర్మాణాత్మకమైన స్వర్థం

ఐన చెప్పిన ఉదాహరణలన్నిటినీ చదివి భరించలేనంత నిరాసకత కలగవచ్చి. కన్నతల్లి ప్రేమకూడా స్వార్థపూరితమే అన్న భియలీని మనం అంత తొందరగా జీర్ణించుకోలేం. మానవసంబంధాలన్నీ ఏదో ఒక స్వార్థం మట్టు అల్లుకొనబడి వుంటాయి అని చెప్పడం కూడా ఈ రథయిత ఉద్దేశం కాదు. స్వార్థం యొక్క వివిధరూపాల్ని విశేషించడమే ఇక్కడ ముఖ్యేశ్యం.

మనం బతకాలంటే నిరంతరం ఏదో ఒక పని చేయకతప్పదు. ఆపని తప్పనిసరిగా మనకి లాభం కలిగించేది అయి వుండాలి. లేదా సంతోషం కలిగించేది అయి వుండాలి. లాభమూ, సంతోషమూ భేండూ స్వార్థమే నమకున్నప్పుడు ప్రతీ పనిలోనూ స్వార్థం వుంటుంది.

ఐరెండు అధ్యాయాలలో స్వార్థం వల్ల వచ్చే నష్టాలూ, నిస్వార్థం వల్ల వచ్చే నష్టాలూ తెలుసుకున్నాం.

మరి మనిషి ఎలా బతకాలి ?

ఆ విషయం ఇప్పుడు చర్చిద్దాం.

ప్రతీ మనిషి జీవితంలోనూ స్వార్థం తప్పనిసరి అన్న వాదనకి మనం ఒప్పుకున్న పక్షంలో దానిని ఆరు రకాలుగా విడగొట్టువచ్చు.

1. అధమం
2. నీచం
3. నీచాతినీచం
4. మధ్యమం
5. ఉత్తమం
6. నిర్మాణాత్మకం.

1. అధమమైన స్వార్థం

ఎవరిలోనూ సంబంధం లేకుండా మనకి లాభం వచ్చే పమలు చేయటం - ఇది అధమమైన స్వార్థం. ఒక ఇంటకీడియుట్ బోర్డ్లో పనిచేసే క్రుష్ణి ఉదాహరణగా తీసుకుండాం. పరీక్షల మార్కుల లిస్టు సాధారణంగా పోష్పుద్వారా పంపించటానికి పదిరోజులు ఆలశ్యమహుంది. దాన్ని తొందరగా ఇప్పులంటే విద్యార్థులు తనకి 10 రూపాయలు లంచం ఇచ్చాలీ అని కోరతాడు. మార్కులు తొందరగా తెలుసుకోవాలి అన్న ఉత్సాహం పున్న విద్యార్థులు ఆ విధంగా అతనికి డబ్బు చెల్లించి, మార్కుల లిస్టు పాందురాలు. అతడు సెనిమాకి వెళ్లే, క్యా ఎంత వున్న సరే దూరంగా నిలబడి, భ్లాక్ మార్కెట్ మొదలవగానే కొంచెం ఎక్కువ డబ్బుల్చిచ్చి సరాసి హోలులోకి వెళ్లిపోతాడు.

తన రేటు 'ఇంత' అని, అంత కట్టుం ఇచ్చే అమ్మాయిని మాత్రమే చేసుకుంటాను. అని బాహోటంగానే ప్రకటిస్తాడు.

ఇది అధమమైన స్వార్థం. అంటే తనవల్ల ఎవరు నష్టపోతున్నారా అన్న ఆలోచనకి ఈ తరఫో స్వార్థంలో చోటు వుండదు. సెనిమా మొదలవడానికి గంట ముందునుంచి కూర్చోలో మంచున్న వ్యక్తికి టెక్కెట్ దొరకుండా భ్లాక్ మార్కెట్లింగ్‌ని ప్రోత్సహిస్తున్నామని కాసి. మార్కులు తొందరగా చూసుకోవాలనే ఉత్సాహం వున్న కుర్రవాళ్ళ మంచి పదిరూపాయలు నసూలు చేస్తున్నామన్న గిల్గోనీ పీలప్పని ఆత్మవంచనతో కూడిన స్వార్థం ఇది. వాళ్ళకి 'ఆశ' వుంది కాబట్టే నేను ఒక రేటు పిక్స్ చేశాను అని ఈ రకమైన స్వార్థపురులు వాడిస్తారు. దీనివల్ల డైరెక్ట్గో ఎవరూ నష్టపోకపోయినా వైతికంగా, సామాజికంగా కొన్ని నష్టాలు జరుగుతూ వుంటాయి. అందువల్లే ఇది అధమమైన స్వార్థం.

2. నీచమైన స్వార్థం

మన లాభం కోసం అవతలివారికి హాని కలిగించడం నీచమైన స్వార్థం. పెన్వు అఫీసులో పవిచేస్తూ నిస్పాయురాలైన ఒక వ్యద్దురాలికి వందరూపాయలు పెన్వు ఇవ్వడం కోసం ఇరవై రూపాయలు ఆశించేవాళ్ళూ పెళ్ళయ్యాక కట్టుం తీసుకురమ్మని నిస్పాయురాలైన భార్యని హాంసించి పుట్టింటికి పంపి, ఒక బీద వ్యద్దుట్టి (అమె తండ్రిని) మానసికంగా హాంస పెప్పేవాళ్ళూ, ఈ కేటిగిరిలోకి వస్తారు. ఇలాంటి స్వార్థం యుక్తయుక్తాలను గానీ, మానవతను గానీ ఆలోచించదు. తమయొక్క అనందం కోసం ఎటువంటి పనినైనా ప్రేరేపించే స్వార్థం ఇది. పదవికోసం మత కల్గొలు రేపటం, ఇంట్లో ఒంటరిగా వుండే గృహిణిని పాడిచి చంపేసి, దొంగతనాలు చేయటం ఇదంతా ఈ విభాగంలోకి వస్తుంది.

మన లాభంకోసం అవతలివారి 'అవసరం' మీద ఆడుకోవటం నీచమైన స్వార్థం. మన లాభం కోసం అవతలివారి 'ఆశ' మీద ఆడుకోవటం అధమమైన స్వార్థం.

3. నీచాతి నీచమైన స్వార్థం

తమకేమీ లాభం లేకపోయినా కూడా అవతలివాళ్ళకి నష్టంకలిగించటం నీచాతి నీచమైన స్వార్థం. పలానా వ్యక్తికి పలానా ప్రీతో సంబంధం వుండట కదా అని ప్రచారం చేయటం, పలానా రచయిత నవల, పలానా ఇంగ్రీషు రచనకి కావీ అని అబద్ధాలు ప్రాయటం, తెలియుని విషయాలు తెలిసినట్టు చెప్పుటం..... రోడ్టుమీద వెళ్ళు అందైన కారు కనడితే గీతలు గీయటం, వెళ్ళున్న రైలుమీద రాళ్ళు విసురుతూ కేరింతలు కొట్టటం, నటుల వాల్టిప్స్టర్ మీద పేడ జల్లటం, ఒక వ్యక్తిలో వున్డె ఒక గొప్పతనాన్ని వప్పుకోకుండా మరో చీకటికోణాన్ని ప్రచారం చేయటం - ఈ విభాగంలోకి ఇవన్నీ వస్తాయి.

పెన్న అసీనలో వ్యద్యరాలి వద్ద పాతిక రూపాయలు లంచం తీసుకున్నవాడికి కనీసం ఆ పాతికయినా మిగులుతుంది. కానీ ఈ విధమైన వ్యక్తులకి పైశాచిక అనందం తప్ప ఏమీ మిగలదు. అప్పుడ్పుడు - అవతలివారికి, "నిజాలు" చెప్పి ద్రుమాదాల్చించి రక్షిస్తున్నామన్న భ్రాంతి తప్ప.

కేవలం తమ సినిజాన్సీ, శాడిజాన్సీ సంతప్తిపర్చుకోవడం కోసం తమకి తెలియని విషయాలని చూసినట్టు ప్రచారం చేయడం, అవతల వాళ్ళమీద బురద జల్లటం, రూమర్లు వ్యాప్తి చేయటం కూడా ఈ రక్కెన నీచాతినీచుపైన స్వార్థమే. ఇది హాత్యలు చేసేవాడి స్వార్థం కన్నా ఎక్కువ ప్రమాదకరమైనది. కనీసం వాడికి ఒక హాత్య చేయటంవల్ల కొంత లాభమైనా వుంటుంది. కానీ ఈ రక్కెన ప్రవర్తన వల్ల వ్యక్తిగతంగా ఒనగూడే లాభం ఏమీ వుండదు. అందుకే దీన్ని ఈ విభాగంలోకి చేర్చవచ్చు.

4. మధ్యమమైన స్వార్థం

మనం నష్టపడుతూ అవతలివారికి ఆనందం కలిగించటం మధ్యమమైన స్వార్థం. ఎందుకు కలిగించాలి? ఏదైనా ఒక పని చేసినప్పుడు మనకి అందులో ఏ లాభమూ లేకపోతే ఆ పని చేయటం అనవసరం. ఈ విషయం గురించి తరువాతి అధ్యాయం (అర్థంలేని త్యాగం) లో వివరిస్తాను. చాలామంది పారకులు ఈ అనాలిసిన్ని ఒప్పుకోక పోవచ్చు. ప్రతీ పని స్వార్థంతోనే చెయ్యాలా? స్వార్థం లేకుండా, అవతలవాళ్ళ అనందం కోసం ఒక పనిచేస్తే అది మధ్యమం ఎలా అవుతుంది అని! అది మధ్యమం ఎందుక్కుతుందో ఈ క్రింది విస్తేషణలో గమనిధ్యం. "నేను చాలా సెంబిమెంటున్న వ్యక్తిని. నా మంచితనాన్ని అవతలివారు క్యాష్ చేసుకుంటున్నారు....." అనో, "నేను చాలా స్టేటున్ వ్యక్తిని. అవతలివారి అనందంకోసం ఏదైనా చేస్తాను. నా గురించి అసలు బాధపడును. అయినా అందరూ నన్నే తప్పుపడతారు" అనో, "నాది చాలా సున్నితిమైన మనసు, నేనెంత మేలు చేసినా అవతలివారు గుర్తించరు. నా మంచితనాన్ని అర్థం చేసుకోరు" అని పాశేయేవారు ఈ విభాగంలోకి వస్తారు. మనం....వా....పో...తు...న్నాం... ఒబట్టి అది మధ్యమం.

5. ఉత్తమమైన స్వార్థం

అవతలివారికి లాభం కల్గించడంలో మనం ఆనందం పొందడం - ఉత్తమమైన స్వార్థం.

సాలుగో పాయింట్స్, అయిదో పాయింట్స్ వున్న తేడా ఈపాటికే మీ కర్మయి వుంటుంది. మనకే లాభమూ లేకపోయినా అవతలివారికి లాభం కలిగేలా ప్రవర్తించి, దానిద్వారా మనం ఆనందం పొందటం ఉత్తమమైన మార్గం. వైన (4వ పాయింట్) చెప్పిన విభాగంలో మనం న(క)ష్టపడుతూ వాపోతూ అవతలివారికి ఆనందం కలిగించడం అన్న విషయం చర్చించడం జరిగింది. రెండిటికి తేడా గమనించారు కదా! ఉదాహరణకి ఒక

సినిమా పోలు నుంచి మీరూ, మీ స్నేహితుడూ మీమీ ఇళ్ళకి వెళ్లవలసి వచ్చింది. బయట పోరున వర్షం కురుస్తేంది. మీ స్నేహితుడి ఇల్లు దూరం. మీ ఇల్లు దగ్గర. ఒక గొడుగు మాత్రమే ఉంది. ఆ ఇల్లు దూరం కాబట్టి ఆ గొడుగు నాకు ఇష్ట అని మీ స్నేహితుడు కోరి దాన్ని తీసుకుని వెళ్లిపోయాడు. మొహమాటం వల్లనో, సెంబిమెంటు వల్లనో, త్యాగంలో పుండె అనందంవలనో మీరు కాదనలేకపోయారు.

ఇక్కడ వైమూడు పదాల్చి అండర్లైన్ చెయ్యాలి. ఎందుకంటే స్నేహపురస్కారంగా ఆ గొడుగు అతనికి ఇచ్చి మీరు మీ ఇంచీకి వెళ్లిపోతే అందులో ఏ బాధా లేదు. ఇంటికి వెళుతున్నంత సేపు "ఛ.... నేను ఇలా చేయకుండా వుంటే ఎంత బాపుండేది. వర్షంలో ఏమాత్రం తడిచినా నాకు జలుబు చేస్తుందన్న విషయం నా స్నేహితుడికి ఎందుకు చెప్పులేకపోయాను. అనవసరంగా గొడుగు ఎందుకు ఇచ్చేశాను" అని బాధపడుతూ వెళ్లే అది మధ్యమమైన స్వార్థం (4వ కేటగిరీ) లోకి వస్తుంది. ఆలాకాక నా స్నేహితుడు వర్షంలో తడవకుండా ఎక్కువదూరం ప్రయాణం చేసే అవకాశం నేను కల్పించాను అని నిజమైన అనందం మీరు పొందితే అది ఉత్తమం (5వ కేటగిరీ) లోకి వస్తుంది.

మదర్ఫెరిసా చేసే సేవలన్నీ ఈ ఉత్తమమైన మార్గంలోకి వస్తాయి. వారు అవతలివారికి లాభం కలిగించడంలో తమ అనందాన్ని వెతుక్కుంటారు. అందుకే ఇది ఉత్తమమైన స్వార్థం (అనందంకూడా స్వార్థమే అనుకుంటే). మనందరం నాలుగు కేటగిరీలో పుంటూ, అయిదో కేటగిరీలో పున్నామని సంతృప్తిపడతాం.

6. విర్ాళాత్మకమయిన స్వార్థం

అవతలివారి లాభం ద్వారా మనమూ లాభం పొందడం విర్ాళాత్మకమైన స్వార్థం. నిత్యజీవితంలో మనమందరం మదర్ ఫెరిస్టాలు కాలేము. ఎక్కడయితే ఒక వ్యవహారం వుందో అందులో ఒకరు నష్టపోతే మరొకరు లాభం పొందటానికి ఎక్కువ అవకాశం వుంటుంది. అలాకాకుండా ఒకే వ్యవహారం ద్వారా ఇర్దరుగానీ, అంతకంటే ఎక్కువ వ్యక్తులు గానీ లాభం పొందటం ఉత్తమోత్తమంగా పరిగణించవచ్చు. ఒక వ్యక్తి తను కష్టపడి సంపాదించి భార్య, పిల్లలకి రక్షణ, అనందం కల్పిస్తా తను నిరంతరం ఆనందంగా వుండడం, లేదా - ఒక వ్యాపారవేత్త తన వ్యాపారాన్ని భాగా పెంచుకుపోతూ, తనకింద పనిచేసే కార్బికులకి లాభాలలో కొంత శాతం పంచి ఇష్టడం మొదలయినవస్తీ ఈ విభాగం కిందికి వస్తాయి.

మన దైనందిన జీవితంలో వీలయినంతవరకూ ఈ రక్కెన కేటగిరిలో పదేలా చూసుకోవడం ఉత్తమమైన పర్మతి. మన చర్యలద్వారా అవతలవాళ్ళకి నష్టపు కలిగించుకుండా ఉండగలగడం కన్నా గొప్పతనం మరేమీ లేదు కదా! కానీ మనం చేసే ప్రతి చర్య ఈ విభాగంలోకి రాశాలి అంటే మనం చాలా కష్టపడాలి. ఈ పోటీ ప్రవంచంలో అప్పుడ్పుడూ అది అసాధ్యమవుతూ వుంటుంది కూడా. అయినా కూడా కౌద్రిగా త్రమించి ఆలోచిస్తే ఇది అసాధ్యం కాదు.

(బలవంతంగా తనక్కావలసిన పనులు చేయించుకునేవాళ్ళు, అలిగో, సత్యాగ్రహం చేసే, దెబ్బలాడో, తమ కావలసినవి పొందేవారు ఇంటి కుటుంబసభ్యులలో ఎవరో ఒకరు వుండటం మనం గమనించవచ్చు.)

కమ్మానిజం, పాసిజం దేళాన్ని ఎలా సమర్పించానికి ఇఖ్యందులు పెడతాయో, ఇంటిని కూడా ఆ విధంగానే ఇఖ్యంది పెడతాయి. ఒక్క ప్రజాస్వామ్యమే ఇంట్లో కూడా పాటించదగినది. ఎవరిపరంగా వారికి కనీస స్వేచ్ఛ స్వాతంత్ర్యాలు, పొక్కలు, సౌషాల్ రిక్వెర్మెంట్స్కి భంగం రాకుండా వ్యక్తిగత అవసరాలకు కుటుంబ సభ్యులందరూ ఏలువనిస్తే, ఆ ఇల్లు స్వర్గంగా మారుతుంది.

పైన చెప్పిన మదర్ ఫెరిసా ఉదాహరణ చదివి “అవతలివారికి లాభం కల్గించటంలో అనందం పొందటం కన్నా, అవతలివారికి లాభం + మనకి లాభం పొందటం అనేది ఉత్తమోత్తమం ఎలా అయింది” అని పారకులకి అనుమతం రావచ్చు.

మనం ఆనందం పొందటం అనేది ముఖ్యం. ఎన్నిసారల్లు చెప్పినా ఈ విషయమే ప్రాముఖ్యత సంతరించుకుంటుంది. ఈ ఆనందం పొందటానికి వివిధ రకాలైన మార్గాలున్నాయి. అవతలివారికి లాభం కల్గించడంలో మనం పొందే ఆనందం మనకి వేరే విధంగా కల్గి ఆనందం కన్నా ఎక్కువపటం ఉత్తమమైన స్థితి, చలివేంద్రాలు పెట్టించటం, అనాధశరణాలయాలు స్తాపించడం, వ్యధులకి గృహావసతి కల్పించటం..... పీటన్నిటీలోనూ ఒక వ్యక్తికి ఆనందం లభిస్తూ వుండనుకోండి. అతడు ఒక గొప్ప వేదాంతి, పరోపారి. తన చేస్తున్న పనిలో నిరంతరం ఆనందం పొందుతున్నాడు. ఈ స్తాయి నిజంగా గొప్పదే. పుణ్యం వస్తుందనో, స్వర్గంలో తనకొక సీటు కేటాయించబడుతుందనో స్వీరం లేకుండా ఈ పనులన్నీ చేయగల గొప్ప వ్యక్తి ఎవరన్నా వుంటే అతడికి మనమందరం చేతులెత్తి నమ్మస్తురిద్దాం. పోసి అలాంటి స్వార్గంతో అయినా అతడు మంచిపని చేస్తున్నాడు కదా అని మీరు వాదించవచ్చు. అటువంట్పుడు అది ఉత్తమోత్తమం విభాగం కిందకి రాదు. కేవలం ఉత్తమం విభాగం లోకి వస్తుంది.

రాజకీయాలూ, చిట్టు ఎరియెటూలూ లేకుండా ఆలోచిస్తే - రెండు రూపాయలకు కిలో బియ్యం ఉత్తమమయిన సేవ. దాంతోపాటూ కుటుంబ నియంత్రణ చేయించుకున్న భీదవారికి రూపాయలకే కిలో బియ్యం అంటే అది ఉత్తమోత్తమమయిన సేవ. దానివలన కుటుంబం బాగుపడుతుంది. దేశం అభివృద్ధి చెందుతుంది.

అయినా ఇదంతా కాదు మనమిక్కడ చర్చించవలసింది. కొన్ని వ్యవహారాలలో మనకేమీ లాభం లేకపోయినా అవతలివారి లాభంకోసం కొన్ని పనులు చేయగలిగే మనః ప్రవత్తిని మనమందరం అలవాటు చేసుకోవాలి. మనకేమీ లాభం లేకపోయినా అవతలివాళ్ళకి నష్టం చేయటం ఎలా నీచాతినీచమో, మనకేమీ లాభం లేకపోయినా అవతలివాళ్ళకి లాభం చేకూర్చడం ఉత్తమం. అందులోనూ లాభం పొందగలిగితే అది ఉత్తమోత్తమం.

నిజ జీవితంలో చాలా సమస్యలకి పరిపోరాలు నిజాయితీ వదులుకోవటం ద్వారానూ, సర్వబాటుతనంలోనూ మనిషికి లభించవచ్చు. అతి తెలివితేటలతోనో,

అడ్డదారులు తోక్కు, ఎదుటివాడిని మొసం చేస్తూనే బతుకుతున్న వారూ - హోయిగా బతుకుతున్న వారూ, సమాజంలో ఉన్నతస్త్రీతిలో వున్నవారూ లేకపోలేదు. వీరందరూ ఆనందంగా వున్నారా ? నిజంగా ఆనందంగా వున్నారా ?

సమాధానం చెప్పడం కష్టం. వాళ్ళ ఎంత ఆనందంగా వున్న, వాళ్ళకన్నా నిజాయితీగా బతికేవాళ్ళ ఎక్కువ అనందంగా వుంటారు అని నా విశ్వాసం. నిజాయితీగా బతకడం అంటే భీదతనంతోనో, మానసికంగా కుమిలిపోతూనో, సమవ్యాప్తి ఎదుర్కొల్పిని నిర్మించటం కాదు. అస్త్రి అనుభవిస్తూ కష్టపడి సంపాదిస్తూ కూడా నిజాయితీగా బతకవచ్చు.

అటువంటి కష్టంలో వుండే ఆనందం మరి దేనిలోనూ లేదు. దబ్బు సంపాదించాలంటే అన్యాయాలూ అక్రమాలూ చేయాలని చెప్పి సినిమావాళ్ళు జనాల్ని తప్పురారి పట్టిస్తారు.

కష్టంవల్ల వచ్చే సుఖం గొప్పది. ఇలా కష్టపడటం కోసం పది ముఖ్యమూత్రాల్ని తెలుసుకోవాలి. 1. సమయం ఏలువతెలుసుకోవడం 2. ఆచితూచి ఆడుగులు వేయటం 3. పనిలో ఆనందం 4. నిష్పాదట్యతలో వుండే గాంభీర్యం 5. నడవడిలో పుండాతనం 6. క్రమ తాలూకు గొప్పదనం 7. వ్యతిషట్లు బాధ్యత 8. పాదుపులో కూడా స్వేచ్ఛ 9. ఓర్చులో వుండే ఉపయోగం 10. స్వచ్ఛంగా ఆనందించటం (అన్నిటికన్నా చివరది ముఖ్యమైనది.)

ఈ పది సూత్రాలు అమలు జరిపితే మనకి జీవితంలో వుండే ఆనందం చాలా కీటియర్కగా అవగతమవుతుంది. ✓

స్వేచ్ఛ

స్వేచ్ఛ అనేది నిర్మాణాత్మక స్వర్థంలో ఒక భాగం చాలామందికి స్వేచ్ఛ అంటే ఏమిటో తెలియదు. స్వేచ్ఛ అనేది ఒక మూలాదార అవసరం. బేసిక్ వాల్యూ. ఆ వాల్యూనుంచే ప్రేమ, ఉదారం, నిజాయితీ అస్త్రి పుడతాయి. స్వేచ్ఛగా బతకలన్న డైర్యం మనిషికి లేకపోతే అతడి చేతిలోనే ఆవకాశమూ ఏగలదు. అయితే డైర్యం మనచే స్వేచ్ఛ పుడతుందో, స్వేచ్ఛ మనచే డైర్యం పుడతుందో తెలుసుకోవడం కష్టం.

స్వేచ్ఛ కావాలనుకనే వ్యక్తి తన జీవితపు ఆశయాల్ని, నియమాల్ని, నిబద్ధతల్ని నిజాయితీగా కనుక్కొగలగాలి. లేకపోతే చాందసాలనుంచి ఎప్పటికీ బయటపడలేదు. ఎంతోకాలం విసిగి, వేసారి అటువంటి వ్యక్తి చివరికి ఒక సైకియాల్టిస్ట్‌కి పేజి చెల్లించి తెలుసుకోగలిగే విషయం ఏమిటంటే “మనకిష్మెచ్చినట్టు మనం బ్రతికినప్పుడే మన బాధ్యతని మనం నెరవేర్చినట్టు” అని.

ప్రేమ కూడా స్వేచ్ఛ. స్వేచ్ఛగా ఒకరి అలోచనలు మరొకరికి తెలియపర్చుకోవాలి. అప్పుడే ఎదుటి వ్యక్తికి మనమేమిటో అర్థమవుతాం. అది బంధాన్ని గట్టిపరుస్తుందే తప్ప తేలిక చేయదు.

పిల్లలని పెంచేటప్పుడు కూడా తల్లిదండ్రులు గుర్తుంచుకోవలసిన విషయం ఇది. ఇది చెయ్యిద్దు అది చెయ్యి అని చెప్పకుండా, ఏది చేస్తే ఏం జరుగుతుందో చెప్పటం స్వేచ్ఛగా పెంచబడంలోకి వస్తుంది. వాళ్ళు చేసే తప్పులని ఒకప్పుడు మనమూ చేసి వుంటాం. దానివల్ల మనం ఎలాంటి పరిణామాలు అనుభవించవలసి వచ్చిందో వారికి తెలియజెప్పాలి. అదే వాళ్ళకి జీవితంపట్ల అవగాహనని పెంపాందిస్తుంది.

స్వేచ్ఛ అంటే ఇష్టం వచ్చినట్టు తిరగగలిగే హక్కున్ని పొందడం కాదు. తాగటం, పేకాడటం, ఎవరి మాటా వినకపోవటం, ఎవరు సలహా చెప్పినా అది నాకు తెలుసులే అన్నట్టు ప్రవర్తించబడం ఇదంతా స్వేచ్ఛకాదు.

స్వేచ్ఛంటే మన ఆనందం ఇతరులకి విషాదాన్ని కలుగజేయకపోవడం. మన ఆనందాన్ని మనం అనుభవించగలగటం. మన ఆనందం భవిష్యత్తులో ఏ విధమైన పోస్తి చేయదని మనం గాఢంగా నమ్మగలగడడం.

సిగరెట్టు మానాలీ మానాలీ అనుకుంటూ దానిని కొనసాగించేవాడు సిగరెట్టు తాగడంలోనూ అనందాన్ని పొందలేదు. వదిలెయ్యమాలేదు. అది వ్యసనం, స్వేచ్ఛకాదు. అలాగే పేకాట, తాగుడు కూడా భవిష్యత్తులో, వర్తమానంలో హని చేస్తాయి కాబట్టి అవి స్వేచ్ఛ' కావు. పెళ్ళికాకుండా ప్రేమించబడంలో రిస్క్స్ వుండి కాబట్టి అది స్వేచ్ఛకాదు. మన ఆనందం కోసం ఒక విషయాన్ని - ఆత్మవంచనతో గాఢంగా నమ్మబడం కూడా స్వేచ్ఛ అనిపించుకోదు. ఇతరులకు హని చేయుని కనీస స్వార్థమే నిర్మాణాత్మకమైన స్వేచ్ఛ. ఈ విధమైన మానసిక హక్కు మనిషిని ఉన్నతుడిని చేస్తుంది. జీవించబడం ఒక కళ అన్న పారాన్ని అతి సున్నితంగా, ఆప్యదంగా నేర్చుకొనేలా చేస్తుంది.

దేశం సవ్యంగా నడవడంకోసం రాజ్యాంగం ఎలా అవసరమో, మనిషి సుఖంగా జీవించడం కోసం కూడా ఒక కాన్సైట్యూయస్‌ని ప్రాసుకోవాలి. ఈ క్రింది సూత్రాలు ఒకటికి రెండుసార్లు చదివి చూడండి. ఇవ్వి అపరించలేనంత కష్టమైనవి కావు. నేను సంవత్సరాల తరబడి తపస్సు చేసి కనుక్కుస్తున్ని కావు. చాలా మామూలు చిన్న విషయాలు! ఏటిని ఆపరించబడం వల్ల మనచుట్టూ పున్న కొంతమందికి బాధకలగచ్చు. సూత్రాల్ని మనస్సుప్రాగా నమ్మి అపరిస్తే ఒకప్పటికే వాళ్ళే మనని మెచ్చుకుంటారు. ఒకవేళ మెచ్చుకోవేతే అటువంటివాళ్ళు మననుంచి దూరమైనా కూడా మనకచ్చే నష్టమేమీ వుండడు.

1. రాజీ పడవలసిన అవసరం లేకుండా మనల్ని మనం కాపాడుకోవడం.
2. మన స్వతసిద్ధమైన స్వభావాన్ని మనం గుర్తించి మనని మనం గౌరవించబడం నేర్చుకోగలగటం.
3. మన ఎదుగుదలకీ, అభివృద్ధికీ ఎటువంటి అటంకం లేకుండా చూసుకోవడం.
4. మనం పూర్తిగా ఇష్టపుడే పద్ధతులనే ఎప్పుడూ అనుసరించబడం.

5. మన, మనసుకి నచ్చిన పని, వ్యాపకం, వివాహం, కుటుంబం, మనచుట్టూ పరిసీరాలు - అణ్ణు ఘనకి నచ్చినట్టే ఏర్పాటు చేసుకోవడం.
6. మనకి కొన్ని వచ్చి, మనతోపాటూ కలిసి జీవించవలసిన వాళ్ళకి అది నచ్చకపోతే, వారికి నచ్చేలా ప్రవర్తించడంలో మనం ఆనందం పొందడం.

లేదా

...వారిని మనకి నచ్చేలాగా వారు మారటంలో మనం ఆనందం పొందుతాము అన్న విషయం వారికి చెప్పి, మన ఆనందాన్ని గుర్తించడంలో వాళ్ళకున్న వానందం పొందేలా చేయడం (ఈ వాక్యం చాలా కన్పుచ్చాణిగీగా వుంది కదూ! అయినా ఇటువంటి మనవసంబంధాల కన్పుచ్చాణిన్నటో పోల్చుకుంటే ఈ వాక్యపు అసంబద్ధత చాలా చిన్నది.)

7. మనలోని అంతర్గత శక్తులని తెలుసుకొని వాటిని వినియోగించుకోవడం.
8. మనం చేసేవని సాధ్యమైనంతవరకూ ఇతరులకు నష్టం కలిగించకుండా చూసుకోవడం.
9. తోటివారితో కలిసి మెలిసి వ్యవహారించబడం అన్నది ఒక బాధ్యతలా కాకుండా మనం ఆనందం పొందగలిగినపుడై ఆ పని చేయబడం.
10. మనం చేసే ప్రతి పనిపట్లూ మనం నిజాయితీ కలిగి వున్నాం అన్న ప్రగాఢమైన నమ్మకం కలిగి వుండబడం.
11. మనమీద ఎవరైనా బలవంతంగా వినయ, విధేయతల్ని విదేశించటాన్ని వ్యతీరేకించగలగటం.
12. మానసిక పరిణాతి కలిగించే ఏ విషయమైనా వెంటనే కొట్టి వేయకుండా ఆర్పికంగా ఆలోచించగలగటం.
13. గుడ్డిగా పాటించమని చెప్పి అసాదిమంచి వస్తున్న ఆచారాలలో మంచి చెడూ తెలుసుకొని మన తర్వాతికి అది బాధుంటే ఆ పని చేయబడం. అలాగే నాగిరికతకోసం సాంప్రదాయాన్ని (అది బాధుంటే) వదిలెయ్యికపోవబడం.
14. ఏదో ఒక చర్యనుంచి కాకుండా మొత్తం అనుభవసారం నుంచి నిర్మయాన్ని ఎంచుకోగలగటం.
15. మనకిష్టమైన పని, మనకిష్టమైన వారికి ఇష్టం లేకపోతే, వారికి తెలియకుండా ఆ పనిచేస్తూ ఆనందం పొందబడం. మనకిష్టమైనవారిని అలా మౌసం చేయబడం ఇష్టంలేకపోతే, మనసూర్పొగా ఆ పని మానివేయబడం. (ఏదో ఒకటి కరిక్కగా నిర్మారించుకోవబడం).
16. శ్రేమకు తగిన విల్మార్థిలీసి, మనసుకు తగిన వినోదాన్ని కల్పించుకోవబడం కోసం ఎంతైనా ఖర్చుపెట్టబడం. (ఖర్చుంటే డబ్బు ఒకటే కాదు. కాలం, స్నేహం వ్యక్తం, ఇందులో విజయానికి వాడు మొత్తమైనా).

ఈ రకమైన మానసిక హక్కులు మనిషి ఉన్నతికి కారణమై, ఇతరులకి హని చేయని కనీస స్వార్థాన్ని నేర్చుకోమని చెప్పటమే నిర్మాణాత్మక స్వార్థం. ఇందులో విజయానికి వాడు మొత్తమైనా.

అత్యాశలు గానీ, దురాశలు కానీ లేవు. మీరు ఏదైతే మంచిది అని నమ్ముతారో, దానిని మీరు నిజాయితీగా, మనస్సాప్రిగా నమ్మగలిగితే అది ఇతరులకి కూడా మంచిదై తీరుతుంది. మన స్ఫుభావాన్ని, మన ఆశయాల్ని మనం గోరవించటం నేర్చుకుంటే ఇతరులనుంచి మనల్ని మనం రక్షించుకోవటం ఎలాగో తెలుస్తుంది. మనల్ని మనం ప్రేమించుకోవడం నేర్చుకుంటే ఆటోమాటిక్గా ఇతరులని ఎలా ప్రేమించాలో తెలుస్తుంది.

త్యాగం Vs అర్థంలేని త్యాగం

పూర్వే అంచు చివర రాత్రంతా తన అస్తిత్వం నిలుపుకున్న మంచబిందువు - ప్రత్యామపు తొలి గాలికెరటానికి నేలరాలుతుంది - భూమిని అభిషీక్తం చేయటం కోసం.'

'దినమంతా తన పరిమళంతో ప్రభవించిన లేతేత పుష్టి మలిరోజు తుమ్మెడకి తనని తాను అర్పించుకుని అమరత్వం పాంది నేలరాలుతుంది - మరో ముక్కని స్ఫేంచటం కోసం.'

ఈ రకంగా ప్రకృతిలోని త్యాగగుణాన్ని కవులు, భావకులు వివిధ రకాలుగా వర్ణించారు.

మాటమీద నిలబడటం కోసం హరిశ్చందుడు ఆలిని అమ్మేకాడనీ, ప్రజల మాట మన్నించి భార్యని శ్రీరాముడు అడవికి చంపాడనీ, సౌదర ప్రేమని చాటడం కోసం ఊర్చిశి వదిలి లక్ష్మణుడు రాముడిలో అడవికి బయల్దేరాడనీ పురాతన గ్రంథాలలో ప్రాశారు.

"త్యాగశిలివమ్మా నువ్వు కరుణ మూర్తివమ్మా" అంటూ స్త్రీని పొగుడుతూ అధునిక సినిమా కవులు త్యాగాన్ని రక్తంలోకి ఇంణ్ణు చేయటానికి ప్రయత్నిస్తూ వుంటారు.

ఒక సినిమా కథ 'శభం' సీను దగ్గిరకొచ్చేసింది. మొగుడి ప్రియురాలు కని ఇచ్చిన బీడ్జని తన చేతుల్లో పట్టుకుని కన్నేళ్ళతో చూస్తూ వుంటుంది పెద్ద హీరోయిన్. "అమ్ముయు. పెద్ద గొడవపూర్తయింది" అనుకుంటాడు హీరో. అస్తుమిస్తున్న సూర్యుడైవై వెళ్తున్న అమ్మాయిని చూస్తూ 'ఇంత బలిదానాన్ని నీనుంచి ఆశించలేదమ్మా. ఉపాకందనంత ఎత్తుకి ఎదిగిపోయాన్' అంటుంది పెద్ద హీరోయిన్. ప్రేక్షకుల కర్మపులు తడిచిపోతాయి. అలా ఆ అమ్మాయి సూర్యుడైవై "ఇంత దూరం వెళ్గిలదు ? అని ఆలోచించం. ఈ విధంగా ఎవరి శక్తి మేరకి వారు త్యాగం యొక్క విలువని చెప్పి సామ్మా చేసుకుంటూ వుంటారు.

త్యాగం నిజంగా అంత గొప్పదా?

గొప్పదే. అది ఎవరికయినా ఉపయోగపడితే. (ఉపయోగపడటం అంటే అవతలివారి స్వార్థాన్ని మన విషాదంతో సంతృప్తిపరచటం కాదు.) ఇంతకు ముందు అధ్యాయాలలో

మనం సప్పోయే త్యాగాల గురించి మాటల్లాడుకున్నాం. ఈ అధ్యాయంలో దాంతోపాటూ ఎవరికి ఉపయోగపడని త్యాగాల గురించి చర్చిద్దాం.

1. మాధవి తల్లి కాబోతోంది. కానీ ఆ ఆలోచనే అమెని నిలువెల్లా వణికిస్తోంది. అమెకి పిల్లలంబే ఇష్టంలేక కాదు. ఇష్టుడు వచ్చిన చిక్కల్లా తను చేస్తున్న ఉద్యోగం గురించే. గర్వపతి అయిన తరువాత ఉద్యోగాన్ని వదిలివేయమని, లేకపోతే పిల్లల గాలికి పెరుగుతారని అందరితో పాటూ తల్లికూడా వకాల్చా పుచ్చుకుంది.

ఎనిమిదేళ్ళగా పడ్డ శ్రమా, అంతకుముందు చదివిన చదువూ, సాధించిన ప్రగతి అన్నీ బూడిదలో పోసిన పన్నీరేనా అని మాధవి బాధ. తనకంటూ ఒక వ్యక్తిత్వాన్ని, గుర్తింపునీ ఇచ్చిన ఉద్యోగం. తన తెలివితేటిల్లీ, శ్రద్ధనీ గుర్తించిన మేనేష్మంట, మొన్నే వచ్చిన ప్రమోషన్, అంతకుముందు ఇంక్రిమెంట్లు - డబ్బు కాదు ఇక్కడ ముఖ్యం. పనికి, తెలివితేటలకీ లభించిన గుర్తింపు. ఆ గుర్తింపు ఇచ్చిన సంతృప్తి. నీటినిన్నిటినీ వదులుకోవలసిందేనా ?

వదులుకోలేని చెబుతూ వుంటే తల్లి, అత్తగారూ కలిసి రస్సెక్కింగ్ తమ తమ ముక్కుల మీద వేచేసుకుంటున్నారు.

మరిది, ఆడవడు అందరూ తనని స్వార్థపరురాలిగా జమకడుతున్నారు.

అమెకి అమె స్నేహితురాలు గుర్తొచ్చింది. అమె ఉద్యోగం వదులుకుని పిల్లా పాపలతో సంసార జీవితంలో కొట్టుమిట్టుడుతోంది. ఒకవుడు అమె యూనివరిటీ రాంకర్. ప్రసుతం ఫండమెంటల్లో కూడా మర్మపోయింది. తన జీవితం కూడా అలాగే ఆవటోతోందని తలుపుకుంటే మాధవికి వెన్నులో చలి పుడుతోంది. ఉద్యోగం చేసినప్పటి స్నేహితురాలి పరిష్కారికి, ఇష్టుటి పరిష్కారికి ఎంతో తేడా పున్నట్టు మాధవి గుర్తించింది. "చదువుకున్నావ్ ఎందుకూ, ఆ మాత్రం తెలియదా" అంటూ, కళ్ళముందే అమె భర్త అమెని చులకన చేయడం మాధవికి తెలుసు.

పిల్లలూ, ఉద్యోగం ఈ రెండు బాధ్యతలనూ స్క్రమంగా నిర్వహించుకురావడం సాధ్యం కానీ విషయం కాదే ! మరిందు తనమీద బలవంతంగా ఈ అభిప్రాయాల్ని రుద్ధతారో మాధవికి అర్థం కాలేదు. అమె భర్తతో మనసు విప్పిచెప్పింది.

నేను మీకు భార్యగా, ఒక తల్లిగా, ఒక గృహిణిగా.... వ్యవస్థలో కాదు. నాకు నేనుగా గుర్తించబడాలి. ఇక్కడ ఉద్యోగం చేయడమే నా పెరమావధి కాదు. అవసర్వాతే నేను దానిని వదులుకోవడానికి వెనుకాడను. కానీ ప్రేమకీ, కర్తవ్యానికి కట్టబడి బ్రతకడం మొదలుపెడితే నేనేం కోల్చేతానో నాకు తెలుసు' అంటూ ఉపన్యాసం ప్రారంభించబోయింది.

'ఈ పరిణామాలన్నిటికి కారణం ఉపహారించగలవా ?' అన్నాడు భర్త. 'ఏమిటి ?' అంది. "తమ తమ సుఖాలనీ, అవసరాలనీ వదులుకుని ఎవరికోసమో నిస్యార్థంగా బ్రతకడల్చుకోవటం !! స్వార్థ రహితంగా మనసుని చంపుకుని బతకునినీ తల్లి, నా తల్లి

విజయానికి ఐదు మెట్లు

నీకు బోధిస్తున్నారు. ఆ ప్రభోదాల్చి నువ్వు బాధ్యతగా స్వీకరించి నీ అష్టాత్మాన్ని కోల్పేతే, జీవితాంతం బాధపడుతూనే వుంటావు.....” అతడి మాటలు పూర్తికాకుండానే మాధవి అతడ్చి అల్లకుపోయింది.

2. చేటి అయిదో క్లాసు చదువుతోంది. ప్రతిరోజూ తమ ఇంటిముందు తోటలో పూసిన గులాబీ పువ్వుని తీసుకొన్ని టీచర్కి ఇష్టవడం అలవాటు. అది అందుకోగానే టీచర్కి నవ్వుతూ భజం తట్టి ‘భాంక్యా’ అంటుంది. ఏ రోజైనా తోటలో పూలు లేకపోతే మొత్తం ఇల్లంతా యాగి చేస్తుంది బేటి. ఆ అమ్మాయి చదువులో చాలా సాధారణమైనది. మరేవిధమైన హాబీలూ లేవు. టీచరంబే అమెకి ఎంతో ప్రేమ. తను పుప్పు అందించగానే టీచర్ మొహంలో కనబడే నవ్వుకోసం బేటి ఎంత ఎదురుచూస్తూ వుంటుందో, అలా పుప్పు దొరకని రోజు ఆ పాప ఏదై ఏడుపే ఉదాహరణ.

బేటి పెరిగి పెద్దదైంది. వంధోమ్మిదేళ్ళిచ్చాయి. అమెకి ఒక కుర్రవాడు స్నేహితు దయాడు. ఆర్పోలుయ్యాక అమెని ప్రేమిస్తున్నాను అన్నాడు. అతడు మరికొంత చౌరవ చూపించబోతూ ఘఱ్చే ఆ అమ్మాయి తిరస్కరించింది. దాంతో అతడు అలిగి దూరమయ్యాడు. అతస్తి మంచి చేసుకోవటం కోసం అతడికి ముద్దిస్తూ ముద్దువరకూ పర్యాలేదు కదా అనుకుంది.

బేటి యొక్క జీవితంలో పరిణామక్రమానికి ‘టీచర్కి పుప్పు ఇచ్చిన’ మొదటి అనుభవం పునాది అంటే చాలామంది నమ్మకపోవచ్చు. కొంతమంది చిన్నపిల్లలు చదువుద్దూరా, మరికొంతమంది తమకున్న కళలద్దూరా పెద్దవాళ్ళని, ముఖ్యంగా టీచర్ని ఆకర్షిస్తే మరికొంతమంది ఈ విధమైన చిన్న చిన్న లంచాల ద్వారా గుర్తింపు పొందాలి అనుకుంటారు. అదే మనస్తత్తుం పెరిగి పెద్దయిన తర్వాత కూడా వుంటే వారు కేవలం ‘ఇవుటం’ ద్వారానే సంబంధాల్చి భద్రపరుటకోవాలి అనుకొంటుంటారు. ఈ విధమైన మనస్తత్తున్ని తల్లిదండ్రులు చిన్నపుడే పిల్లలో తక్కువయ్యేలాగా చూడాలి.

3. లక్ష్మీ నుంచి ఒకవాళ్ళాయి నాకు ఉత్తరం ప్రాసింది. తను ఒకబ్బాయిని ప్రేమించాననీ, అతడు లప్పనిసరి పరిస్థితులలో మరొక అమ్మాయిని వివాహం చేసుకోవటసి వచ్చిందని, అయినా కూడా ఇంకా తనంతే ప్రేమగానే వుంటున్నాడనీ, తను ప్రేమ మామూలు వ్యవహారిక, ప్రాపంచిక ప్రేమలక్నా గొప్పదనీ ప్రాసింది. కేవలం అతడు ఎవర్షే వివాహం చేసుకోవటం వల్ల తను అతడిని ప్రేమించడం మానెయ్యలేనని, సమాజాన్ని ఎదిరించేవా సరే తన బ్రతుకు బ్రతుకుతూ, అతడి ప్రేమ భావాన్ని గుండల్లో నింపుకుని, దాన్నే ఊపేరిగా మలుచుకొని జీవిస్తానని ప్రాసింది. ఇదంతా ప్రియురాలు పీలిచ్చ ‘నవలలో’ ‘అమ్మాళ్ళ’ పాత్ర యొక్క ప్రభావం అనీ అందువల్లే నాకు తెలియజ్ఞున్నాననీ, ప్రపంచంలో తన ప్రేమని అర్థం చేసుకోగల ఏకైక రచయితని నేనేనని వివరించింది.

ఏమిటా తప్పనిసరి పరిస్థితులు ? ఫలానా అమ్మాయిని చేసుకోకపోతే ఆత్మహత్య చేసుకుంటాను అని తల్లి బెదిరించిందా ? అలాంటి కారణాలేమన్నా వుంటే అతడికి ప్రియురాలి మీద ప్రేమకన్నా తల్లిమీద ప్రేమ ఎక్కువన్నమాట. సరే. దాన్ని అలా

పక్కమంచుదాం. ఈ అమ్మాయి తాను విడిగా వుంటూ, అతన్ని తిరిగి కలుసుకోకుండా తన ప్రేమలో తన జీవితాంతం బ్రతుకుతూ ఉంటే ఎవరికి ఏ అభ్యంతరమూ ఉండదు. ఎందుకంటే ఆ ప్రేమ అమెకి తప్పినిస్తుంది కాబట్టి. కానీ అతడు మళ్ళీ తన దగ్గరకి అప్పుడుపుడూ రావాలీ అనుకుంటే మాత్రం అది అతడి భార్యకి వేదనకిలిగిస్తుంది కాబట్టి అది హిమ్మాన స్వార్థం. అతడిని వదిలేసి తన బ్రతుకు తను బ్రతకడం నిజంగా అనందమిచ్చిన పక్కంలో అది నిస్యార్థం. అలా ఒంటరిగా బ్రతకటం కన్నా తన గత చరిత్రని అర్థం చేసుకోగలిగే ఇంకాక కుర్రవాట్టి పెళ్ళి చేసుకుంటే జీవితం ఇంకా బాపుంటుంది అనిపించినపుడు “అయ్యా ! ప్రేమకి ద్రోహం చేస్తున్నానే !” అని భాద పడకుండా పెళ్ళి చేసుకోవడం నిర్మాణాత్మక స్వార్థం. చెప్పకుండా చేసుకోవటం స్వార్థం. తాను పెళ్ళి చేసుకోకుండా, అక్కడ ఆ దంపటులు హనీమూన్కి ఎక్కుడికి పెళ్ళివుంటారా? - అని ఆలోచిస్తూ రాత్రించవట్టు బాధపడుతూంటే అది అర్థంలేని ఆయగం.

4. “ఇతరులతో” నువ్వు మంచిగా వుండు. నీకు మంచి జరుగుతుంది” అన్న పీలాపఫీనినమ్ముకున్నపాళ్ళ ప్రతిసారీ విజయవంతమవుతారని నిశ్శయంగా చెప్పలేదు. చాలామంది మనుషులకి రానురానూ ఈ నమ్మకం తగ్గిపోతుంది. దానికి కారణం అనుభవం.

ప్రేమతో దేనినై జయించవచ్చు అన్నది కేవలం పుస్తకాలలో చదువుకోగలిగే సిద్ధాంతం మాత్రమే. జీవితం అనే నాటేనికి ఒక్కపు బొమ్మ ప్రేమ అయితే, మరొకపై బొరుసు విచక్షణ. కేవలం దయాద్శాఖ్యం, పరోపకార బుద్ధి, దైర్య సాహసాలు వుంటే సరిపోదు. మనకి కావలసింది విచక్షణ.

ఎదుటి మనిషిని ఎల్లపుడూ ప్రేమ, ఆప్యాయతలతో గెలుచుకోగలం అనుకోవడం అన్నిశశలా సాధ్యం కాదు. ప్రేమ, ఆప్యాయతలు ఇచ్చి పుస్తకోవటం ద్వారా మనుషుల జీవితం సుఖంగా సాగిపోతుంది అనుకోవటం పైపోదెటికర్. చాలామంది మనచుట్టూ వున్న వ్యక్తులు మన మంచితనాన్ని మన చేతకానితనంగా పొరపాటువడే ప్రమాదం కూడా వుంది. మంచిని ప్రదర్శించటం వేరు. మంచిగా వుండటం వేరు.

దాదాపు పది సంపత్తుల క్రితం నేను ఒక సీనియర్ రైబర్ దగ్గరకి వెళ్ళాను. అక్కడికి ఒక రచయిత్రి తన తొలి కథని పట్టుకొచ్చి, అయనచేత చదివించుకోని, అయన అభిప్రాయం తెలుసుకొంది. అయన ఆ కథ నాకిచ్చి, చదివి నా అభిప్రాయం చెప్పమన్నాడు. నేను చదివి ‘బాపుండండి, బాగా ప్రాశారు’ అన్నానా రచయిత్రితో. ఆ అమ్మాయి మొహంలో సంతోషం కొల్పుచ్చినట్లు కనపడింది.

“నిజంగా బాపుండా ? నేనలా అనుకోలేదే ! కథలో పటుత్యం కానీ. వాతావరణం కానీ, మంచి కొసమెరుపు కానీ లేదనుకున్నాను. అదే ఇప్పుడు చెప్పాను” అన్నారా సీనియర్ రచయిత.

ఆ రచయిత్రి వెళ్ళిపోయిన తరువాత నేను ‘నిజమేనండే’ అన్నాను.

“మరందు అమెకి ఆ విధంగా చెప్పాను ?”

విజయానికి ఐదు మెట్లు

నేను వెంటనే సమాధానం చెప్పలేకపోయాను. అయిన అన్నారు - "బహుశా ఆమెకు నీపట్ల మంచి అభిప్రాయం ఏర్పడడం కోసం, ఆమె మెచ్చుకోలు కోసం చెప్పి వుంటావు. అవునా ?"

నేను నా వాదనని సమర్థించుకుంటూ "అలా చెప్పటం వల్ల మనకి వచ్చే నష్టం ఏమీ లేదు కదండి. పైగా ఆవిడ కూడా సంతోషమైంది" అన్నాను.

"అవిడ సంతోషమించడమే నీ ఉద్దేశ్యం అయినప్పుడు అంత క్షప్పడి ఆ కథ చదవడం అనవసరం. పైగా ఆమె లోటుపాట్లని సరిదిద్దులనిన బాధ్యత తీసుకున్నప్పుడు కేవలం ఆమెతో మంచి అనిపించుకోవడం కోసం ఈ విధంగా అబద్ధం చెప్పడం వల్ల నీకాచే లాభం ఏమిటి ? ఆమె వెళ్లిపోగానే మళ్ళీ నాతో ఆ కథ బాగోలేదు అని చెప్పి. మరొపై నా అభిప్రాయంతో ఏకీభవించటంద్వారా నన్ను కూడా మంచి చేసుకోవాలన్న తాప్రతయం దేనికి ?"

నేనోక మంచి పారం నేర్చుకున్నట్లయింది.

నిజం. మనం అందరితోనూ మంచి అనిపించుకోవడం కోసం చాలా అనవసరమైన పనులు చేస్తూ వుంటాం. ఆ రచయిత్రి కథలైన నా సృష్టిమైన అభిప్రాయం తెలపి వుంటే, దానిని ఆమె సరియైన పద్ధతిలో గ్రహించగలిగితే అది ఆమెకి ఉపయోగపడేది. లేదా నా మాటలకి విలువ ఇష్టకపోతే అది ఆమె ఇష్టం. కానీ నాకు సంబంధించినంతవరకు కేవలం ఆమె మెప్పుకోసం అలా చెప్పకుండా వుండి వుండాల్సింది. అదీగాక ఆమె వెళ్లిపోయిన తరువాత తిరిగి నా నిజాయితీని నిరూపించుకోవడం కోసం అయిన దగ్గర మళ్ళీ పూర్వపు అభిప్రాయాన్ని ఖండిస్తూ, ఆయనతో ఏకీభవిస్తున్నట్లు మాట్లాడటం నాయొక్క వ్యక్తిత్వ రాపొత్యాప్చి సూచించింది.

ఒకసారి మనం మనని విట్టేప్పించి చూసుకుంటే, ఇలాంటి తప్పులు ఎన్నో చేస్తూ ఉంటాం. అవతలివారి మెప్పుకోసం చేసే అర్థంలేని త్యాగాలు ఇలాంటి చిన్నచిన్న బేసిక్ పాయింట్ నుంచే మొదలయి పెద్ద పెద్ద విషయాలకి దారితీస్తాయి.

మనుషులందరూ స్వార్థంలోనే జీవించాలనీ, అసలు త్యాగం నిర్దేశుకుమని చెప్పడం నా ఉద్దేశ్యం కాదు. మానవసంబంధాలలో, ముఖ్యమైనది భార్యాభర్తల మధ్య సంబంధంలో చిన్న చిన్న త్యాగాలు అవతల ప్రార్థనరికి గొప్ప సంతృప్తినిస్తాంటి. మనం వారిని ఆమెతంగా ప్రేమించినప్పుడు వారి అనందమే మన అనందం అవుతుంది. అటువంటి అనందం కోసం ఎంత త్యాగం చేసినా ఫలైదు. అంతే తప్ప ఒక స్నేహితుడు మరో స్నేహితుడి కోసం కానీ, ఒక భార్య భర్తకోసం గానీ, భర్త భార్యకోసం గానీ వేసి పని ఎందుకు చేస్తున్నాను. దీనివల్ల నాకు లాభమేమిటి ?' అని ఆలోచించటం హస్యస్వరం. అనర్థకం. కానీ లోతుగా ఆలోచిస్తే వైనచెప్పిన థియరీ అంతా ఇక్కడ కూడా వర్తిస్తుంది. అవతలివారి అనందం మనకి ఆనందం ఇచ్చినప్పుడు అది అర్థంలేని త్యాగం అవదు. త్యాగానికి, అర్థంలేని త్యాగానికి ఇది లేదా. ఈ లేదా తెలుసుకున్న మనిషి జీవితంలో నిరంతరం సంతృప్తి వుంటాడు.

మానవ సంబంధాల్లో అతిముఖ్యమైన చివరి పాయింట్ ఇదే.

మూడో మెట్టు

గెలుపు వైపు మలుపు